

ANALOGI

4

2009

HAMINAN, HÄMEENLINNAN, KOTKAN, LAHDEN, LAPPEENRANNAN, TAMPEREEN JA TURUN ORTODOKSISET SEURAKUNNAT 27.8.2009

**ONL:n järjestösihteeri
Saara Mughal:**

*"Kesäleirit
mahtavinta
aikaa!"*

SIVUT 4-7

Jumalanpalvelus- ja toimintasivut:

HAMINA 25-27, HÄMEENLINNA 28-30, KOTKA 31-35, LAHTI 36-39, LAPPEENRANTA 40-44, TAMPERE 45-49, TURKU 50-57

ANALOGI HAASTATTELEE

4-7 Nuorisotyötä sydämellä. Saara Mughalin haastattelu.
Isä Hariton

HENGELLISTÄ OPETUSTA

8-9 Rukous ja elävä usko
Pastori Ville Kiiveri

ORTODOKSIT KIRKKOJEN PERHEESSÄ

10-13 Euroopan kirkkojen konferenssilla juhla kokous
Rovasti Veikko Purmonen

KIRJALLISUUDEN TARKASTELUA

14-15 Elämisen lempeä säteily
Esko Nikander

VALAMO, VANHA JA UUSI

16-17 Luostarivieraita toistasataatuhatta
Simo Ojanen

17 Heinäveden Valamon Jumalanäidin ristisaatto Lintulaan
Anneli Ahtola

VIERAILIJOITA, arkkimandriitta Efraim

18-19 Athoksella opitaan tuntemaan Kristus
Simo Ojanen

USKONNONOPETUS TULILINJALLA

21-22 Pelko uskontoa kohtaan kasvanut Suomessa
Hellevi Matihalti

MATKAILUA

22-23 Pyhäkköjen kauneus mykistää Valamossa
Mikko Junes

RUNOJA

23 Sinä odotat pinnan alla
Henna Paasonen

Seurakuntien toiminta

25-27 HAMINA Kouvola

28-30 HÄMEENLINNA Forssa

31-35 KOTKA Loviisa

36-39 LAHTI Heinola, Hyvinkää

40-44 LAPPEENRANTA Imatra

45-49 TAMPERE Pori

50-57 TURKU Rauma, Salo

Vakiopalstat

3 Pääkirjoitus, isä Hariton

Ajassa liikkuu, isä Markus Aroma

7 Metropoliitalta, Ambrosius

13 Ortodoksit Euroopan vuorovaikutuksessa
Arkkipiispa Leo

18 Kirkkomusiikin helskyttelyä
Jaakko Olkinuora

20 Luostaripalsta
Nunna Kristoduli

22 Venäjänkielinen palsta
Isä Viktor Maksimovski

58-59 Lapset ja nuoret
Leena Lomu

Seurakuntien tapahtumia

26-27 HAMINA / Kuvia III Kaupunkipraasniekasta

30 HÄMEENLINNA / Perheleiri Suviapielissä

33 KOTKA / laulajan sydän. Isä Veikko Lisitsin 60 vuotta

38 LAHTI / Terveisiä pöllömetsästä

39 LAHTI / Paras kevään uskonnon vastaus Hannalla

43 LAPPEENRANTA / Kanttori Mauri Patronen eläkkeelle

47 TAMPERE / Diakoni Rolfia muistellen

48-49 TAMPERE / Kullanarvoista ahertamista. Vapaaehtoistyö seurakuntien arjen ja juhlan tukipylväs

49 TAMPERE / Lastenkerho Kalliosalmessa

57 TURKU / Lasten syksy Turun seurakunnassa

53 TURKU / Rauman tiistaiseura: Verkostoitumalla lisää jäseniä ja elävyyttä toimintaan

55 TURKU / Pilviä pihakahvilan yllä

56 TURKU / Sydämen kädellä

57 TURKU / Ihmeitä odotellessani

RADIO • TV • KALENTERI

SYYSKUU

• SU 6.9. RADIO klo 11-12, liturgia, Tampere, Pyhän Nikolaos Ihmeiden tekijän ja pyhän Aleksanteri Nevskin kirkko

• TI 8.9. Jumalansynnyttäjän Neitsen Marian syntymä

• LA 12.9. RADIO, aamuhartaus, munkkidiakoni Serafim, Espoo

• MA 14.9. Kunnioitetun ja eläväksi tekevän ristin ylentäminen

• TI 15.9. RADIO, iltahartaus, arkkimandriitta Andreas Larikka, Helsinki

• SU 20.9. RADIO klo 11-12, liturgia, Rautalampi, Pyhän Nikolaoksen kirkko

• MÄN 21.9. RADIO Vega, Andrum, kyrkoherde Matti Wallgren, Vasa

LOKAKUU

• LA 3.10. RADIO, aamuhartaus, kirkkoherra Leo Huurainen, Kouvola

• SU 4.10. RADIO klo 11-12, liturgia, Joensuu, Ortodoksinen seminaari

• SU 11.10. Nikean VII synodin pyhät isät

• SU 18.10. RADIO klo 11-12, liturgia, Kotka, Pyhän Nikolaoksen kirkko

• TI 20.10. RADIO, iltahartaus, pastori, pääsihteeri Heikki Huttunen, Helsinki

• LA 24.10. RADIO, aamuhartaus, kirkkoherra Antero Petsalo, Kiuruvesi

• MÄN 26.10. RADIO Vega, Andrum, kyrkoherde Matti Wallgren, Vasa

Seuraava **Analogi 5/09** ilmestyy 22. lokakuuta. Siihen tuleva aineisto on jätettävä toimitukseen **viimeistään keskiviikkona 23. syyskuuta** (vuoden viimeinen numero 6/09 ilmestyy 17.12.).

Vanha Valamokin muuttuu

Luostarin kauneudesta, nykyisistä muutoksista ja ongelmistakin, ks. juttuja sivuilta 16-17 ja 22-23.

SIMO OJANEN

● **Julkaisija:**

Haminan, Hämeenlinnan, Kotkan, Lahden, Lappeenrannan, Tampereen ja Turun ortodoksiset seurakunnat

● **Kustantaja:**

Kotimaa-Yhtiöt Oy
Kymmenes vuosikerta, painosmäärä 10 000 kpl.

● **Päätoimittaja:**

Kari M. Röntilä, puh. 040 550 6272

● **Graafikko:**

Heikki O. Jokinen, puh. 050 524 6007
ho.jokinen@kolumbus.fi

● **Toimitus:**

Rautatienkatu 52 E, 13210 Hämeenlinna

● **Sähköposti:**

analogi@kotimaa.fi tai
analogi.toimitus@pp.inet.fi

● **Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:**

Tampereen kirkkoherranvirasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere, puh. 020 610
0355 (ti–pe klo 9–13)

● **Julkaisuneuvosto:**

Kirkkoherra Markus Aroma (pj.), kirkkoherra
Aki Leskinen (vpj.), kirkkoherra Ion Durac,
kirkkoherra Leo Huurinainen, kirkkoherra
Veikko Lisitsin, kirkkoherra Markku Toivanen,
kirkkoherra Timo Tynkkynen, isä Gaius Sahlberg,
päätoimittaja Kari M. Röntilä, Maria Hokkinen,
Marita Jouhki-Inkinen, Mikko Junes, Leena
Karjalainen, Leena Lomu, Eeva Manni
ja Marita Nieminen.

● **Toimituskunta:**

Mikko Junes, Anne Jurvanen, Esko Nikander,
Simo Ojanen

● **Tilauhinna**

18 euroa/vuosi
Lehti ilmestyy kuusi kertaa vuodessa

● **Ilmoitushinnat (sis. alv):**

1/1-sivu 1200 euroa
1/2-sivua 650 euroa
1/4-sivu 500 euroa
1/8-sivu 250 euroa

● **Ilmoitusmyynti** (kaupalliset ilmoitukset):

Kotimaa-Yhtiöt Oy, myyntipäällikkö Seija
Kosunen, puh. 020 754 2270,
seija.kosunen@kotimaa.fi
aineistot: ilmoitusmyynti@kotimaa.fi.

Painopaikka: Kirjapaino Uusimaa,
Porvoo 2009
ISSN 1458-9257

Juhlaikoni

Kunnioitetun ja eläväksi
tekevän ristin ylentämi-
nen, 14. syyskuuta

Yksinäisten yhteisöllisyys

Kirkolliseen puheenparteeimme kuuluu korostaa voimakkaasti ortodoksisuuden yhteisöllisyyttä. Parhaiten se näyttäytyy ajoittain juhlapäivien huumaavissa jumalanpalveluksissa tai iltojen intiimeissä, tummissa vigilioissa. Yhteisöllisyys on seurakuntalaisen elävää osallisuutta Kristuksen mystiseen ruumiiseen, kuten varsinkin mainio PTS-ohjelma *Etsivä kirkko* asian ilmaisee. Sen mukaan kirkko yhteisönä tarjoaa siihen kuuluvalle hengellisen kodin: ”Kun yksin elävä ortodoksi kotinsa rauhassa hiljentyy rukoukseen, hän tekee sen kirkon jäsenenä. Läsnä ovat myös näkymätön seurakunta, enkelit ja pyhät ihmiset.” Näin kirkon perinteinen puheenparsi asian kauniisti ilmaisee. Mutta liian usein vain koristelemme sanoin näennäisen yhteisöllisyytemme ontouden: liian monelle yksinäisyys tarkoittaa tarpeettomuutta ja seurakunnassa torjutuksi tuleamista.

Rukoukseen oppiminen ja taivaallisten näkeminen vaatii hiljaisuutta ja keskittymistä oman ruumiin kuuntelemiseen, oman ruumiillisuuden, tarpeiden ja vaivojen läpi rukouksen kuljettamista. Yksinään kotona rukoilevalle yksinäisyys ei ehkä ole rauhassa hiljentymistä vaan tuskan purkamista siitä, ettei tänäänkään kukaan sanonut minulle mitään. En minäkään jaksanut.

Kirkon jumalanpalveluksissa seistessään yksinäinen ihminen voi kokea rukouksen yhteyttä kirkon, seurakuntalaisten ja lähellä seisovien kanssa. Yksinäisyys ja outous toisten joukossa ei kuitenkaan helpota otettaan nopeasti. Toisiin tutustuminen vie usein kauan aikaa, ja on ihmisiä, joiden kanssa ei halua tulla tutuiksi, vaikka kirkossa heidän kanssaan yhdessä rukoilisi. Yksin jääneelle tällainen voi johtaa sietämättömään arkuuteen ja varovaisuuteen toisten suhteen. Sivuuutetuksi tuleminen muuten seurakuntalaisten pitäessä hauskaa nostaa katkeria kyyneliä, kun viimein pääsee kotiin kirkosta ja sulkee oven takanaan. Taas yksin.

Seurakuntiemme syvä haava on monia koskevan, laajalle leviävän yksinäisyyden tunnistaminen ja siitä välittäminen. Jos seurakuntamme olisivat aidosti yhteisöllisiä ja niissä rukouksen avulla hoidettaisiin kaikkien – myös papiston – yksinäisyyttä ja sivullisuuden tunteita, olisi jotakin suurta tapahtumassa kirkossamme.

Yhteisölliset prosessit johtavat yleensä yhteisön murrokseen ja sisäisten kangistumien hajoamiseen, vaikka alussa tuloksena on pitkään vain rikkoutumista, säröjä ja paljautta. Monissa seurakunnissa hengellistä ja sosiaalista elämää varjostaa tällainen myllerrys. Yhteisön parantuminen vaatii taitoa, sosiaalista herkkyyttä ja halukkuutta ystävyyteen kaikilta osallisilta, tuskaansa purkavilta kuin myös yksinäisyyteensä ja sivullisuuteensa kietoutuneilta itseltään. Ehkä minultakin.

Kirkon uusi vuosi alkaa nyt.

Kari M. Röntilä (isä Hariton)

Ajassa liikkuu

Jälkiä jättämättä

Luonto ja eläimet voivat opettaa meille jotakin hyvin syvällistä itse elämästä ja elämisestä.

Jos me haluamme todella pitää huolta tästä Jumalan luomasta maailmasta, meidän on opittava kulkemaan ja elämään siinä jälkiä jättämättä aivan kuten lintu lentää tai kala ui vedessä... Mutta useimmiten me jatkuvasti rakennamme kaikkialle ”omia muistomerkkejämme”.

■ Isä Markus Aroma

Nuorisotyötä

Hymyillen Saara Mughal kertoo, että hän tuntee juurtensa kasvaneen Afrikkaan asti. Hän on syntynyt Savitaipaleella, mutta hänen varhaislapsuudessaan perheen tie johti pariaksi vuodeksi Keniaan. Suomeen paluun jälkeen perhe asettui Simpeleelle. Saaran sukunimi on hänen isänsä sukuperua ja vanha heimonimi Pakistanista. Hän kuitenkin sanoo, että pakistanilainen kulttuuri on hänelle verraten vierasta, koska ei ole maassa koskaan käynyt.

– Koen enemmän läheisyyttä Afrikkaan, olenhan siellä asunut ja tunnen sitä kulttuuria. Asuimme Keniassa Nakurun kaupungissa, pääkaupungista Nairobista sinne on parin tunnin matka. Muistan siltä ajalta pienen lapsen silmin jumalanpalvelukset ja kirkon maalattian.

Kasvamisen tuskat

Saara kertoo kotikasvatuksensa olleen sellaista, että äiti on vienyt heitä lapsia pienestä pitäen kirkkoon.

– Ortodoksisuus on ollut tärkeä osa elämäämme, ja meidät on kasvatettu ortodoksiseen elämäntapaan. Olemme noudattaneet hyvin tarkkaan paastoja kotona ja eläneet kirkkovuoden mukaan. Meiltä ei kyllä koskaan lapsina ole kysytty, lähdetekö kirkkoon, vaan kyllä se on ollut aina itsestäänselvyys – siihen ei ollut kauheasti sanomista.

Aina kuitenkin ei kaikki ole mennyt vanhempien toiveiden mukaan. Saaran itsenäistymisen vaihe nosti oman tahdon esiin.

– Minut kuitenkin yllätti nuorelle ominainen kapinavaihe. Viisitoistavuotiaana, jolloin minun itse piti mennä kristinoppileirille, yritin vielä lähtöpäivän aamuna tehdä diiliä äitini kanssa, ettei minun tarvitsisikaan lähteä. Silloin tuntui, että nyt kaikki tämä uskonnollisuus saa riittää, tahdoin itse päättää asioistani. Se oli teini-ian kasvun ja kapinoinnin vaihe.

– Uskonto kuului kotikasvatuksen myötä osana elämäni, mutta se myös tarkoitti sitä, että en koskaan joutunut itse ajattelemaan asioista, miksi teen näin. Kun sitten tuli murrosvaihe, niin ajattelin, etten halunnut kenenkään sanelevan minulle mitään. Tietenkin siinä iässä piti ajatella eri lailla kuin vanhemmat.

sydämelä

Ortodoksisten Nuorten Liitossa (ONL) järjestösihteeriksi **Saara Mughal** kehottaa vanhempia tuomaan lapsensa rohkeasti mukaan seurakuntaan. Nuoria hän yllyttää avaamaan mielensä löytöretkelle kirkkoon – siitä voi jokaiselle tulla oma elämänikäinen juttu...

– Murrosiässä inhosin uskontotutuja, olin vastaan kaikkea. Nyt minä pidän hyvin tärkeänä sitä, että nuorten kanssa toimiessani en halua sanella ylhäältä päin mitään, vaan jokaisen pitää oivaltaa tämä juttu itse.

Uranvalinta valkenee

Simpeleen yläasteen jälkeen Saara muutti opiskelemaan ravintolakokiksi Savonlinnaan. Nuorena onnettomuus hevosen kanssa vaikutti kuitenkin sen, että kokin ammattiin hän ei voinut jäädä.

– Syvällä mielessäni oli koko ajan

kytenyt haave nuorisotyöstä. Ja siinä tilanteessa päätin lähteä uudelleen opiskelemaan.

– Minun oli aina kesäisin pakko päästä leirille. Siihen mennessä olin ollut leireillä seitsenvuotiaasta asti joka kesä. Muistan kerrankin, kun sain kesätöitä ravintolasta ja sanoin tulevani sillä ehdolla, että saan olla kaksi viikkoa kriparilla töissä. Jo nuoresta asti minulla on ollut tähän intoa ja paloa!

Nuoruus voimavarana

Saara valmistui Joensuun Niittyahden

nuorisonohjaajakoulusta joulukuussa 2007.

– Oikeastaan koko kouluajan olin tähdännyt ja kouluttanut itseäni sitä varten, että kun ONL:stä tulee paikka vapaaksi, niin siihen minä haluan. Se oli minulla tähtäimessä ja haaveeni. Kaikki työharjoittelutkin tein ONL:ssa.

– Oli hirveän suuri onni, kun kuu-kautta ennen valmistumistani ONL:n toimistolta pääsihteeri **Kimmo Kallinen** soitti ja kertoi, että täällä olisi nyt sijaisuus. Miten on koulusi, pääsetkö tekemään sijaisuutta? Minä sanoin siihen, että kuule, ihan varmasti tulen!

Henkilökohtainen uskonnollinen kehitysprosessi

Kun Saara tuli kirkon töihin, hänen oli kuitenkin hetken vaikea mieltää sitä raadollisuutta, joka silloin häneen iski.

– Siihen asti oli kaikki ollut selkeää, ja olin arvostanut hyvin korkealla pappeja ja kirkollisia henkilöitä. Minulla ei ollut mitään ongelmia eikä mitään, mitä pitäisi kyseenalaistaa. Kun sitten aloitin työni täällä, tuli hetkeksi ajatus, että tätäkö tämä on, ja kaikki raadollisuus tuli yhtäkkiä paljon lähemmäksi. Kaiken näki eri kannalta. Jouduin kriisiin siitä, uskonko

riittävän vahvasti ja oikein. Silloin piti kyseenalaistaa monia asioita.

– Mieleeni nousi kysymys, onko kirkko jotenkin erillään uskonnosta vai ovatko ne samassa? Ovatko ne sama vai eri asia? Jossakin vaiheessa minun piti tehdä selväksi itselleni, mitä tarkoittaa olla kirkon työntekijä oman uskonnollisen elämän kannalta. Uskonlauseet ja elämä eivät silloin aina kohdanneet.

Tällä hetkellä Saara kokee olonsa ja elämänsä selkeäksi.

– Usko Jumalaan on luonteva osa elämäni, minun ei tarvitse koko ajan itsekseni pohtia asioita. Se on muodostunut

Nuorisotyötä...

■ Seuraavaksi Saarella on tavoitteena yhteisöpedagogin tutkinto.

kin on jo ehtinyt kertyä muisteltavaa.– Eihän se ole samaa kuin mitä se oli silloin, kun minä olin teini. Toisinaan minä olen aivan pihalla, kun kuuntelen nuorten juttuja. Minun pitää aina välillä kysyä, että anteeksi, mitä sinä oikein tarkoitat? Olen sanonutkin, että pitäisi olla suomen sanakirja aina mukana, siihen voisi kirjoittaa kaikki uudet jutut ja sanat ja että tämä lyhenne tarkoittaa tänä vuonna tätä!

Panostusta koulutukseen

Tällä hetkellä ONL:n leirinohjaajien aktiivisten joukko ympäri maata on kooltaan noin sata nuorta. Vaikka jäseniä on paljon, on aktiiveja paljon vähemmän. Tuohustuli-lehti menee kolmeentuhanteen kotiin.

– Joka kesä meille tulee uusia jäseniä, kristinoppileireillämme käy satakunta nuorta. Seurakunnilla on tietysti omat leirinsä, mikä on hyvä suuntaus, koska silloin nuoret tutustuvat oman seurakuntansa väkeen.

**"Kirkon ja Jumalan puoleen
voin aina kääntyä,
kun tuntuu siltä,
eikä näitä kahta
tarvitse kyseen-
alaistaa."**

ONL osallistuu seurakuntien leiritointimintaan siten, että se kouluttaa kaikki ohjaajat Helsinkiä lukuun ottamatta. Tarvitava koulutus annetaan talvisin.

– Keväisin seurakunnat voivat hakea leireilleen meiltä ohjaajaa, ja me sitten palkkaamme ja lähetämme jonkun aktiivisen ohjaajaksi. Emme katso siihen, onko lähetettävä ohjaaja läheltä vai kaukaa, vaan että hän on sopiva. Ohjaajamme saattavat matkustaa pitkiäkin matkoja leireille. Meillä on niin paljon innokkaita ohjaajia, että emme pysty kaikkia palk-

kaamaan, vaikka yritämmekin palkata mahdollisimman monta. Siksi kesää kohden ei voi tulla kovin monta työkeikkaa.

Kirkon nuorisotyön edistyminen

Saara sanoo usein miettineensä, miksi ylipäänsä nuorisotyön asema koko kirkkokunnassa on vielä lapsenkengissä. Kirkko kyllä rahoittaa työmuotoa, ja juhlapuheissa kannatetaan nuorisotyötä, mutta silti sille ei anneta vielä paljon arvoa.

– Monessa seurakunnassa nuorisotyötä kyllä tehdään. Monet sanovat puheissaan, että pitäähän sitä tehdä, mutta kuitenkin käytännössä niin ei tapahdu. Seurakunnissa ei osata ajatella, että tulevat aktiiviset seurakuntalaiset, siis kirkon parissa toimivat, ovat juuri näitä nykyisiä lapsia ja nuoria.

Nuorisotyön vaikeus

Saara huokaa, että kirkon nuorisotyön keskeinen vaikeus on, että nuoret ovat hyvin hajallaan, sillä seurakunnat ovat laajoja eikä työhön ole juuri varsinaisesti nimettyjä työntekijöitä. Monessa seurakunnassa nuorisotyötä hoitaa kanttori tai uskonnonopettaja oman työnsä ohella, ja siksi hänellä ei tavallisesti ole aikaa paneutua siihen. Isoissa seurakunnissa jo pitkien välimatkojen vuoksi nuorisotyö vie koko työajan.

– Meidän ongelmamme on, ettei ole nuorisotyön vakansseja, ja lisäksi kirkon on vaikea kilpailla muun nuorisotoiminnan kanssa. Me emme voi lähteä kilpailemaan samalla tavoin harrastustoiminnassa kuin muut tarjoajat, sillä kirkkona meillä on aivan erilaiset lähtökohdat. Meidän tarkoituksemme ei ole tarjota hienoa välineurheilua tai hienoja mahdollisuuksia.

Tärkeä työn periaate

Saara haluaa painottaa sitä, että kristinoppileireillä opettajat eivät saarnaa nuorille.

– Me emme tuputa asioita. Nuoren on saatava itse ajatella ja oivaltaa ja muodostaa omat mielipiteensä asioista.

Hän myös sanoo selvästi kaikille epäilijöille, että kripareita tarvitaan.

– Luin juuri verkkokeskustelua siitä, ovatko kristinoppikoulut täysin turhia. Minusta ne eivät missään nimessä ole turhia. Niin kauan kuin uskonnonopetus on pienillä paikkakunnilla heikkoa, ovat kristinoppikoulut tärkeitä. Nuorelle, joka tulee jostakin kyläkoululta leirille, on hyvin tärkeää huomata, että hei, meitähän on täällä monta samanlaista!

turvalliseksi ja selkeäksi asiaksi elämänsäni. Kirkon ja Jumalan puoleen voin aina kääntyä, kun tuntuu siltä, eikä näitä kahta tarvitse kyseenalaistaa.

Uutta tiedossa

Alun ongelmien selvittyä Saaraa kiehtoo työnsä, jossa motivaatiota on riittänyt. Nyt syksyllä tulee kaksi vuotta täyteen, mutta uuttakin on tiedossa. Työnsä ohella hän opiskelee yhteisöpedagogiksi ja toivoo, että voisi jossakin vaiheessa siirtyä seurakunnalliseen nuorisotyöhön ja saada uusia haasteita.

– Olen työni ohessa myös ryhtynyt jatkokouluttamaan itseäni. Selvästi ymmärrän sen, ettei nuorisotyötä voi tehdä koko ikäänsä. Tällä hetkellä koen vahvuudekseni sen, että olen nuori. Silloin kun pääsin työpaikkaani, minulla oli kovia paineita mielessäni sen suhteen, että olen hyvin nuori ja minulla on paljon vastuuta ikääni nähden. Nyt olen kuitenkin huomannut, että enemmän ihmiset katsovat ammattitaitoa kuin ikää.

Nuorisonohjaajan ikääntyminen

Saara huokaa, että nuorisokulttuurin muutos on nykyään todella nopeaa. Hänelle-

YHTEYS LUJITTUU kirkon juhlissa

Kesällä iloitsimme auringosta ja runsaasta valosta. Ne ovat Jumalan suuria lahjoja. Suomessa, jossa koemme pitkän ja pimeän talven, ymmärrämme kesän ja sen valon meille annettuna lahjana erityisen hyvin.

Siksi ei ole ihme, että Johannes Edelläkävijän ja Kastajan juhla on muodostunut Pohjolas-
sa yli muiden ilon ja kiitollisuuden juhla. Juhannuksena on päivä pisimmillään. Samalla vietämme Suomen lipun päivää, maamme siniristilipun juhlaa.

Monet suosittu kirkolliset juhlat ajoittuvat kesäkauteen. Se on mainiota. Kirkko elää helluntain jälkeisessä ajassa. Pyhän Hengen lahjan voimistamana se toimii maailman keskellä. Ulkoisetkin olosuhteet ovat juhlanvietolle otollisimmillaan.

Kesäkuun lopulla vietimme Parikkalan Johannes Kastajan tsasounan 30-vuotisjuhlaa. Samoin Haminan pyhien Pietarin ja Paavalin kaupunkipraasniekkaa. Molemmat ovat esimerkkejä upeasti järjestetyistä praasniekoista. Monet vapaaehtoiset, emännät ja tiistaiseurat ovat panostaneet näihin tapahtumiin.

Juhlissa on ollut hyvä tunnelma, ja ne ovat koonneet paljon ihmisiä yhteen. Aito ekumeeninen ilmapiiri on tuonut juhliin myös runsaasti toisiin kirkkoihin kuuluvia kirkkomme ystäviä. Samaa odotamme Porvoon kirkon 20-vuotisjuhlista Kristuksen kirkastumisen päivänä.

Juhlien kestävä muisto

Kun seurakuntana kokoontumme yhteiseen rukoukseen, koemme kirkon hengellisen rikkauden voimakkaasti läsnä olevana ja hoitavana. Ortodoksinen liturgia on Kristuksen läsnäoloa ja osallisuutta häneen. Näin on silloin, kun sitä vietetään seurakunnan pääkirkossa ja yhtä hyvin pienessä tsasounassa.

Meidän ei tarvitse surra kirkkomme tai paikallisen yhteisöemme pientä fyysistä kokoakaan. Koemme itsemme elävänä osana maailmanlaajuista pyhää kirkkoa. Siinä toteutuu pyhien yhteys niin täällä ajassa kuin Jumalan näkymättömässä todellisuudessa.

Ihmisten keskinäinen yhteys on tärkeä osa juhlaa. Ystävät ja sukulaiset, usein pitkienkin matkojen takaa, tapaavat ja saavat tilaisuuden jakaa kuulumisia, kertoa iloistaan ja suruistaan.

Kirkolliset juhlat jättävät kestävä muiston. Yhteys ylöspäin ja ihmisten välillä on vahvistunut. Se kantaa meitä eteenpäin jokapäiväisen elämän haasteissa. Praasniekan ja pyhiinvaellusmatkan merkitys on aina ollut siinäkin, että saamme tilaisuuden katsoa elämämme välimatkan päästä, uudesta näkökulmasta.

Jokaisen juhlan jälkeen koittaa arki. Pyhävaatteet vaihtuvat työvaatteisiin. Kirkon elämä maailmassa ihmisten elämässä jatkuu meissä ja meidän kauttamme. Kristityn iloa, kiitollisuutta ja lähimmäisrakkautta tarvitaan arjessa. Tätä meidän jokaisen tulee välittää omassa elämänympäristössämme työpaikalla, harrastusten parissa, yhtä hyvin eläkeläisinä ja opiskelijoina.

Metropoliitta Ambrosius

Leirillä on mahtavaa

Saaran mielestä kesäleirit ovat nuorisotyön mahtavinta aikaa.

– Nyt on alkamassa koko työn paras aika, leirikesä alkaa huomenna, olen elokuun alkuun leireillä melkein koko ajan. Se on tämän työn suola! Suola tai sokeri, päivästä tai hetkestä riippuen, ja leirillä

jos kysyy, niin se voi olla ihan kumpaa vaan! Siksi minä olen tähän työhön haikunut, että minä saan olla niitten nuorten kanssa ja tehdä nimenomaan käytännön työtä ja elää sitä.

– Leirityö on minusta mahtavaa, kun itsekään ei tule elettyä joka päivä siten, että kävisi kirkossa, kun on paljon työtä eikä aina ehdikään. Minusta on ihanaa

päästä leirille, silloin kaikki on selkeää: aamulla ensimmäiseksi kirkkoon, illalla viimeiseksi kirkkoon! Kaikki on silloin niin selkeää ja helppoa! Itsekin nautin seläisestä ortodoksisesta elämäntavasta, mitä me opetamme siellä nuorille. Siellä on minunkin hirmu hyvä olla.

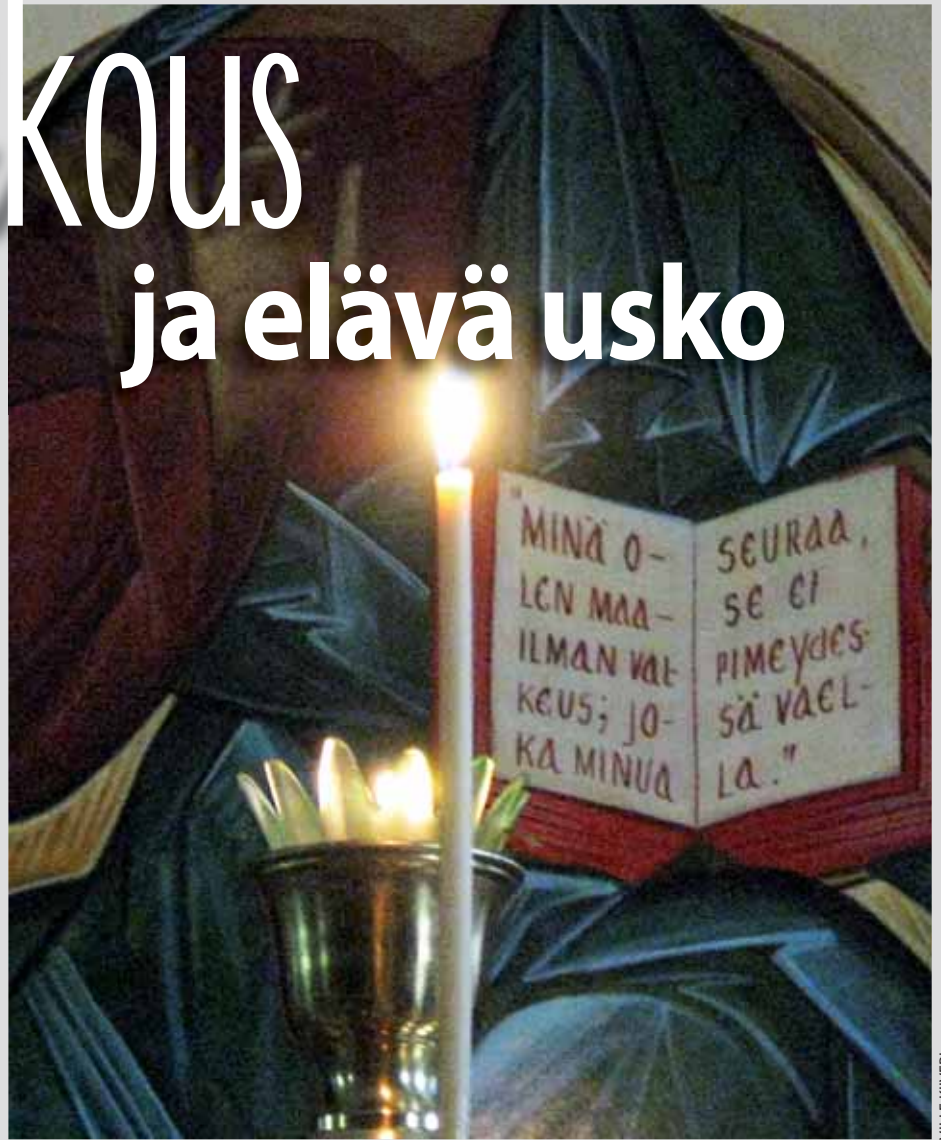
■ Kari M. Rantila

RUKOUS ja elävä usko

RANGNAR BACKSTRÖM

Haminan seurakunnan pastori **Ville Kiiveri** sanoo rukouksesta, että rukoillessamme me peilaamme itseämme ja näemme itsemme sellaisena, kuin olemmekin.

VILLE KIIVERI

Kirkkivuosi on vaihtumassa syyskuun 1. päivä, ja jälleen yksi pelastushistoriallinen vuosi on umpeutunut. Kirkko elää kiinteästi kirkkovuoden tapahtumia paastoineen ja juhlineen, mutta kyseessä ei ole vain vanhojen, kauan sitten tapahtuneiden asioiden muisteleminen. Jumalanpalveluselämässä kaikki nämä tapahtumat eletään uudelleen ja ne koetaan tosiksi. Historiallisesti ajateltuna koko Raamatun ja perimätiedon mukaisesta pelastushistoriasta on kulunut paljon aikaa, mutta tämä perintö, jota vaalimme, tulee aina todeksi, kun käymme sen sisällön uudelleen läpi. Tässä mielessä kirkkovuoden kierron ymmärtäminen uusiutuvina sykleinä on lähempänä kirkollista ajattelua kuin normaali tapamme ymmärtää historiaa lineaarisesti. Kirkkovuosihan käytännössä alkaa Neitseen Marian syntymästä ja päättyy pääsiäisen ja helluntain jälkeen Neitseen Marian kuolonuneen nukkumisen juhlaan ja sitten taas alkaa alusta.

Rukouksin kannamme lähimmäistämme

Meille on annettu käsky rakastaa itseämme, kuten myös lähimmäisiämme ja

Jumalaa. Usein kaksi jälkimmäistä ovat rakastamisen suhteen vaivattomia, mutta itsensä terveellinen rakastaminen voi olla yllättävän hankalaa ja monimutkaista. Ja kuitenkin – huolenpito myös omasta itsestä on erittäin tärkeää ja on edellytys terveen rakkaussuhteen muodostamiseen toiseen ihmiseen ja Jumalaan. Aitoon itsensä kunnioittamiseen ja rakastamiseen kuuluu oman itsensä, keskeneräisyytensä ja vikojensa hyväksyminen ja työskentely sen hyväksi – siinä määrin kuin se on mahdollista. Myös omien vahvuuksien ja lahjojen ymmärtäminen on tärkeää. Jokaiselle on annettu hyviä asioita elämän varrella, jotta voisimme parhaan kykymme ja ymmärryksemme mukaan auttaa ja kantaa toistemme kuormia. Vähintä kuitenkin, mitä voimme tehdä toisen ihmisen puolesta, on rukoilla hänen puolestaan.

Rukous ohjaa ajatteluumme Jumalan

tahdon mukaiseen elämään. – tapahtuukoon sinun tahtosi myös maan päällä niin kuin taivaassa. Sisäinen keskustelu, jota käymme mielessämme, saa jumalallista valoa rukouksen kautta. Säännöllisesti harjoitettu rukous- ja kilvoitteluelämä antaa meille mittakaavan tai mittatikun, jolla voimme suhtautua etemme tuleviin asioihin ja ilmiöihin. Ilman tällaista miellemme ohjausta ja hallintaa tulemme pian levottomiksi ja stressaantuneiksi, koska helposti alamme kantaa huolta asioista, joihin emme esimerkiksi pysty vaikuttamaan. Rukouksen myötä myös myötätuntomme lähimmäisiämme kohtaan ja vastuamme heistä kasvaa ja voimme paremmin ymmärtää tehtävämme ja paikkamme maailmassa.

Säännöllinen rukouselämä

On tärkeää, että rukouselämämme on

säännöllistä, koska se ylläpitää elävää suhdetta Jumalaan. Säännöllisesti harjoitettuna se ohjaa ajatuksemme ja asenteemme kohti Jumalan tahdon mukaista elämää, sillä rukouksessa me peilaamme itseämme ja näemme itsemme sellaisena, joksi meidät on luotu. Säännölliset rukousajat antavat meille turvallisen tunteen siitä, ettemme ole missään elämätilanteessa yksin ja muistamme asemamme hyvinä, kiitollisina, kativina ja rakastavina olentoina. Kirkon opetuksessa meitä kutsutaan Jumalan kuviksi, vaikka ymmärrämme, että tämä kuva vaatii paljon kilvoittelua, jotta se saavuttaisi alkuperäisen kauneutensa.

Säännöllisen rukouksen lisäksi on tärkeää, että luemme myös pyhiä kirjoituksia ja hengellistä kirjallisuutta. Ne rikastuttavat tuttuja rukouksia ja synnyttävät luovaa ymmärrystä asemastamme tässä maailmassa. Hengellinen nälkä ja vakava suhtautuminen kilvoitteluun sai pyhät ihmiset ylittämään itsensä kerta toisensa jälkeen. Nämä Jumalan tahdon mukaiset teot ravitsevat kirkon perinnettä ja tuovat pelastussanomaa yhä lähemmäs jokaista arkipäivää. Voimme ymmärtää pyhien ihmisten eläneen samanlaisessa maailmassa kuin mekin ja kamppailleen samanlaisten ongelmien keskellä, joissa nyt mekin elämme.

Jumalan eteen

Rukous on asettumista Jumalan ja kaikkien pyhien ihmisten eteen ja nöyryytystä heidän läsnä ollessaan. Me voimme katua tekemisiämme ja sanomisiamme, kiittää kaikista hyvistä, jota olemme saaneet osaksemme ja pyytää suojelusta elämän eri tilanteisiin. Jumalanpalveluksessa me pyydämme pyhiä rukoilemaan meidän puolestamme, mutta myös meitä pyydetään rukoilemaan toistemme puolesta. Tämän vuoksi kirkkoa usein verrataan veneeseen, ja tämä symboli on erittäin osuva. Meri ympärillämme kuvaa maailmallista elämää, ja tämän vuoksi Neitsyt Mariaa kutsutaankin suojasatamaksi.

Suuri osa rukouksista luetaan yksinäisyydessä, mutta on hyvä osallistua myös yhteiseen rukoukseen. Yhdessäolon merkitystä ei useinkaan tule mietittyä sen tarkemmin. Kuitenkin se on sosiaalisen elämämme tärkeimpiä asioita. Me emme välttämättä aina ymmärrä, mikä merkitys omalla läsnäolollamme on toisiin ihmisiin ja toisilla ihmisillä omaan itsemme. Me saamme jatkuvasti vaikutteita toisistamme, me rohkaisemme olemuksellamme, teemme jonkin asian haluttavaksi, me tuemme toisiamme jopa huomaamat-

tamme ja autamme jaksamaan elämässä. Yhdessä kokeminen ja tekeminen on koettu tärkeäksi jo Jeesuksen sanoissa: ”Mitä tahansa asiaa kaksi teistä yhdessä sopien maan päällä rukoilee, sen he saavat minun Isältäni, joka on taivaissa. Sillä missä kaksi tai kolme on koolla minun nimessäni, siellä minä olen heidän keskelään.” (Matt. 18:19)

Aikaa rukoukselle

Rukoilemisesta ei pidä tehdä vaikeaa. On aikoja, jolloin voimamme ovat vähissä ja rukoukseen ryhtyminen voi olla vaivalloista. Tämän ei pidä antaa lannistaa, vaan meidän tulee yhä vahvemmin ponnistella väsymystä vastaan. Mikäli tämä ei onnistu, niin tuttu rukous jo mielessä luetuna ja ristinmerkin tekeminen pitävät elämämme raiteillaan ja suhteemme Jumalaan jatkuvana. Toisaalta rukouksen maailmaan astuttuaan ihminen löytää elävän yhteyden Jumalaan ja pian tuntee itsensä vajavaiseksi, mikäli hän jostakin syystä ei kykene noudattamaan rukoussääntöään normaalisti. Rukous on useissa eri kulttuureissa ollut ihmiselle luontainen osa elämää ja jopa yhteiskuntaa.

Kilvoittelu on melkein sananmukaisesti kilpailua. Se on kilpailua vain ja ainoastaan itsemme kanssa. Samalla tavalla kuin urheilija, käsityöläinen tai taiteilija jatkuvasti harjoittelee tullakseen taitavammaksi, tulisi myös meidän harjoituttaa itseämme rukouksessa. Mitä enemmän tätä teemme, sen luontevammaksi ja helpommaksi se muuttuu. Tätä myötä myös hengellinen elämämme syvenee ja suhteemme Jumalaan saa yhä uusia muotoja ja ulottuvuuksia. Rukoilijan tulee myös valmistautua elämässä eteen tuleviin kiusauksiin, sillä ne ovat kilvoittelun koetinpaikkoja. Jos olemme valmistautuneet ja varautuneet, selviämme usein helpommin eteen tulevista ongelmistamme. Evankeliumi kertoo tästä asiasta puhuesaan Yljästä ja kymmenestä neitseestä, viidestä viisaasta ja viidestä tyhmästä.

Aittoa ja rehellistä rukousta

Tämän vuoksi rukouksen tulee olla aitoa ja rehellistä. Rukous tulee ymmärtää myös sitoutumisena – jos lupaamme jotakin, meidän tulee voimiamme mukaan täyttää se. Helppoa se ei maailmassa koskaan ole, mutta tämä ei saa lannistaa meitä yrittämästä. Saatamme pitää rukouksen maailmaa idealistisena ja vieraana, mutta näin ajatellessamme teemme suuren virheen. Pyhien ihmisten elämäntekojen myötä me voimme ymmärtää, että

Rukous on asettumista Jumalan ja kaikkien pyhien ihmisten eteen ja nöyryytystä heidän läsnä ollessaan.

vaikka pyhyys ja arkisuus ovat lähes toisensa vastakohtia, niin tarpeeksi tarkkaan mietittyinä ne ovat saman asian kaksi eri puolta. Pyhyys on hyvin arkista, ja arki voi olla myös hyvin pyhää. Kaikki riippuu siitä, miten me asennoidumme ja elämme suhteessa Jumalaan. Pyhyys ei tämän seurauksena tunne aikaa tai paikkaa, eikä se ala tai lopu jossakin. Ikuisuus on tässä hetkessä, ja tämä leikkauspiste ajallisen ajattoman maailman välillä on vain oivalluksen päässä meidän elämässämme.

Monia armontäyteisiä vuosia

Usein merkkipäivinä meillä on tapana toivottaa monia armorikkaita vuosia. Usein paino siirtyy sanalle monia, kun itse asiassa tärkeämpi sana on armorikkaita tai paremmin sanoin armontäyteisiä päiviä. Pyhien isien rukouksissa on havaittavissa elämän pituudeksi ainoastaan yksi päivä. Tämän myötä uuden vuoden juhlinta liittyy kirkkovuoden kiertoon ja pelastushistorialliseen tarinaan. Meidän hengellinen elämämme kuitenkin rakentuu vain tähän päivään ja hetkeen. Eilinen on mennyttä ja huomina on vielä tulematta, ainoastaan nyt on aika elää, toimia ja rukoilla.

■ Isä Ville Kiiveri

Euroopan kirkkojen konferenssilla juhla kokous

DANIEL BARTON / CEC

■ Isä Veikko Purmosen kommenttipuheenvuoro.

Kuluvan kesän kansainvälinen kirkollinen suurtapahtuma oli Euroopan kirkkojen konferenssin (EKK) Ranskan Lyonissa pidetty 13. yleiskokous. Samassa yhteydessä vietettiin tämän maanosamme laajapohjaisimman ekumeenisen järjestön 50-vuotisjuhlaa. Isä **Veikko Purmonen** kertoo kokouksen tapahtumista.

Kokouksessa oli noin 800 edustajaa eri jäsenkirkoista lähes kaikista Euroopan maista. Juhlailoa kuitenkin himmensi se, että suurin jäsenyhteisö, Venäjän ortodoksinen kirkko, jäi pois kokouksesta protestina järjestön nykyisen johdon kirkkopolitiisille ratkaisuille.

Juhlakokouksessa muisteltiin menneitä vuosikymmeniä, mutta suuntauduttiin myös tulevaisuuteen. Yhtenä osoituksena siitä oli kokouksen yleisteema ”Olemme kutsutut toivoon Kristuksessa”. Peruspyrkimyksenä oli lujittaa uskoa valoisaan tulevaisuuteen.

Avajaisjumalanpalveluksessa pitämässään saarnassa Albanian ortodoksinen kirkon arkkipiispa **Anastasios**, järjestön varapresidentti, käsitteli tätä aihetta. Hän totesi, että huolimatta päivittäisistä masentavista uutisista ja laajalle levinneestä fatalismista meidän on uskallettava toivoa. ”Toivo, johon yhdistyy horjumaton usko ja aito rakkaus, aktivoi kaikki ne lahjat, jotka Jumala on meille antanut olaksemme luovalla tavalla läsnä historian tapahtumissa”, hän sanoi. Tällainen toivo ei kohdistu vain ajalliseen elämään, vaan se ulottuu luvatus Jumalan valtakunnan todellisuuteen. ”Elämme nykyhetkessä, mutta luomme katsemme ikuisuuteen”, arkkipiispa muistutti.

Sillanrakentajana idän ja lännen välillä

Juhlavuoden johdosta kokoukseen oli kutsuttu vuosikymmenien varrella järjestön toimintaan erityisen merkittävästi vaikuttaneita henkilöitä. Vierailijoiden joukossa oli muun muassa ekumeeninen patriarkka **Bartholomeos**, Romanian kirkon patriarkka **Daniel**, järjestön aikaisemmat presidentit **John Arnold** ja Sveitsin metropoliitta **Jeremias**, aikaisemmat pääsihteerit **Jean Fischer** ja **Keith Clements**

sekä Kreetan ortodoksisen akatemian eläkkeellä oleva johtaja **Alexandros Pappaderos**.

Puheenvuoroissa ja keskusteluissa yhtä hyvin kuin esitetyssä näytelmässä käsiteltiin järjestön perustamista ja käänteentekeviä tapahtumia viiden vuosikymmenen kuluessa. Yhteisenä näkemyksenä tuli esille se vakaumus, että Euroopan kirkkojen konferenssi on ollut ennen kaikkea sillanrakentaja. Se on pyrkinyt rakentamaan siltaa idän ja lännen välille,

erityisesti Itä-Euroopan ortodoksisten ja protestanttisten kirkkojen ja Länsi-Euroopan kirkkojen välille.

Perustamiskokous pidettiin Tanskan Nyborgissa vuonna 1959. Tuolloin edustajia oli 45 kirkosta Euroopan 20 maasta. Tällä hetkellä jäsenkirkkoja on 125 ja liittäjäjäseniä nelisenkymmentä. Suomesta varsinaisina jäseninä ovat sekä evankelis-luterilainen että ortodoksinen kirkko.

Vaikka roomalais-katolinen kirkko ei olekaan järjestön jäsen, yhteyksiä myös katoliseen kirkkoon on ylläpidetty. Yhteistyössä Euroopan katolisten piispainkokousten neuvoston kanssa EKK on organisoinut kolme suurta eurooppalaista ekumeenista yleiskokousta: Baselissa Sveitsissä 1989, Grazissa Itävallassa 1997 ja Sibiussa Romaniassa 2007. Lisäksi on järjestetty ”ekumeeninen kohtaaminen” Strasbourgissa vuonna 2001 uuden vuosituhannen alkamisen merkeissä. Tuolloin hyväksyttiin ja allekirjoitettiin eurooppalaisen ekumenian peruskirja, Charta Oecumenica, kaikissa Euroopan kirkoissa noudatettavaksi ohjeeksi.

Keskeisellä sijalla alusta alkaen on ollut yhteyksien rakentaminen ortodoksi-

■ Kokoussali täyttyi eri maiden ja kirkkojen edustajista.

siin kirkkoihin. Tämä on näkynyt muun muassa teologisten keskustelujen alueella. EKK:n ”Kirkot dialogissa” -komissio on viime vuosina käynnistänyt ortodoksisten kirkkojen teologiset dialogit Euroopan protestanttisten kirkkojen yhteisön sekä niin kutsuttuun Porvoon sopimusyhteisöön kuuluvien evankelis-luterilaisten ja anglikaanisten kirkkojen välillä. Näissä dialogeissa pääaiheena on ollut kirkkokäsitykseen liittyvät opilliset pohdiskelut ja ekumeenisen liikkeen perimmäiset tavoitteet.

Toinen tärkeä yhteistyöalue on ollut rauhaan, ihmisoikeuksiin, oikeudenmukaisuuteen ja keskinäiseen solidaarisuuteen liittyvät kysymykset. Kommunismin romahdettua jyrkkää rajaa Itä- ja Länsi-Euroopan välillä ei ole enää olemassa. Kuitenkin on tiedostettu, että vaikka rautaesirippua ei enää ole, jäljellä on ”hopeaesirippu”, taloudellinen ja sosiaalinen eriarvoisuus, joka jakaa Euroopan itäiseen ja läntiseen osaan.

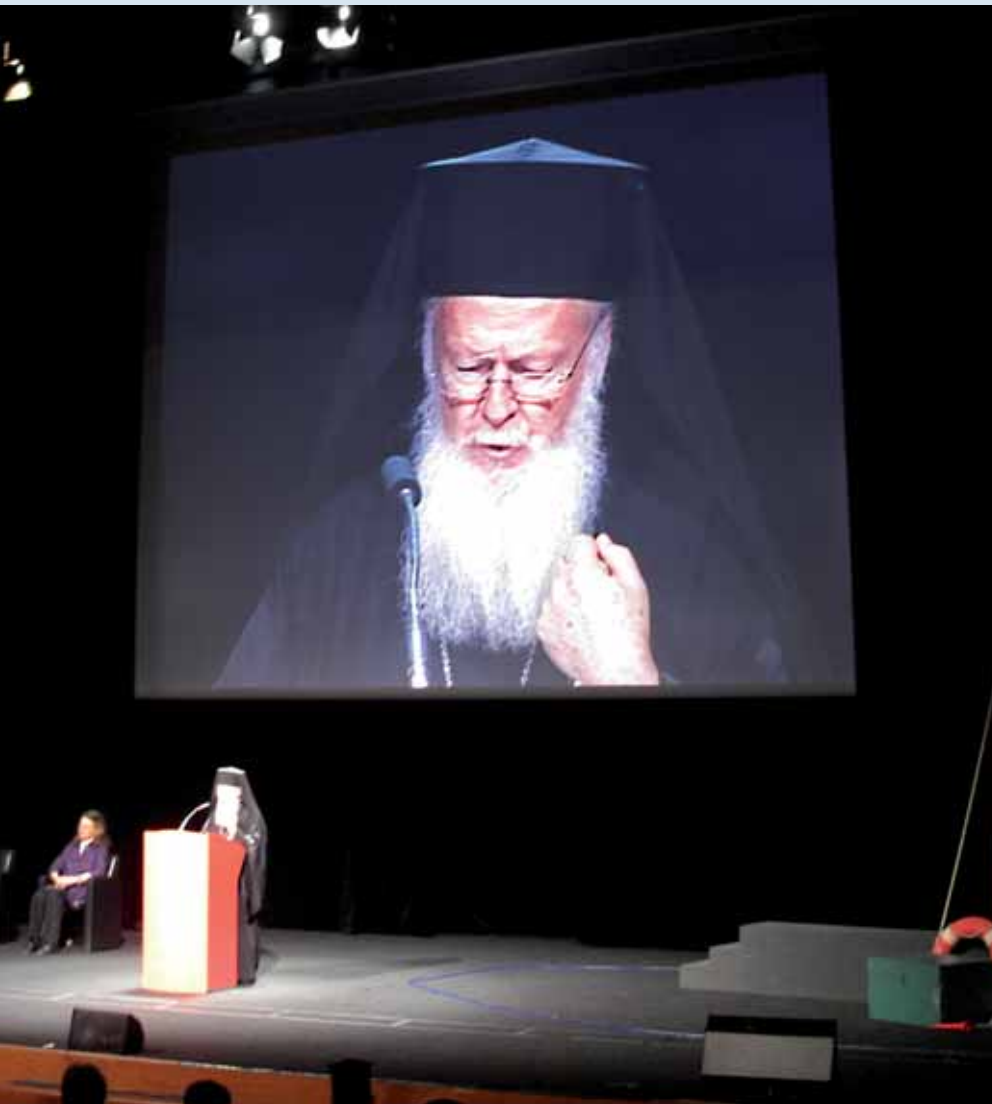
EKK on ottanut ohjelmaansa Euroopan integraation tukemisen ja rohkaissut myös kirkkoja toimimaan samansuuntaisesti. Yhdentyminen ei ole pelkästään poliittista ja taloudellista, vaan sillä on myös syvä inhimillinen, henkinen, hengellinen ja sosiaalinen ulottuvuutensa. Kirkkojen tulee osallistua eurooppalaisen identiteetin etsintään, antaa Euroopalle ”sielu”, kuten aikaisempi EU:n komission presidentti **Jacques Delors** on asian ilmaissut.

Venäjän kirkko protestoi

Sosialismin kaudella kaikki Itä-Euroopan ortodoksiset kirkot ovat olleet mukana EKK:n toiminnassa. Erityisen aktiivinen on ollut Venäjän ortodoksinen kirkko. Muun muassa edesmennyt patriarkka **Aleksi II** toimi kauan järjestön presidenttinä ja muissa johtotehtävissä. Kommunistihallinnon kaaduttua yhteistyössä ortodoksien kanssa on esiintynyt yllättäviä vaikeuksia. Georgian ja Bulgarian kirkot ovat luopuneet jäsenyydestä. Myös Venäjän kirkko on ilmoittanut toistaiseksi vetäytyvänsä järjestön toiminnasta.

Tämä Venäjän kirkon ratkaisu on johtunut ekumeenisen patriarkaatin ja Mos-

■ Patriarkka Bartholomeos pitää tärkeänä kirkkojen dialogia EU:n ja muiden poliittisten instituutioiden välillä.

Euroopan kirkkojen...

► kovan patriarkaatin välisestä Viron ortodoksisen kirkon jakaantumisen aiheutuksesta kanonisesta kiistasta ja Viron kahden kirkon jäsenanomusten käsitteystä EKK:n keskuskomiteassa.

Vuonna 2007 Wienissä pidetyssä keskuskomitean kokouksessa ekumeenisen patriarkaatin alainen Viron kirkko hyväksyttiin jäseneksi. Samalla Moskovan patriarkaatin alaisen kirkon myöhemmin saapunut jäsenanomus päätettiin käsitellä seuraavassa kokouksessa. Lokakuussa 2008 Kyproksella pidetyssä keskuskomitean kokouksessa todettiin, että myös Moskovan patriarkaatin alainen kirkko täyttää jäsenyysehdot, joten asiaa selvittelyt työryhmä esitti jäsenyysanomuksen hyväksymistä.

DANIEL BARTON JA JOHAN EHRNING / CEC

■ Torstain aamurukous, keskellä isä Rauno Pietarinen.

Asia oli esillä jo ensimmäisenä kokouspäivänä, mutta jätettiin pöydälle lisäselvittelyä varten. Keskuskomitean jäsenten vaatimuksesta asia otettiin uudestaan esille kokouksen lopulla, mutta kun viimeisenä kokouspäivänä edettiin äänestysvaiheeseen, ekumeenisen patriarkaatin, Kreikan ja Kyproksen kirkkojen edustajat poistui kokoussalista, jolloin useiden edustajien jo lähdettyä kotimatalle istunto ei ollut enää päätösvaltainen, mistä johtuen äänestystä ei voitu suorittaa. Kun tämä oli todettu, Moskovan patriarkaatin edustaja ilmoitti, että Venäjän kirkko vetäytyy toiminnasta siihen asti, kunnes Moskovan patriarkaatin alainen Viron kirkko on hyväksytty jäseneksi.

Myöhemmin antamassaan tiedotteessa Venäjän kirkon edustaja kritisoi ankarasti EKK:n ranskalaisen presidentin

Jean Arnold de Clermontin menettelyä, jota hän piti jäsenanomuksen käsittelyn harkittuna viivyteltynä ja sitä kautta Moskovan patriarkaatin alaisen kirkon jäsenyyden estämisenä.

Lyönin juhlakokouksessa laajasti painotettiin Venäjän ortodoksisen kirkon poissaoloa ja toivottiin kiistan pikaista ratkaisua. Varsin yleisesti arvioitiin, että 50 vuotta täyttänyt idän ja lännen kirkkojen keskinäistä yhteyttä edistänyt järjestö on ajautumassa historiansa vaikeimpaan kriisiin.

Ekumeenisella patriarkaatilla vahva asema

Ekumeenisella patriarkaatilla on Euroopan kirkkojen yhteistyössä hyvin keskeinen asema. Se on entisestään vahvistunut Venäjän kirkon jäätyä sivuun toiminnasta. Konstantinopolilla oli korkean tason edustus nyt pidetyssä yleiskokouksessa ja uuteen keskuskomiteaan tuli valituksi kolme patriarkaatin metropoliittia.

Myös patriarkka Bartholomeoksen vierailu juhlakokouksessa korosti arvokkaalla tavalla ortodoksisen osallistumisen merkitystä. Pitämässään puheessa patriarkka antoi tunnustusta EKK:n merkittävälle työlle kirkkojen välisen yhteyden rakentamisessa. Charta Oecumenican laatimista ja hyväksymistä hän piti suurena saavutuksena, mutta toivoi, että siinä sovitut ekumeenisen kanssakäymisen periaatteita käytännön tasolla nykyistä paremmin noudatetaan.

Patriarkka toivoi, että myös katolinen kirkko ajan oloon liittyy EKK:n jäseneksi. Hän pyysi läsnä olevaa Lyönin kardinaalia **Philippe Barbarinia** välittämään tämän toivomuksen Pyhälle istuimelle.

Patriarkan tuki poliittiselle keskustelulle

Tulevaan toimintaan liittyy Bartholo-

meos piti erityisen tärkeänä kirkkojen dialogia Euroopan unionin ja muiden eurooppalaisten poliittisten instituutioiden välillä. Hänen mielestään dialogi, jota ekumeeninen patriarkaatti on jo kauan käynyt, on olennainen ja arvokas asia, ei pelkästään kirkkojen, vaan myös Euroopan unionin ja ennen kaikkea Euroopan kansojen kannalta.

Patriarkka totesi, että elämme nyt vaikeita ja ihmisten olosuhteita ajatellen jopa kriittisiä aikoja. ”On surullista, että yhä on jatkuvia sotia, konflikteja ja erottavia muureja kansojen välillä. Sosiaalinen ja taloudellinen epäoikeudenmukaisuus vaikuttaa kaikkialla. Muukalaisvihamielisyys, rasismi, ihmisoikeuksien loukkaukset ja uskonnonvapauden rajoittaminen aiheuttavat lisääntyvää tyytymättömyyttä. Sekularisaatio sekä hengellisyyden ja kristillisten arvojen kriisi ovat jatkuvia huolenaiheita kirkkoille”, hän sanoi ja toi esille myös työttömyyden, finanssikriisin, maahanmuuton, pakolaisuuden ja ihmiskaupan aiheuttamat ongelmat. Näillä alueilla kirkkojen dialogi ja yhteistyö poliittisten johtajien kanssa on tärkeä ja kiireellinen.

Patriarkka kuitenkin painotti, että huolimatta suurista vaikeuksista ja kriiseistä, huolimatta sodista ja kärsimyksistä, meidän velvollisuutemme kristityinä ja kirkkoina on välittää sanomaa ylösnousemuksesta ja toivosta, sovinnosta ja rauhasta, jota Kristuksessa on maailmalle julistettu.

Talous ja hallinto

EKK:n taloudessa merkittävien tulolähdeteiden kirkkoilta tulevat jäsenmaksut ja muut avustukset. Ongelmana kuitenkin on, että läheskään kaikki jäsenkirkot eivät suorita näitä maksuja täysimääräisesti, eräiltä kirkkoilta ne jäävät kokonaan maksamatta. Osittain siitä johtuen järjestö on tällä hetkellä varsin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Esimerkiksi Lyönin juhlakokouksen Saksan evankelinen kirkko esitti huomattavia muutoksia järjestön hallintorakenteeseen, muun muassa keskuskomitean kokoonpanoon ja päätösvaltaan sekä komissioiden (kolmen EKK:n perusyksikön, ”Kirkot dialogissa” -komission, ”Kirkko ja yhteiskunta” -komission sekä maahanmuuttajien ja pakolaisten asiaa käsittelevän komission) asemaan varsin itsenäisinä toimintayksikköinä. Suomen ja muiden Pohjoismaiden ehdotuksesta päädyttiin kompromissiratkaisuun sekä aikatauluun että uudistusten sisältöön nähden.

Uudistusten yksityiskohtaista valmis-

telua varten valittiin työryhmä, jonka tulee jättää esityksensä ennen tavanomaista määräaikaan vuonna 2013 kokoontuvan yleiskokouksen käsiteltäväksi.

Suomesta 40-jäseniseen keskuskomiteaan valittiin isä **Rauno Pietarinen** ortodoksisesta kirkosta ja pastori **Tapani Rantala** evankelis-luterilaisesta kirkosta.

Toiveikkaat tulevaisuudennäkymät

Monista vaikeista ongelmista huolimatta kokous päättyi valoisiin ja toiveikkaissa tunnelmissa. Se tuli vahvasti esille päätösjumalanpalveluksessa ja jäsenkirjoille lähetetyssä viestissä. Siinä muun muassa kirjoitetaan: ”Kaikista vaikeuksista huolimatta syvä vakaumuksemme on, että meillä on erityinen toivo välitettävänä tilanteisiin, joissa näyttää olevan vain toivottomuutta. Me julistamme: ”Toivo on olemassa!” – Se on taistelussamme totuuden ja oikeudenmukaisuuden puolesta. Toivoa on, kun vastustamme kaikkia väkivallan ja rasmin muotoja ja kun puolustamme jokaisen ihmisen arvokkuutta. Toivoa on, kun pidämme kiinni vaatimuksestamme epäitsekästä solidaarisuudesta ihmisten ja kansojen välillä ja kun taistelemme luomakunnan aidon kunnioittamisen puolesta.”

■ Isä Veikko Purmonen

Helsingin seurakunnan emerituskirkkoherra, EKK:n keskuskomitean jäsen 1997–2009

DANIEL BARTON / CEC

Rovasti **Rauno Pietarinen** Joensuusta valittiin Euroopan kirkkojen konferenssin keskuskomiteaan Lyonin yleiskokouksessa. Hän edustaa samalla Pohjoismaiden ja Baltian ortodokseja.

Puhutaan myös vaikeista asioista

Kaikkien kriisien hoitoon tarvitaan sekä optimismia että realismia. On optimistista uskoa, että maailmanlaajuisen taloustaantumun pohjalta lähdetään nousemaan taas ylös. Realismia on myöntää se, että tuo nousu tapahtuu vasta sitten, kun ryhdytään sanoista tekoihin.

Kirkkomme kriisinä voidaan pitää läntisessä Euroopassa olevien ortodoksien hajaannusta. Tuon diasporaksi kutsuttavan alueen ortodoksisuus on kasvanut sadan vuoden aikana monikieliseksi ja -kulttuuriseksi. Lännen ortodoksit ovat odottaneet optimistisesti Konstantinopolin, Aleksandrian, Antiokian, Jerusalemin, Moskovan, Serbian, Romanian, Bulgarian ja Georgian patriarkaattien sopivan, millaiset maantieteelliset rajat kirkolle uusilla alueilla lännessä luodaan.

Syytä optimismiin on taas enemmän, kun koko ortodoksista maailmaa käsittävän suuren ja pyhän synodin taustatyö aloitettiin kesäkuussa uudelleen Sveitsin Chambéyssä. Patriarkaattit päättivät, että diasporakirkkojen asema korjataan.

On optimistista uskoa, että patriarkaateilla on vilpiton halua korjata tilanne. Realismia on muistaa, että puhetta lännen kirkkojen aseman järjestämiseksi on käyty kymmeniä vuosia. Olisiko nyt tekojen aika?

Suomen ortodoksinen arkkiepiopankunta ei ole diasporakirkko, koska sen perusta ei ole kansallinen vaan alueellinen hallinto. Tätä ortodoksista alkukirkollista periaatetta meidän on syytä pitää voimakkaasti esillä. Samalla meidän pitää vahvistaa toimia, että kaikki Suomeen muuttavat ortodoksit myös tuntisivat kirkkomme siksi, miksi se itseään kutsuu.

Optimistinen malliesimerkki

Ortodoksinen kirkon toimintaa säätelevät niin suurina patriarkaatteina kuin pieninä seurakuntina samat periaatteet. Kaiken lähtökohtana on ortodoksinen kirkkonäkemys, joka korostaa sitä, että kirkon universaalisuus näkyy sen pienimmissäkin yksiköissä. Monikielinen ja -kulttuurinen paikallisseurakunta voi olla malli patriarkaateillekin.

On optimistista uskoa, että muu ortodoksinen maailma näkee Suomen ortodoksinen kirkon malliesimerkkinä hyvin toimivasta paikalliskirkosta. Realistista on kuitenkin myöntää, että myös sata vuotta kestäneestä diasporasta on tullut ortodoksisessa maailmassa todellisuutta.

Diasporakirkkojen elämästä voidaan saada hyödyllistä oppia myös Suomeen. Tuhannet seurakunnat Länsi-Euroopassa eivät ole syntyneet patriarkaattien käskykirjeillä vaan yksityisten ihmisten ahkeruudella.

Diasporan rantautuminen estettävä

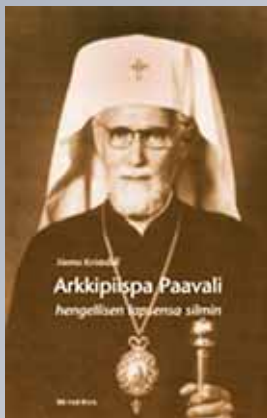
Tarvitsemme koko ajan avointa keskustelua siitä, miten voimme estää diasporan rantautumisen Suomeen. Maassamme on historiallisista syistä kaksi vieraan kirkon alaista seurakunta. Miten meidän pitää kehittää toimintaamme, että vieraat patriarkaattit eivät ryhdy perustamaan Suomeen omia kirkollisia yksiköitään? Yksi keskeinen asia on tietysti hyvin suhteiden ylläpitäminen muiden paikalliskirkkojen keskuksiin. Toinen merkittävä edellytys on se, että meillä on omissa seurakunnissamme niin paljon monipuolista ja -kielistä toimintaa, että kenenkään ei tarvitse lähteä hyvien ideoiden kanssa paikallisseurakunnan kirkkoherranvirastoa kauemmaksi.

Kaikkia näitä asioita on hyvä pohtia yhteisesti nyt syksyn aikana, kun valmistaudumme marraskuussa kokoontuvaan kirkolliskokoukseen.

Arkkiepiopa LEO

Elämisen lempeä säteily

Nunna Kristoduli, Arkkipiispa Paavali
hengellisen lapsensa silmin.
2008. Minerva. 240 sivua.

FT, TM **Esko Nikander** tarkastelee nunna Kristodulin kirjaa arkkipiispa Paavalista. Hän pitää kirjaa kahden suomalaisen mystikon rinnakkaisena kehityskertomuksena.

”**A** rkkipiispa istui siinä ja hänen sielunsa säteili ja hohti kuin timantti keväthangelilla.” Lainaus on nunna Kristodulin päiväkirjasta vuodelta 1985, jolloin arkkipiispa Paavali vieraili Bytoutman luostarissa Kreikassa. ”...valo virtaa hauraasta, läpinäkyvästä, säteilevästä miehestä” sisältyy puolestaan professori **Aleksander Schmemmannin** arkkipiispaa koskeviin muistiinpanoihin.

Nunna Kristoduli on erityisesti hengellisen kokemuksen luonteen ymmärtämisen näkökulmasta laatinut huomionarvoisen teoksen, jossa havainnoivan näkemisen kautta sulautuvat yhteen kertoja ja kertomisen kohde. Kristodulin silmien kautta 25 vuoden aikana häneen välittynyt kokemus arkkipiispa Paavalista tulee teoksessa kuitenkin huomattavasti kokonaisvaltaisempana esille kuin vain pelkkänä näköaistimuksena. Se, että arkkipiispan erityislaatuista olemusta kuvataan valona, kertoo lukijalle teoksen luonteesta viestittävä asiantiloista ja niiden välisistä yhteyksistä sellaisina, kuin ne on välittömästi otettu vastaan.

Tekijän vuosilta 1962–1989 olevien omien muistiinpanojen ja arkkipiispan kanssa vuodesta 1965 lähtien käymänsä kirjeenvaihdon käyttäminen kirjan lähdeaineistona on oleellinen osa teoksen kiinnostavuutta. Toisin kuin Elina Karjalainen vuonna 1973 ilmestyneessä teokses-

saan *Paavali, legenda jo eläessään*, Kristoduli ei ole kirjoittanut muistiinpanojaan ja käynyt keskustelujaan arkkipiispan kanssa tähtäimenään kirjan julkaiseminen. Aineisto on syntynyt eletyn elämän kokemuksista. Alusta lähtien käy ilmeiseksi se, että arkkipiispaan kohdistuneesta tarkkaavaisuudesta ja arkkipiispasta itsestään tuli merkittävä osa kirjoittajan sisäistä maailmaa: ”Elämäni tulisi kummallinen pohjattomuuden tunne, jos Arkkipiispa kuolisi.”

Hengellisen kokemuksen läsnäolo

Kristodulin teos tuo lukijalleen läsnä olevaksi hengellisen kokemuksen monin tilannekuvauksin, jotka luonnontieteiden ja tekniikan läpitunkemassa sivilisaatiossamme elävää lukijaa todennäköisesti selälaisinaan vieroksuttavat. Ajattelu ohjautuu luonnontieteelliseen selitykseen ja torjuu kuvattujen hetkien metafyyssisen eli tietoa Jumalasta välittävän luonteen. Tätä on mahdollista testata poimimieni esimerkkien yhteydessä.

Kristoduli kertoo elämänsä kauneimpiin muistoihin kuuluvasta tilanteesta: ”Arkkipiispasta alkoi jotenkin ihan konkreettisesti hohtaa sinervää valoa, joka levisi ympäristöön. Niin kului toista tuntia.” Kuopion katedraalissa suuren perjantain palveluksessa ollut seurakuntalainen ”näki yhtäkkiä Arkkipiispan ympärillä

suuren kirkkauden: hän oli ikään kuin Jumalan kirkastama, kuin sädekehän sisällä.” Vaikutelman vastaanottaminen aiheutti fyysisiä reaktioita ja taltioitui koki-jansa muistojen aarteistoon. Kirjasta löytyy myös paranemistapauksia, jotka välittömällä tavalla ovat yhteydessä arkkipiispan harjoittamiin öisiin rukouksiin tai hänen antamaansa siunaukseen.

Kirjasta ilmenee, että hengellisen kokemuksen läsnäolo arkkipiispan läheisyydessä erilaisin säteilyn muunnelmin oli monien aikalaisten kokemaa. Välikohtaus sosiaalipsykologi **Jaana Venkulan** kanssa muuttui elämänvoimaksi: ”Arkkipiispa Paavalin anteeksipyyntö on eräs elämäni vaikuttavimmista kokemuksista. ...Vaikeina aikoinani näky valoa ja viisautta säteilevästä hahmosta ...on muistuttanut minua siitä, että jaloutta on.” Yleinen kokemus oli, että arkkipiispa levitti olemuksellaan rukoukseen vetävää hiljaisuutta ympäristöönsä – myös lasten joukkoon. Puroniemen lastenleirille osallistunut Saara kuvaa kokemustaan arkkipiispan vierailusta ja johtamasta äänettömästä Jeesus rukouksesta: ”Vähitellen pyhyys tarttui, kun katsoi tuon hartaan rukoilijan olemusta ja siitä heijastuvaa rauhaa.”

Kristodulin tekemä johtopäätös arkkipiispasta ”pyhän ihmisen läheisyytenä” on tietoisesti ja kirjoittajan suunnitelmallisuudella rakennettu kuva. Toteaahan Kristoduli elettyihin vuosikymmeniinsä viitatessaan sen, että arkkipiispasta ”tuli elämäni merkittävin vaikuttaja”. Kirjoittajan pyrkimysten vääristelyä olisi kuitenkin väittää kuvaa teennäiseksi eli aidosta välittömästä kokemuksesta irralliseksi muunnelmaksi. Oikeutta tekevää on nähdä kuvan syntyprosessi siten, että Kristodulin elämän käänteentekevässä vaiheessa hänessä syttyi arkkipiispaan kohdistunut tarkkaavaisuuden kirkas valo, joka heti koko laajuudellaan täytti hänet ja toi esiin tuon kuvan aikamme pyhästä ihmisestä. Kuvan jakaa hänen kanssaan myös kreikkalainen metropoliitta.

Uskonnonfilosofisesti katsottuna arkkipiispa Paavalin läheisyydessä koettu pyhän läsnäolo täyttää laaja-alaisen kokemuksen piirteet, jossa ylittyy pelkkä aisti-

havainnoin muodostuva tieto, ja Totuuden maistaminen koskettaa tietoisuutta. Sivilisaatiossamme elävälle ihmiselle melko tuntematonta laaja-alaisessa kokemuksessa on tilannekuvauksista esille tullut pyhän läsnäolon ihmistä jalostava piirre.

Kirkastuva valo

Oma varhaisin arkkipiispa Paavaliin liittyvä muistitietoni on lukiovuosiltani 1960-luvun lopulta. Sotiimme osallistunut luterilainen pappi totesi pappimunkki Paavalin saaneen arvonantoa sillä, että hän sodankin olosuhteissa eli oikean munkin tavoin.

Pahaa ja turhaa vastaan taistelemisella on ortodoksisessa kristillisyyden viljelyssä merkittävä asema sekä näkemyksellisesti että käytännöllisesti. Näkemyksellistä puolta arkkipiispa raotti erään taulun sommittelun yhteydessä. Tauluun tuli hänen ohjeensa mukaisesti maalata suurenevia sisäkkäisiä renkaita, joista ensimmäiset olivat tummia ja paksuja: "... tummat paksut ympyrät kuvaavat ihmistä

ympäriä kiusauksia ja huolia. Ne ahdistavat häntä niin, että sisäinen valo hänessä himmenee. Mutta kun ihminen alkaa taistella kaikkea pahaa ja turhaa vastaan, kiusauksilla ja huolilla ei ole enää valtaa häneen. Niinpä viimeisissä ympyröissä niitä kuvaavat viivat ovat ohentuneet ja vaalentuneet. Samalla valo on enentynyt ja muuttunut paljon kirkkaammaksi."

Tie valon enentymiseen munkki ja arkkipiispa Paavalin elämässä ei ollut itsestään selvyys tai vailla nöyryyttäviä tapahtumia, vaikka hän ihmisissä herättikin elämänsä kokonaisvaltaisella otteella arvonantoa jo alle kolmekymmenvuotiaana. Aavistuksen tähän sotaan liittyneistä tunteista ja niiden taustalla olleista luopumisista lukija saa papiksi vihkimistilaisuudesta, jossa "Arkkipiispa liikutui puhuesaan niin, ettei pystynyt pitkään aikaan jatkamaan puhettaan."

Kirkastuvien kehien elämäntavan mieli ei arkkipiispalla näytä olleen yhteiskuntamoraalissa – ei myöskään yksilöetiikassa. Elämäntapa kumpusi elämän Ju-

malasta lähtevästä olemuksesta: Ihmisen ei tulisi "olla vain olemassa tuntematta elämän tarkoitusta. Ihmisen osa on pyrkiä saavuttamattomaan päämäärään." Perustaltaan kysymys on lahjasta tulla osalliseksi siitä, mitä Jumala on luonnostaan.

Yksi teos – kaksi kuvaa

Arkkipiispa Paavalin toiseen olomuotoon siirtymisen 20-vuotismuistoksi nunn Kristodulin laatiman teoksen arvokkainta osaa ei ole kirkkokuntamme lähihistorian käsittely. Arvokkainta on se, että meillä on samassa teoksessa välittömän vuorovaikutuksen keinoin pitkäkestoisesti kootua tietoa monien pyhänä kunnioittamasta kirkkokuntamme vaikuttajasta, mikä on tuottanut kehityskertomuksen suomalaisesta naismystikosta.

■ Esko Nikander

Kirjallisuutta: Welte Bernhard, Olemattomuuden valo. Uuden uskonnollisen kokemuksen mahdollisuudesta. Suomentaneet Terhi Kiiskinen ja Teemu Sippo. Loki-Kirjat. Helsinki 2008.

Arkkipiispa Paavalin muistolevy "Eukaristia" ilmestynyt

ILOSANOMA-KUORO levytti maaliskuussa 2009 Valamon luostarissa arkkipiispa **Paavalin** muistoksi vuonna 1964 ensimmäisen kerran julkaistun uuden liturgisävelmistön (ns. muoviliturgian). Levy sisältää apostoli Pietarin ja Paavalin juhlanan toimitettavan liturgian. Pappina toimii isä **Kalevi Kasala**. "Eukaristia" on arvokas dokumentti suomalaisen kirkkolaulun historiaa. Arkkipiispa Paavalin työ Suomen kirkkomusiikin hyväksi oli merkittävä. Levyllä kuullaan myös liturgiajulkaisun ulkopuolisia znamennimelodioita ja bysanttilaisia sävelmiä – nekin olivat arkkipiispa Paavalin sydäntä lähellä. Ilosanoma-kuoro koostuu Paavalin oppilaista ja nuoremasta polvesta, jota hänen elämäntyönsä edelleen innoittaa. Levyn tuotto ohjataan Lintulan luostarin hyväksi.

UUSIA IKONEJA

TAMPEREELTÄ

16.6 - 12.7 ja 27.7. - 15.9.2009

avoinna ma - su klo 9.00 - 18.00

suljettu 19. -21.6. ja 13. -26.7.

KULTTUURIKESKUS SOFIA

Kallvikintie 28, 00980 Helsinki

puhelin 010 277 900

reception@kulttuurikeskussofia.fi

www.kulttuurikeskussofia.fi

Laatokan Valamo suostuttelee "alkuasukkaitaan" mantereelle, kirjoittaa toimittaja Simo Ojanen

Luostarivieraita toistasataatuhatta

Teksti ja kuvat: Simo Ojanen

Laatokan Valamon luostariyhteisö elää voimakasta nousukautta. Neuvostovallan hajoamisen jälkeisenä kahtena vuosikymmenenä ränsistyneitä kirkkoja ja luostarin muita rakennuksia on ehostettu hämmästyttävällä vauhdilla. Luostarin kokonaiskehitys vaatii myös muutoksia saarella asuvien keskuudessa.

Luostariisaarella elelee 350 asukasta ja nyt ounastellaan, että luostari haluaa 28 neliökilometrin laajuisen saaren kokonaan luostarin käyttöön. Huhutaan, että on syntynyt konflikteja luostarin ja saaren asukkaiden välillä. Kaikki eivät halua muuttaa.

– Ei täällä mitään pahempaa epäso-pua ole ilmennyt, kertoi Valamon opas, joka varoi kuitenkin sanomasta nimeään. – Viime talvena erään skiitan asunnossa elänyt mies ei halunnut muuttaa pois. Kiistasta selvitettiin, kun miehelle luovutettiin kioskipaikka satamasta. Missä mies nyt asustaa, siitä ei ole tietoa.

– Saarelta on tänä kesänä muuttamassa Sortavalaan rakennettuun uuteen kerrostaloon 180 valamolaista eli yli puo-

let asukkaista. Talossa ei ole enempää asuntoja. Monet saarelaiset jäävät odottamaan parempia ja edullisempia asuntoja Sortavalassa. Monet taas eivät halua ollenkaan muuttaa mantereelle.

Muuttohaluisia ovat eritoten lapsiperheet. Valamossa toimii vain peruskoulu, jossa oli viime lukukautena 39 oppilasta. Lasten jatko-opinnot vaativat siten jo muuttoa Sortavalaan tai muihin kaupunkeihin.

Niin oppaat kuin haastatellut saaren asukkaat myöntävät, että ikävin on vanhusen osa. Saarella ei ole terveydenhuoltoa, ja ikääntyneet mielisivät kuitenkin asua Valamossa, jossa monet ovat syntyneet ja eläneet koko ikänsä. Luostari ei ole lainkaan kunnostanut ränsistyneitä ja

■ Kontrastien Valamo.

lahoavia rakennuksia, joissa kantaväestö asuu. Ehkä se onkin tehokkain, mutta samalla kolkko tapa häätää saarelaiset mantereelle. Talvet ovat maailman suurimman sisäjärven saarella todella ankaria.

Luostari omistaa kiinteistöt

Venäjän valtio on luovuttanut Valamon luostarille kaikki saaren kiinteistöt, mutta maat ja metsät omistaa Karjalan tasavalta. Luostarin viljelyksessä on 25 hehtaaria peltoa. Peltoja salaojitetaan osin EU:n ja suomalaisvaroin. Pyrkimyksenä on päästä kaiken kattavaan omavaraisuuteen.

Oppaat kertoivat, että luostarin tärkein tulonlähde ovat lahjoitukset. He myöntävät auliisti, että niin sanotut uusrikkaat ovat luostarille elinehto. Lahjoituksia saadaan myös ulkomaalaisilta hyväosaisilta. Melkoisesti varoja kertyy myös tavalliselta kansalta, joka jättää rahalahjoituksia esirukousten toimittamiseksi. Luostarissa vierailevien pyhiinvaleltajien ja turistien tuomat varat pönkittävät vankasti luostarin taloutta. Tuloja kertyy myös luostarin myymälöistä. Omia myymälöitä on kolme, ja sataman rannassa on toistakymmentä myyntikioskia, jotka maksavat luostarille vuokraa. Turistikautena päivävuoakra kioskia kohden on tuhannen ruplaa (noin 25 euroa).

Viiden viime vuoden aikana on luostariin tiettävästi investoitu 20–30 miljoonaa ruplaa eli 500.000–700.000 euroa. Ensi kesäksi valmistuu 55-paikkainen kesähotelli. Erityisen ponnekaasti korjataan tänä kesänä ränsistyneitä kattoja. Peltiseipillä riittää töitä. Uutta sähkökaapelia lasketaan parhaillaan mantereelta saarelle, ja sähkön hinnan arvellaan halpenevan kolmasosaan nykyisestä. Karjala-lehden tiedon mukaan pääministeri

■ Luostarin kellojen ääni kiirii kauas Laatokalle.

Putinin allekirjoituksella on tulossa 50 miljoonan euron määräraha kaapelin rakentamiseksi.

Valamon luostarisaarella vieraili viime vuonna 120 000 pyhiinvaeltajaa, joista suomalaisia oli viisitoistatuhatta. Kuluvana kesänä Valamon satamaan saapui Pietarista kymmenkunta risteilyalusta. Suomalaiset ovat venäläisten jälkeen edelleen suurin pyhiinvaeltajien

ryhmä. Heinäkuun viikonvaihteen palveluksissa pääkirkkojen palveluksissa oli satamäärin ihmisiä. Valamo kiinnostaa ja kiehtoo.

Veljestössä 155 henkeä

Valamon luostarin veljestöön kuuluu 155 henkeä, joista 89 on vihittyä munkkia tai noviiseja. Luostarissa ahkeroi lisäksi päi-

■ Hohdokka Vladimirin skiitta.

vittäin noin 60 työntekijää ja talkoolaista. Luostarilla on kaupunkiedustustot Moskovassa, Pietarissa, Käkisalmissa ja Sortavalassa. Jokaisessa kaupungissa on kirkko, majoitustiloja, myymälä ja toimistoja.

Luostarin uusin ja hohdokkain kirkko on viime vuonna valmistunut Vladimirin skiitta, jonka alakerrassa on huolekkaasti koottu moderni museo. Yksi ja toinen suomalainen pyhiinvaeltaja tokaisi ääneen kirkkoa lähetessään: ”Onkohan pääministeri saanut tuosta oman kirkon?” Ja kuinka ollakaan, museon valokuvakatselmuksessa oli näkyvästi esillä pääministeri Vladimir Putin. Ja Valamon edustuskiitaksi Vladimiria sitten leikillään kutsuttiin. Nikolskin skiitan rannassa oli öljy-yhtiö Lukoilin luostarin igumeenille lahjoittama ultra-moderni edustusalus, jolla kuulemma pääministeri Putinia hänen jokakesäisillä Valamon-vierailuillaan kyyditään.

Mutta olivathan Valamossa varhemminkin suuria tapahtumia tsarin vierailut, ja silloinkin varakkaat luovuttivat liioitetaan luostarin kassaan. Ei luostarissakaan eletä pelkästä Sanasta. Mutta soisi luostarin pitävän muuriensa takaisista huono-osaisista hieman parempaa huolta. ■

Heinäveden Valamon Jumalanäidin ristisaatto Lintulaan

Konevitsalaisen Jumalanäidin ristisaatto Valamon luostarista Lintulan luostariin tehtiin 9. heinäkuuta. Luostarista toiseen oli mahdollista matkata laivalla tai perinteisellä tavalla kävellen, 18 km suuntaansa. Kävelijöitä

lähti matkaan 31 isä Lars Ahlbäckin johdolla; Sergei-laiva kulki täynnä pyhiinvaeltajia. Kanavan rannalla kävelijät nauttivat Valamon luostarin järjestämän lounaan. Perillä Lintulassa vieraita odotti kaunis kukkamatto luostarin portilta kir-

kon ovelle. Maukkaan keittolounaan jälkeen nautimme ihmeellisen ihanasta Jumalanäidin akatistos-palveluksesta. Paluumatka suoritettiin sateessa, ja perille asti sinnitteli kuusi kävelijää läpimärkinä mutta juhlallisella mielellä. Tämä vuotuisen ristisaatto on lämminhenkinen ja antoisa tapahtuma, jolle haluaa mukaan taas uudelleen.

Teksti ja kuvat: **Anneli Ahtola**

Jaakko Olkinuora on bysanttilaisen musiikin opettaja sekä kirkkomusiikin ja kreikan kielen opiskelija.

Jatkuuko kirkkomusiikin kukoistus?

Nykään kuulee usein mainittavan, että Suomessa eletään tällä hetkellä kirkkomusiikin kukoistusaikaa. Tänäkin vuonna tapahtumia on ollut runsaasti ja levyjä on julkaistu ahkeraan tahtiin. Ehkä vuoden merkittävin tapahtuma oli Joensuun yliopistossa kesäkuun toisella viikolla jo kolmatta kertaa International Society for Orthodox Church Music -seuran järjestämä kansainvälinen kirkkomusiikkikonferenssi, joka kokosi yhteen kirkkomuusikoita ja musiikkitieteilijöitä 14 maasta.

Konferenssi on konseptina kansainvälisestikin ainutlaatuinen. Missään muualla ei järjestetä näin laajaa konferenssia, joka käsittää kaikki ortodoksisen kirkon eri lauluperinteet. Osanottajilla on arvokas mahdollisuus luoda kontakteja sekä vaihtaa tietoja ja materiaaleja myös muiden musiikkikulttuurien edustajien kanssa. Hienoa on myös se, että käytännöllisemmät kirkkomuusikot ja teoreettisemmat tutkijat voivat vaihtaa mielipiteitä ja keskustella esimerkiksi esityskäytännöistä. Jumalanpalveluksissa eri kielet ja lauluperinteet sulautuvat helposti toisiinsa, ja ortodoksisuuden universaali luonne korostuu. Virallisen ohjelman lisäksi kansanlaulujen ja -tanssien siivittämät illanvietot ja muu vapaamuotoinen yhdessäolo ovat arvokas tapa tutustua maailmanlaajuisesti arvostettuihin alan asiantuntijoihin.

Olemme etuoikeutettuja päästessämme isännöimään näinkin merkittävää tapahtumaa. Erikoista sen sijaan on se, kuinka vähän suomalaisia osanottajia tapahtumassa oli. Seurakuntakantoreista vain yksi kävi kuuntelemaan innokkaasti luentoja, eikä Joensuun yliopiston kirkkomusiikin opiskelijoistakaan mukana ollut kuin pieni osa. Sama ongelma on ilmennyt tänä vuonna muidenkin kirkkomusiikkitapahtumien yhteydessä – esimerkiksi Ortodoksisen Kanttorien Liiton järjestämälle bysanttilaisen laulun kurssille toukokuussa tuli loppujen lopuksi vain kaksi seurakuntakantoria, kun taas muut osallistujat olivat kirkkomusiikin opiskelijoita. Kirkkomusiikkikenttä Suomessa kaipaavaa enemmän aktiivisia toimijoita.

Poisjääneet todellakin menettävät paljon: itse olen saanut konferensseista kontakteja, jotka ovat auttaneet myös omassa työssäni kohtaamieni ongelmien kanssa. Kesäkuussa vierailin Serbiassa kolmen konferenssiystäväni luona, ja Ateenassa työskentelevä tuttavani taas antoi minulle huomattavan kirjalahjoituksen. Konferenssikontaktit ovat poikineet myös kuorovierailuja (viimeksi esimerkiksi Vaasan kuorofestivaalilla toukokuussa), ja myös laajempia tutkimusprojekteja on käynnistetty osallistujamaiden kesken. Suomalaisosallistujia on vastavuoroisesti kutsuttu konferenssiin esimerkiksi Romaniaan ja Kreikkaan.

Mieltäni vaivaa myös se, kuinka vähän ortodoksiset mediat kiinnostivat konferenssiin huomiota. Verkkosivuilla kyllä asiasta uutisoitiin, mutta kirkkokuntamme lehdistä tapahtuma sai tyytyä pikku-uutisen asemaan. Sen sijaan kansainvälisillä verkkosivuillakin aiheesta uutisoitiin melko laajalti, ja konferenssi herätti runsaasti mielenkiintoa myös jälkikäteen. Kertooko vähäinen julkisuus arvostuksesta maassamme ylipäättään kirkkomusiikkia ja sen tutkimusta kohtaan? Voiko kirkkomusiikin kukoistuskauti jatkua pitkään, jos se ei saa kaipaamaansa tukea ja tunnustusta?

Kannattaa muuten uppoutua konferenssitunnelmaan kuuntelemalla ääninäytteitä ja katselemalla valokuvia menneistä konferensseista yhdistyksen verkkosivulla www.isocm.com.

■ Jaakko Olkinuora

VIERAILIJOITA

Arkkimandrii

Pyhän Andreaan skiitan johtaja, arkkimandriitta Efraim vieraili toukokuussa Suomessa ja osallistui Valamon luostarissa järjestettyyn seminaariin ”Synti sielullis-ruumiillisena sairautena ja parantuminen siitä”. Pyhän Johannes Teologin kirkon liturgia-palveluksessa Porissa hän saarnasi sokeana syntyneen sunnuntaina ja kertoi palveluksen jälkeen Athosvuoreen historiasta ja elämästä yli satapäiselle kuulijakunnalleen. Hänen tulkkinaan toimi Valamon kansanopiston opettaja Hannu Pöyhönen.

Arkkimandriitta Efraim on syntynyt 1956, ja häntä pidetään merkittävänä nuoren sukupolven ohjaajavanhuksena. Ennen siirtymistään Pyhän Andreaan skiitalle hän johti kymmenen vuotta Filotheoksen luostaria, jossa kilvoitteli 1700-luvulla pappismarttyyri Kosmas Aitolialainen. Pyhän Andreaan skiitta kuuluu 972 perustetun Vatopedin luostarin alaisuuteen.

Arkkimandriitta Efraimin Porin kirkossa pitämässä saarnassa kirkastui, mitä on fyysinen ja mitä henkinen sokeus.

– Sokea on se, joka ei näe Kristusta eikä usko Kristukseen. Paholainen on ikuisesti sokea ja on tietämätön sokeudestaan. Paholainen ei ole osallinen Pyhän Hengen armosta ja on ikuisesti kuollut henki.

– Isä on valo, Poika on valo ja Pyhä Henki on valo, mutta meillä ei ole kolmea valoa, vaan yksi valo, sanoi Efraim.

Jumalanäiti vierailut Pyhällä vuorella

Efraim selosti munkkivaltion syntyhistoriaa ja kertoi neitsyt Marian ja Johannes Teologin haaksirikkoutuneen Athoksen itärannikolle Kyprokselle matkatessaan. Jumalanäiti ihastui Athosvuoreen niin, että pyysi sitä pojaltaan itselleen. Näin paikkaa ryhdyttiin kutsumaan Jumalanäidin puutarhaksi.

Neitsyt Maria oli vuorella yhdeksän päivää. Niemimaalla asusti tuolloin kreikkalaisia pikku kylissä. Jumalanäiti julisti heille sanomaa kreikaksi. Kyläläisiä ihmetytti, että heprealaisnainen taisi täydellistä kreikkaa. Johannes Teologi kasti kansaa ja myrskyn tyynnyttyä Jumalanäiti ja Johannes Teologi jatkoivat matkaa Kyprokseen.

■ Sokea on se, joka ei näe Kristusta eikä usko Kristukseen, julisti arkkimandriitta Efraim. Hänen vierellään tulkkinä Hannu Pöyhönen.

■ Akseli Gallen-Kallelan freskot Juseliuksen mausoleumissa kiinnostivat arkkimandriittaa.

Athoksella opitaan tuntemaan Kristus

– Jumalanäiti on myöhemminkin, kuolemansa jälkeen, vieraillut monta moninaista kertaa fyysisesti Athoksella, kertoi arkkimandriitta Efraim.

Alkuaikoina Pyhällä vuorella oli vain pieniä 15–20 hengen luostareita. Munkit elivät erakkoina piskuisissa keloissa. Silloin ei ollut elannon tukena puutarhoja tai kalastusta; munkit ainoastaan rukoilivat ja elivät silti 70–100-vuotiaiksi. Meidän aikanamme on viljalti sairauksia ja kiusauksia. Meiltä puuttuu pyhittynyt hengellinen elämä, sanoi Efraim.

Ensimmäinen tunnettu Athoksen yhteiselämäluostari on Athanasios Athosvuorelaisen perustama Suuri Lavra, jonka rakentaminen aloitettiin vuonna 963. Kymmenennen vuosisadan lopulla siellä oli noin 800 munkkia. Suuren Lavran jälkeen niemimaaalle syntyi runsaasti yhteiselämäluostareita.

”Näkymättömiä” kilvoittelijoita

Athoksella on nykyään 2100 munkkia. Kokonaismäärä vaihtelee alituisen, jotkut hakeutuvat lähetystyöhön, jotkut palaavat maailmaan, sanoi arkkimandriitta Efraim ja selosti munkkilaisuuden eri muotoja Pyhällä vuorella. Muuatta kilvoittelijoiden ryhmää kutsutaan ”näkymättömiksi”, koskapa heitä nähdään harvakseltaan.

– Pyhän vuoren munkit ovat tehneet lupauksen Kristukselle ja Jumalanäidille: Athokselle ei mennä että pelastuttaisiin, koska pelastua voi yhtä lailla maailmassa. Jumalanäidin puutarhaan ei mennä pyhittymään, vaan että opittaisiin paremmin tuntemaan Kristus.

– Pyhän vuoren 20 luostarissa ja 12

luostareille huomattava merkitys. Pyhiinvaeltajat haluavat viettää yhdessä munkkien kanssa hengellistä liturgista elämää.

– Kaikkein tärkeintä on, ettemme kadottaisi kuolematonta sieluumme, painotti arkkimandriitta Efraim.

Teksti ja kuvat: **Simo Ojanen**

■ Siunaavat jäähyväiset saattojoukolle Porissa.

Pyhän Paraskevan tsasouna

SISAR JULIANA

■ Pyhän Paraskevan tsasounan lahjoittaja Paraskeva Ruhanen yhdessä arkkipiispa Hermanin, arkkipiispa Johanneksen ja igumenia Marinin kanssa. Takana (keskellä) on Tessalonikan arkkipiispan Simeonin antama Kärsimyksen Jumalanäidin ikoni.

Pyhä Paraskeva oli alkukirkon marttyyreja. Hän syntyi Roomassa vuonna 117 varakkaaseen kristittyyn kreikkalaiseen perheeseen. Syntymäpäivä oli perjantai – kreikkaksi paraskeve – ja kunnioittaakseen Kristuksen kärsimysten muistoa vanhemmat antoivat tyttärelleen nimeksi Paraskeva. Vanhemmat kuolivat Paraskevan ollessa 20-vuotias. Paraskeva päätti omistaa elämänsä kokonaan Kristukselle. Hän luovutti koko omaisuutensa hyviin tarkoituksiin, muun muassa rakennutti yhteisön kristityille naisille. Itse hän lähti julistamaan Kristusta Italian eri paikkakunnilla. Noihin aikoihin kristittyjä vainottiin ja Paraskevakin pidätettiin. Keisari Antoninus käski heittää hänet höyryävään tervapataan. Kun Paraskeva näytti säilyvän siinä vahingoittumattomana, keisari pyysi häntä heittämään vähän tervaa hänen päälleen, että hän voisi kokeilla, oliko terva todella kuumaa. Kun Paraskeva roiskautti tervaa keisaria kohti, yksi pisara osui tämän silmään, joka sokeutui. Paraskeva kuitenkin paransi silmän sillä seurauksella, että keisaristakin tuli kristitty, ja hän päästi Paraskevan vapaaksi. Pyhää Paraskevaa onkin kautta vuosisatojen kutsuttu avuksi nimenomaan silmä-sairauksissa.

Vapautumisensa jälkeen pyhä Paraskeva jatkoi saarnatoimintaansa Kreikassa. Siellä hänet vangittiin uudelleen Olympos- ja Ossa-vuorten välissä olevassa Tempen jokilaaksossa. Paikallinen johtomies Tarasios antoi kiduttaa pyhää Paraskevaa ja lopulta mestautti hänet. Kreikassa on monia Pyhän Paraskevan kirkkoja ja niiden mukaan nimettyjä kyliä. Tunnetuin Pyhän Paraskevan pyhiinvaelluskirkko on edelleen se, joka sijaitsee

SISAR JULIANA

■ Paraskevan tsasouna vihittiin käyttöön kymmenen vuotta sitten.

Tempen laaksossa ja on louhittu Olympoksen rinteeseen. Vuoren sisältä kumpuava pyhä lähde on kirkon vieressä.

Luostari saa lahjoituksen

Luostarimme Pyhän Paraskevan tsasouna syntyi siten, että isä **Herman** oli jo pitkään ihaillut Koskijärveen pistävää niemä ja haaveillut sinne pystytettävästä tsasounasta. **Säde Ruhanen** oli isä Hermanin nuoruudessa toiminut hänen sairanhoidon opettajanaan. Kun Säde sitten vuosia myöhemmin liittyi ortodoksiseen kirkkoon, hän otti kirkolliseksi nimekseen Paraskeva. Entisestä oppilaasta tuli hänen rippi-isänsä. Tarmokas Paraskeva päätti toteuttaa isä Hermanin haaveen ja lahjoitti luostarille omalle suojeluspyhälleen omistetun tsasounan. Joka vuosi, niin kauan kuin hänen terveydentilansa sen salli, nyt jo edesmennyt Paraskeva oli mukana tsasounan vuosijuhlassa.

Alussa tsasounassa oli muutama välttämätön ikoni, mutta kokoelma on jatkuvasti kasvanut. Kuuluisa kreikkalainen ohjaajavanhus isä **Simeon** lahjoitti Suomessa käydessään silloiselle arkkipiispalle **Johannekselle** suuren Jumalanäidin ikonin, jonka tämä puolestaan lahjoitti luostarillemme. Se sijoitettiin tsasounaan. Sitten eräs hollantilainen ikonimaalari nainen tahtoi lahjoittaa tuotantoaan meille. Silloin tsasounan seinät todella täyttyivät mielenkiintoisella tyyllillä maalatuista eriaiheisista ikoneista.

Tsasounaan kuuluu myös kellotapuli. Kerran eräs talkoolaisemme oli Italiassa helluntain aikaan. Aamulla hän avasi hotellissa television, ja mitä hän näkikään: yksi Lintulan sisar soitti Paraskevan tsasounan kelloja! Selitys löytyy siitä, että tuona keväänä italialainen televisioryhmä

oli vierailut luostarissamme.

Tänä vuonna pyhän Paraskevan päivän ristisaattoon toi erityistä juhlavuutta se, että tsasounan vihkimisestä oli kulu- nut tasan kymmenen vuotta. Kun vielä muistettiin, että kynttilätehdas oli valmistunut 25 vuotta sitten, nämä kaksi juhlan aihetta yhdistettiin. Tsasounalla toimitettiin vedenpyhitys, minkä jälkeen valettiin hautausmaan kautta kynttilätehtäseen, jossa toimitettiin kiitosrukoushetki. Juhlan kruunasi kahvitilaisuus lammen rannalla kauniin kesäisen sään vallitessa.

Pyhän Paraskevan tsasouna on mieluisa kävelykohde niin meille sisarille ja talkoolaisille kuin täällä vierailevillekin. Se on meidän oma pieni kotoinen pyhiinvaelluksemme, jonka voimme tehdä vaikka joka päivä.

Pyhä marttyyri Paraskeva, rukoile Jumalaa meidän puolestamme!

■ Nunna **Kristoduli**

Pelko uskontoa kohtaan kasvanut Suomessa

Kuin olisi palattu 1960- ja 70 -lukujen taitteeseen: opetusministeri Henna Virkkunen vilauttaa puheissaan mahdollisuutta luopua kouluissa oman uskonnon opetuksesta ja siirtymistä uskontotiedon opettamiseen. Kannatusta tulee, niin myös vastustusta. Mutta yksi asia ministeriltä unohtui – se että ei ainoastaan luterilaisuus ole vahva pohja suomalaiselle yhteiskunnalle, sillä maassamme on kaksi kansankirkkoa, ja ainakin Itä-Suomessa ortodoksisuus on vähintään yhtä vahvaa kuin luterilaisuus.

Omaa uskontoa vai uskontotiedettä

Ministerin haastattelun innoittamana Suomen Ortodoksisten Opettajain Liitto ry (SOOLI) antoi julkilausuman, jossa korostetaan uskonnonvapauslain olevan uskontokasvatuksen tukena. SOOLin puheenjohtaja Sirpa Okulov, joka työskentelee kirkollishallituksessa kasva-

■ Sirpa Okulov

tusasiain koordinaattorina, kertoi Analogille näkemyksiään nykyisestä tilanteesta.

Hän näkee oman uskonnon opettamisen monikulttuuristuvassa maassamme erittäin tärkeänä ja pohjaa mielipiteensä niin tutkijan, Helsingin yliopiston uskonnondidaktiikan lehtorin ja dogmatiikan dosentin Jyri Komulaisen esittämään näkökantaan kuin muissa maissa uskontotiedon opetuksesta saatuun kokemukseen.

Okulovin mielestä oppilaan on tunnettava oma uskontonsa, ennen kuin hän kykenee dia-

logiin muista uskonnoista ja kulttuureista tulevien kanssa.

”Hyvä esimerkki on Ruotsi jossa ajateltiin, että kaikki oppilaat osallistuvat samalle tunnille, ja näin saadaan syntymään hedelmällistä keskustelua eri uskontojen näkökulmasta. Mutta kun lapsilla ei ole tietoa omasta uskonosta, eivät he kykene tällaiseen.”

Okulov myös oudoksuu Suomessa viime aikoina ilmennyttä pelon kaltaista tunnetta uskontoa kohtaan – uskontoa ei koeta positiivisena voimavarana eikä eettisenä ja moraalisena selkärankana, vaan se on jotakin negatiivista, jotakin pelkkää uskomuksiin uskomista.

Tietyllä tavalla samansuuntainen on idealistinen käsitys siitä, että lapsi olisi tabula rasa (tyhjä taulu), joka kykenisi itse poimimaan asiat ja muodostamaan oman näkemyksensä.

”Muuta kasvatusta vanhemmat voivat antaa, mutta uskonnon kohdalla koetaan, että lapsen täytyy saada itse valita... Onhan siinäkin jonkun annettava taustamateriaalia!” Okulov huudahtaa.

Hän näkee myös etiikan lähtevän yleensä uskonnollisesta näkökulmasta, joten uskontoa ei voi erottaa kokonaiskasvatuksesta.

”Suomalaiset tuntuvat kuvittelevan, että kun he ovat uskonnottomia, se on positiivinen asia monikulttuurisessa maassa, mutta esimer-

JULKILAUSUMA

uskonnonvapauslaista uskontokasvatuksen tukena

Väli-Suomen sanomalehtien yhteydessä ilmestyvä viikkoliite Sunnuntaisuomalainen julkaisi uskontokasvatusta koskevan artikkelin 12.7.2009. Artikkelin yhteydessä oli myös opetusministeri Henna Virkkusen haastattelu. Hän nosti esiin ajatuksen kaikille yhteisestä uskonnonopetuksesta. Asia on vielä selvitysvaiheessa.

Kirjoituksen johdosta Suomen Ortodoksisten Opettajien Liitto (SOOLI) korostaa, että Suomessa on kaksi kansankirkkoa, joiden jäsenten tulee olla yhdenvertaisessa asemassa kuntien järjestäessä opetusta. Kuitenkaan ei uskonnonvapaus- ja perusopetuslakeja noudateta kaikkialla, ja oppilaan oikeus opetukseen toteutuu vain osittain tietyillä alueilla. Eniten puutteita ilmeni suurissa Etelä-Suomen kunnissa, parhaiten opetus oli järjestetty Itä-Suomessa.

Rehtorit nousevat opetusjärjestelyissä avainasemaan. Uskonnonopetuksen ja elämäntarkastusmiedon opetuksesta poistuisi monta ongelmaa, jos kaikki rehtorit virkamiehinä toteuttaisivat uskonnonvapauslain henkeä oikein.

Ruotsissa on toteutettu kaikille yhteistä uskonnonopetusmallia, jolloin oppitunneille osallistuvat kaikki oppilaat. Heillä ei kuiten-

kaan ole valmiuksia dialogiin, sillä heidän tietonsa ovat pinnallisia kaikista uskonnoista, myös heidän omasta uskonnostaan. Näyttää siltä, ettei kyseinen uskonnonopetus johdakaan suvaitsevaisuuteen ja muita uskontoja koskevaan yleissivistykseen vaan uskonto-sokeuteen.

Suomessa kuntien tarjoama oman uskonnon opetus on valvottua ja lailla säädeltyä toimintaa. Opetussuunnitelmat otavat opetuksessa huomioon niin lapsen oman uskonnon kuin muutkin uskonnot. Uskonnonvapauslaki turvaa myös kirkkoon kuulumattomien ja muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvien oppilaiden aseman. Lasten tiedostaessa oman uskonnon opetuksen kautta oman identiteettinsä, he myös oppivat arvostamaan muita ja kohtaamaan erilaisia kulttuureita. Uskon-

tokasvatus parhaimmillaan edesauttaa ja tukee monikulttuurisuutta. Menestyksellinen monikulttuurinen vuorovaikutus ei kuitenkaan onnistu ilman oman kansallisen ja kristillisen perinteemme hyvää tunte- musta ja ymmärtämistä. ■

Opetusministeri tarkentaa lausuntoaan

Kotimaa-lehden haastattelussa opetusministeri Henna Virkkunen sanoo, ettei hän näe uskonnonopetuksessa suurta tarvetta muutoksiin. Hän korostaa, ettei missään nimessä ole esittänyt uskontotietoon siirtymistä, vaikka asia käydään läpi perusopetuksen tuntijako uudistettaessa. Hän myös toteaa, että muiden uskontojen opetuksessa pienempiin uskontoihin kuuluville opiskelijoille on erityisen tärkeää, että he saavat käsityksen myös suomalaisesta yhteiskunnasta sekä luterilaisesta uskosta ja perinteestä.

► kiksi muslimit näkevät asian aivan toisin. Suomalainen yltiöpäinen individualismi ja ajatus, että uskonto on yksityisasia, johtaa tosiasiasa semmoiseen suohon, ettei sellaisella ole tulevaisuutta.”

Hän kertoo tuntemastaan muslimiope-
tustajasta, jolla on tapana sanoa, että suomalaisilla ei ole Jumalaa, ja hän ei pidä sitä mitenkään positiivisena.

Vaarana hän näkee mahdollisessa uskon-
totiedon opetukseen siirtymisessä sen, että sen seurauksena halutaan perustaa kouluja, joissa opetetaan oman uskonnon mukaan ja erityisesti omaa uskontoa: tällaista pyrkimystä on Ruotsissa islamia tunnustavien taholta jo muutamia. Myös Suomessa on perustettu kristillisiä kouluja.

”Kuka silloin valvoo opetuksen sisällön ja tason?” Okulov kysyy ja muistuttaa, että kun tietämys toisista häviää, epäluulo kasvaa.

Ortodoksinen uskonnonopetus

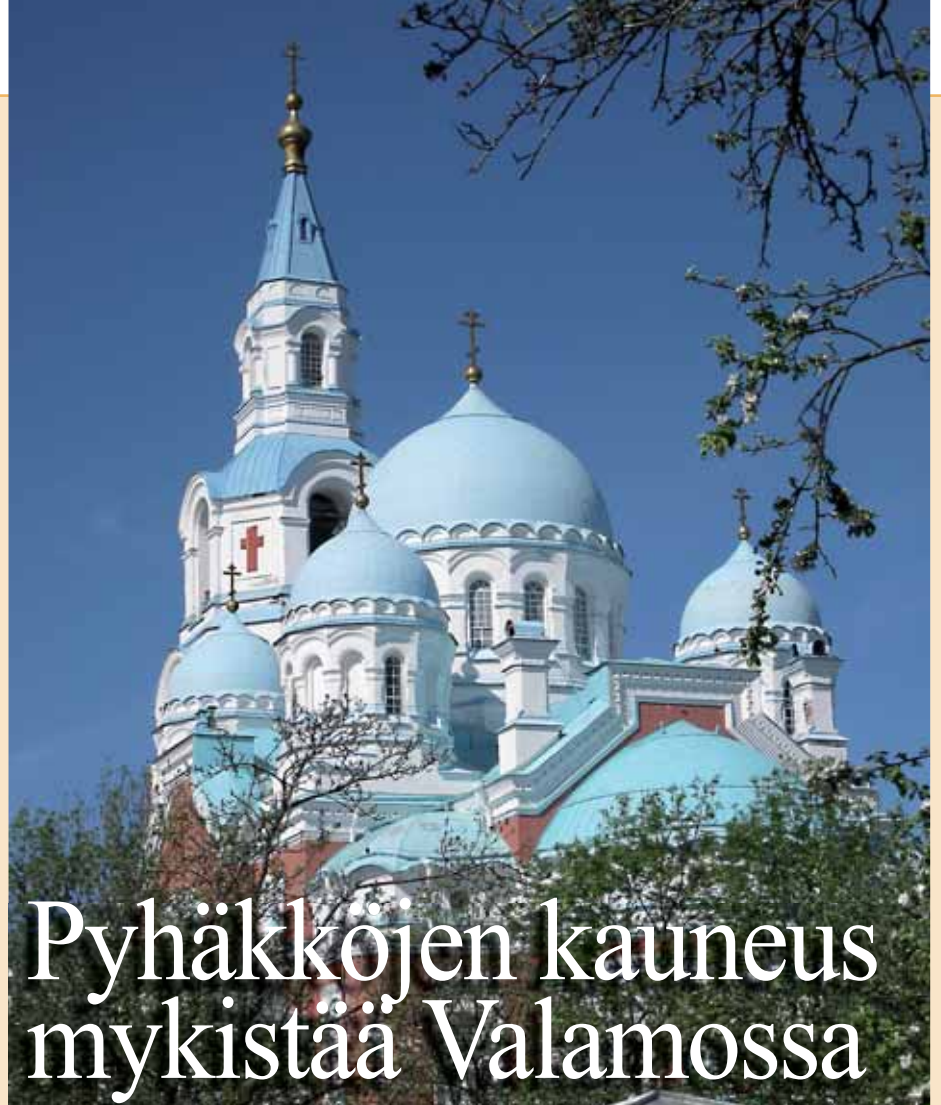
Sirpa Okulov myöntää, että pelkkien lukujen valossa luterilaisuuden asema toki näyttää vahvalta, ja saattaa olla helppo unohtaa ortodoksisuus. Peruskouluissa 94 % oppilaista on luterilaisen uskonnon opetuksessa, kun ortodoksinen uskonnon opetuksessa on vain yksi prosentti. Muihin uskontoihin kuuluvia on kaksi prosenttia ja elämäntutkimustiedon opetuksessa kolme prosenttia.

Lailla kuitenkin säädetään ortodoksilasten oikeus oman uskontonsa opetukseen – ongelmat syntyvät joidenkin rehtorien suhtautumisessa asiaan. Mitä lähemmäksi ja etelämmäksi tullaan, sitä helpompi on löytää rehtoreita, jotka eivät käyttäydy, kuten virkamiehen edellytetään käyttäytyvän. Okulov tietää varsin paljon esiintyvän painostusta siihen suuntaan, että ortodoksioppilaatkin siirtyisivät luterilaisen, ”tavallisen opetuksen” piiriin. Onpa jouduttu tekemään joitakin hallintokanteluja, joiden lopputulos on ymmärrettävästi selvä: laki kun määrittelee virkamiehen tehtävät. Siitä huolimatta esiintyy yhä halua kulkea tämä tie loppuun, ennen kuin lain suoma oikeus toteutetaan.

Okulov on pohtinut paljon syitä tällaiseen käytökseen, ja omasta mielestään hän näkee vain kaksi mahdollisuutta: ”Asianomaisella saattaa olla oma vahva vakaumus – protestantinen tai ateistinen – ja silloin vain se nähdään arvokkaaksi ja tärkeäksi. Toki uskontoa saataan pitää niin joutavanpäiväisenä aineena, että on yhdentekevää, mitä uskontoa opetetaan.”

Mutta hän korostaa, että ortodoksinen uskonnonopetus ei ole kiinni mieltymyksistä eikä kenenkään hyvästä tahdosta, vaan se on lakisääteinen oikeus.

■ **Hellevi Matihalti**

Pyhäkköjen kauneus mykistää Valamossa

“Tloitse, Karjalan maa, puhjetkaa riemuun Valamon saaret, Laatokan vedet ja äärimmäisen Pohjolan kivelit...”. Karjalan valistajien litaniastikiira soi mielessäni Hyvinkään Tiistaiseuran tilausbussin suunnatessa kohti Sortavalaa ja vanhaa Valamoa helluntaiaamuna 2009. Vajaan 30 pyhiinvaeltajan joukossa toteutin haaveeni nähdä tarunhohtoinen luostarisaari omin silmin.

Luonto ja kulttuuri kohtaavat Valamossa ainutlaatuisen puhuttelevalla tavalla. Luostari on saanut nykyisen asunsa 1800-luvun suurten rakentajaigumenien aikana. Saaren lukuisista pyhäköistä viimeisenä valmistui Kristuksen kirkastumiselle pyhitetty pääkirkko vuonna 1896. Sen torni ja kupolit tervehtivät tulijaa jo kaukaa ulpalta.

Valamon kauneus ja etäinen sijainti mantereelta koskettavat. Matka monen mutkan kautta luostariin vertautuu maalliseen vaellukseen kohti toivottua isänmaata. Katse etsii horisontissa siintäviä pääkirkon ja Nikolain skiiitan torneja. “Usko on sen todellisuutta, mitä toivo-

taan, sen näkemistä, mitä ei nähdä.” (Hepr. 11:1) Mieli on tyyni aluksen lipussa luostarilahden syliin.

Valamo kuului Suomeen noin 130 vuotta. Ensiksi 105 vuotta suuriruhtinaskuntaan osana Venäjää ja lopun aikaa itsenäiseen tasavaltaan. Kansallisuuskysymys muodostui monella tavalla Valamon kompastuskiveksi. Ajanlaskuriita repi luostarin rauhaa 1920-luvulta alkaen. Veljestöä kansallistettiin ja vastaan hangoittelijat karkotettiin Neuvosto-Venäjälle.

Pyhäkköjen erinomainen kunto

Mietin veljestön näkökulmaa suomalaisaikaan, kun aterioimme entisen poikako-

■ Kristuksen kirkastumiselle pyhitetty pääkirkko on Valamon näkyvin maamerkki.

din ruokalassa, Ylösousemuksen skii-tassa. Valamon poikakoti perustettiin 1931 tarkoituksena vahvistaa hupenevaa veljestöä suomalaisvoimin. Hanke alkoi kuivua kokoon ennen talvisotaa ja luostarin evakuointia, jonka yhteydessä soitettiin jo Valamon kuolinkelloja.

Valamon mittasuhteet ovat hämmen-täviä. Heinävedellä sijaitseva Valamo on kooltaan kuin yksi vanhan Valamon skii-toista eli sivuluostareista. Valamossa si-vuluostareita oli parhaimmillaan kym-menkunta. Suomalaisajan lopulla osa niistä varustettiin sotilastukikohdiksi. Kunnostettuja skiittoa on nyt puolen-kymmentä.

Silmiinpistävää tämän päivän Vala-mossa on pyhäkköjen erinomainen kunto. Kahden viime vuosikymmenen aikana on tapahtunut valtavaa edistystä. Ikonostaa-sit mykistävät loistollaan, eikä rahasta ole Putinin kaudella ilmeisesti ollut puutetta. Kuitenkin luostarissa odotettiin patri-

arkka Kirillin ensivierailua lisäävustusten toivossa, koska kunnostus nielee jatku-vasti varoja.

Veljestön nykyiseksi määräksi mai-nittiin 160, mutta siviiliväestöä saarella näytti olevan yhä runsaasti. Luostarin ta-vanomaiset turistipalvelut tuskin toimisi-vat ilman heitä, koska veljestön vastuulle lankeaa ennen muuta jumalanpalvelus- ja rukouselämän ylläpito luostarin perintei-den mukaisesti.

Aamupalvelus Valamossa alkaa ny-kyisin neljän-viiden korvilla, kun vielä 1930-luvulla kirkkoon noudettiin jo kol-melta. Veljestön kuoron laulu kantautui vaimeasti hotellihuoneisiin käytävälle si-joitetusta kaiuttimesta. Se kutsui matka-laisia rukoukseen alakirkkoon, pyhittäjäi-sien Sergein ja Hermanin muistoarkun ää-relle.

■ Teksti ja kuvat: **Mikko Junes**

Lähteitä: Arvi Karpov: Valamo syvimmällä sydä-messäni (1985)
Valamo-kuvateos, Petroskoi ”Karjala” (1991)
Valamo ja sen sanoma, Valamo-seura ry (1982)
Matkakuviiin löytyy linkki Lahden seurakunnan si-vuilta: www.ort.fi/lahti

■ Isä Mikael Sundkvist tutkimassa Valamon karttaa Olyjymäellä, josta avautuu yksi kauneimmista näkymistä Laatokalle.

■ Ylösouse-muksen skii-tan alakirkossa alttarin tava-nomaisella paikalla sijaitsee kaksiosainen Kristuksen hautaluola.

Runoja

Sinä odotat pinnan alla

Sinä odotat pinnan alla
en uskalla laskea irti
vaikka vesi on lämmintä
nauru, itku, hysteria varattu naisille
ja vielä minä yritän
sanoa jotakin

Sinä katsot minua hänen silmistään
takanamme puut pysyvät pystyssä
sinun voimallasi
kaiken takana, osa tai erillinen meistä
kohtu

Tulen aamulla kasvimaalle
kaste kimaltaa lehdissä
pöimän ensimmäisen kesäkurpitsan
kolossa kaksi etanaa sylkkäin
taivaallinen avioliitto

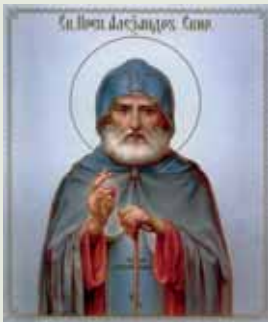
Henna Paasonen

Elokuun 30. päivänä kirkko viettää pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen muistoa. Ohessa lyhennelmä hänen elämäkerrastaan, jonka on kirjoittanut munkki Afanasi Aleksanteri Syväriläisen luostarissa 12. heinäkuuta vuonna 1905.

Краткое житие преподобного Александра Свирского чудотворца

*Составил монах Афанасий.
1905 г. Июля 12 дня.
Александро-Свирский монастырь
Олонецкой губернии*

Родился прп. Александр 15 июня 1448 года в селе Мандера на реке Ояти на земле Новгородской, против Островского Введенского монастыря. Назвали его Амосом. Родители его Стефан и Васса были небогатые благочестивые крестьяне, детям своим они дали христианское воспитание. Когда Амос пришел в возраст, родители захотели его женить, он же помышлял только о том, чтобы оставить мир ради спасения своей души. Рано узнал он о Валаамском монастыре и часто вспоминал о нем и, наконец, по воле Божией, встретил валаамских иноков. Долго длилась беседа их о святом монастыре, об уставе их, о трех родах жизни монашествующих. И вот, воодушевленный этой беседой, задумал он идти на «северный Афон». Перейдя реку Свирь, на берегу Рошинского озера, Преподобный услышал таинственный голос, возвестивший ему, что на сем месте он создаст обитель. И

свет велий осенил его. Когда он пришел на Валаам, игумен принял его и постриг с именем Александр в 1474 году. Было ему тогда 26 лет. Ревностно новоначальный инок начал подвизаться в трудах, послушании, посте и молитве. Тут пришел на Валаам разыскивавший его отец; Преподобному удалось не только успокоить раздраженного отца, но и убедить его постричься в монахи вместе с матерью.

Однажды, стоя на молитве, святой Александр услышал божественный голос: «Александр, изыди отсюда и иди на прежде показанное тебе место, на нем же возможши спастися». Великий свет указал ему место на юго-востоке, на берегу реки Свирь. Это было в 1485 году. Там он нашел «бор красен зело, место сие было леса и озеро исполнено и красно отовсюду и никтоже там от человек прежде живяше». Здесь он провел в полном уединении несколько лет, питаясь не хлебом, «а зелием зде растущим». Бог открыл свой светильник... многим людям. Обитель стала возрастать, а слава о даре прозорливости и врачевания недугов телесных и духовных, данном ее настоятелю, облетела вскоре все окрестные земли. Народ православный еще при жизни ублажил Александра Свирского как святого.

На 23 году поселения Преподобного в пустыни большой свет явился в его храмине и он увидел трех мужей, вошедших к нему. Они были одеты в светлые одежды и освещены славою небесною «паче солнца». Из уст их святой услышал повеление: «Возлюбленный, якоже видиши в Трех Лицах Глаголющего с тобою, созижди цер-

ковь во имя Отца и Сына и Святого Духа, Единосущной Троицы... Аз же ти мир Мой оставляю и мир Мой подам ти».

При великом изобилии поданных ему божественных посещений, он всегда оставался смиренным иноком, желающим во всем послужить братии и приходящим в обитель простым поселянам.

За несколько лет до кончины Преподобного Бог вложил ему в сердце благую мысль создать каменную церковь в честь Покрова Пресвятыя Богородицы с трапезою. И вот однажды ночью, когда уже закладка была совершена, по окончании обычного молитвенного правила Преподобный увидел необыкновенный свет, озаривший весь монастырь, а в основании Покровской церкви, на алтарном месте в царственной славе сидела на престоле Пречистая Богородица с Предвечным Младенцем, окруженная сонмом бесплотных сил небесных. Преподобный пал лицом на землю пред величеством Славы Ея, так как не мог созерцать сияния этого невыразимого света. Тогда Пречистая Владычица повелела ему встать и утешила обещанием быть неотступною от Обители и помогать во всех нуждах живущим в ней как при жизни Преподобного, так и по смерти его.

Скончался же преподобный Александр 30 августа 1533 года 85-ти лет от рождения и, согласно предсмертному завещанию его, погребен был в отходной пустыни, близ церкви Преображения Господня, по правую сторону алтаря. В 1547 году он был причислен к лику святых.

Дивный во Святых Своих Всеблагий Бог наш, прославляющий Угодника Своего во временной жизни сей, творя рукою его знамения и чудеса, благоволил и по смерти нетленное, честное и святое тело его, как великое светило, положить в Церкви Своей, чтобы оно осиявало там своими преславными чудесами. ■

Muutokset mahdollisia

HAMINA, PIETARIN JA PAAVALIN KIRKKO

La 5.9.	klo 10	liturgia (sl)
Ma 7.9.	klo 18	vigilia
Ti 8.9.	klo 10	liturgia, Jumalansyntyttäjän Neitseeseen Marian syntymä
Pe 18.9.	klo 22	puoliyöpalvelus, "Valojen Yö" -tapahtuma
La 19.9.	klo 18	vigilia
Su 20.9.	klo 10	liturgia
La 10.10.	klo 18	vigilia
Su 11.10.	klo 10	liturgia
Pe 30.10.	klo 18	vigilia
La 31.10.	klo 10	liturgia, Karjalan valistajien juhla

HAMINA, HAUTAUSMAAN KIRKKO

Pe 23.10.	klo 18	vigilia
La 24.10.	klo 9.30	pieni vedenpyhitys ja liturgia, kirkon vuosijuhla

KOUVOLA, PYHÄN RISTIN KIRKKO

La 29.8.	klo 18	vigilia
Su 30.8.	klo 10	liturgia
La 12.9.	klo 18	vigilia
Su 13.9.	klo 10	liturgia
Su 13.9.	klo 18	vigilia
Ma 14.9.	klo 9.30	pieni vedenpyhitys ja liturgia, kirkon vuosijuhla
Ke 16.9.	klo 18	ehtoopalvelus
Ke 23.9.	klo 18	ehtoopalvelus
Ke 30.9.	klo 18	ehtoopalvelus
La 3.10.	klo 10	liturgia (sl)
La 3.10.	klo 18	vigilia
Su 4.10.	klo 10	liturgia
Ke 7.10.	klo 18	ehtoopalvelus
Ke 14.10.	klo 18	ehtoopalvelus
Ke 21.10.	klo 18	ehtoopalvelus
La 24.10.	klo 18	vigilia
Su 25.10.	klo 10	liturgia

MYLLYKOSKEN TSASOUNA

La 5.9.	klo 18	vigilia
Su 6.9.	klo 10	liturgia
La 26.9.	klo 18	vigilia
Su 27.9.	klo 10	liturgia
La 17.10.	klo 18	vigilia
Su 18.10.	klo 10	liturgia
La 31.10.	klo 18	vigilia
Su 1.11.	klo 10	liturgia

Sunnuntain slaavinkieliset liturgijumalanpalvelukset ilmoitetaan myöhemmin sanomalehdissä.

Yhteystiedot:

Haminan seurakunta, Ortodoksiakeskus Sypressi, kirkkoherranvirasto ja taloustoimisto

Varuskuntakatu 14, 45100 Kouvola, 1.6.–30.9. avoinna ti–pe 9–12, puh. 0206 100 480, fax 0206 100 482, www.ort.fi, hamina@ort.fi
Kirkkoherra **Leo Huurinainen**, puh. 0206 100 481, leo.huurinainen@ort.fi
Kanttori **Kari Päivinen**, puh. 0206 100 483, kari-paivinen@hotmail.com
Kanslisti-taloudenhoitaja **Marita Nieminen**, puh. 0206 100 480, marita.nieminen@ort.fi

Muu papisto:

Rovasti **Martti Honkaselkä**, puh. 040 535 6667, martti.honkaselka@pp.inet.fi
Pastori **Johannes Wuorlinna**, puh. 050 589 9011, jouko.wuorlinna@kolumbus.fi
Pastori **Vassi Livio**, puh. 040 752 7727, vassi.livio@fimnet.fi
Pastori **Ville Kiiveri**, puh. 041 441 1174, ville.kiiveri@ort.fi
Diakoni **Jukka Jauhiainen**, puh. 0206 100 484, jukka.jauhiainen@kolumbus.fi
Kiinteistöjen isännöitsijä **Jukka Jauhiainen**, puh. 0206 100 484, juke.jauhiainen@kolumbus.fi
Seurakunnan vahtimestari **Jaana Juka**, puh. 0206 100 485, jaana.juka@pp.inet.fi

Kirkkojen isännöitsijät 2008–2011:

Haminan Pietarin ja Paavalin kirkko, **Jukka Jauhiainen**, puh. 0206 100 484
Kouvolan Pyhän ristin kirkko, **Esa Nieminen**, puh. 040 724 4642
Myllykosken tsasouna, **Tamara Lamponen**, puh. 050 088 4930
Haminan hautausmaan kirkko, pastori **Vassi Livio**, puh. 040 752 7727

Pyhäköt:

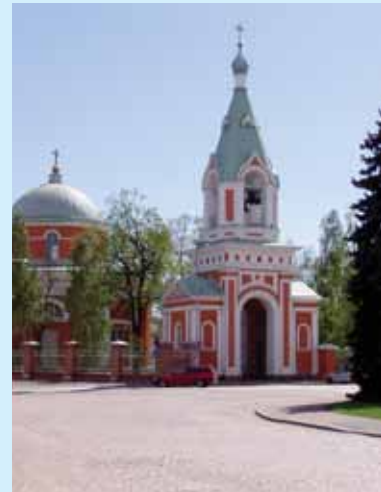
Haminan Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko
Raatihuoneentori 2, Hamina

Kouvolan Pyhän ristin kirkko
Sakaristonmäki, Kirkonmäenkatu 2

Myllykosken tsasouna
Koulutie 4, Myllykoski

Hautausmaan kirkko
Hirveläntie 22, Hamina

PIETARIN JA
PAAVALIN KIRKKO
Haminassa

HAMINAN SEURAKUNNAN PERHEUUTISIA 1.5.–27.7.2009

IKUINEN MUISTO

Hannola, Reijo Uolevi
Herskoi, Mikael
Varis, Hilja Anna Eliisa

KASTETUT

Khvatov, David Sebastian
Nummelin, Habtamu Samuel
Semenenko, Anastasia
Starchenko, Ekaterina Sara

TERVETULOA SEURAKUNTAAN

Ilmoniemi, Matti Joonas Daniel
Ilmoniemi, Seija Helena
Ilmoniemi, Veeti Samuel
Juka, Hannu Tapio
Kelkka, Raakel Marjatta
Lattu, Pertti Kalervo
Lavkonen, Oxana
Ritala, Maija Helena
Romanova, Viktoriya
Tarenius, Sami Kalevi

AVIOLIITTOON VIHITYT

Vanhalakka, Tomi ja
Nonna e Honkaselkä

KIITOS
MUISTAMISESTANI

Kiitän korkeasti pyhitettyjä
esipaimeniämme huomion-
osoituksista pappetukeni
40-vuotispäivänä.

Isä **Martti Honkaselkä**

Kolmas kaupunkipraasniekka

Apostolien Pietarin ja Paavalin juhlapäivänä 28.-29. kesäkuuta vietimme kolmatta kaupunkipraasniekkaa Haminassa. Näiden, joka toinen vuosi järjestettävien kaupunkipraasniekkojen aiheena tänä vuonna oli Haminan rauha 200 vuotta. Haminassa järjestetään juhluvoden merkeissä paljon erilaisia tapahtumia, ja seurakuntamme on ollut näkyvästi mu-

kana näissä juhlissa.

Vieraina oli maailmankuulu Glinka-kuorokoulun poikakuoro. Pojat esiintyivät päivien aikana useaan kertaan, ja merkittävin esiintyminen oli heidän konserttinsa, mikä pidettiin Johanneksen kirkossa. Tämä kuorokoulu on perustettu jo 1700-luvulla. Koulussa on yhteensä noin 150 oppilasta. Pojat aloittavat koulussa seitsemänvuotiaana ja päättävät kou-

lun 18-vuotiaana. Koulun oppilaat ovat kotoisin Pietarin kaupungista ja laajemmaltakin alueelta. Niinpä osa pojista asuu myös koulun yhteydessä olevassa sisäoppilaitoksessa. He ovat valikoituja ja todella lahjakkaita musiikin alalla. Kuoro on vierailut useissa Euroopan maissa, ja viime vuonna he tekivät esimerkiksi laajan konserttimatkan Kiinaan. Kuoron saapuminen Haminaan oli harvinaislaatuinen tapahtuma. Seurakunta ja koulu tekivät epävirallisen sopimuksen yhteistyön jatkamisesta tulevaisuudessa. Praasniekan näet kuvasivuillamme.

Syyskuun alussa alkaa uusi kirkkokuusi, ja seurakuntaelämä jatkuu perinteitä vaalien. Toivotan hyvää marja- ja sienisatoa sekä ilon löytymistä pienistäkin asioista.

■ Isä Leo Huurinainen

KIRKKOKUOROT

Kirkkokuorot Kouvolassa ja Haminassa, Kari Päivinen, puh. 0206 100 483. Kuorot kokoontuvat keskiviikkoisin klo 18 Kouvolassa 2.9. alkaen, torstaisin klo 18 Haminassa 3.9. alkaen.

KOUVOLAN LASTENKERHO

Marja-Leena Jaakkonen, puh. 040 774 6690. Aloitus ti 8.9. klo 18 lapset vanhempineen. Tervetuloa tutustumaan! Seuraavista kerhopäivistä voidaan sopia yhdessä.

HAMINAN LASTENKERHO

Haminan lastenkerho (4-7-vuotiaille), Irina Levikari, puh. 040 707 0865 joka toinen maanantai klo 17-18.30 Pietarin ja Paavalin trapesassa 7.9., 21.9., 5.10., 19.10. ja 2.11.

LASTEN KOKKIKERHO

Lasten kokkikerho Kouvolassa, Irmeli Lasarenko, puh. 044 257 8428, Pyhän ristin kirkon juhlasalin keittiössä ma 7.9., 5.10., 9.11. ja 14.12. klo 18.

HAMINAN RAAMATTUPIIRI:

Pietarin ja Paavalin trapesassa, mahdollinen alkaminen ilmoitetaan myöhemmin

KIRKKOTEKSTIIKERHO KOUVOLASSA

Irma Leimulahti, puh. 040 587 8798, tiistaisin klo 10-13 Pyhän ristin kirkon juhlasalissa alkaen 22.9.

PYHÄN RISTIN KIRKON AIKUISTEN KERHO

Leena Juka, puh. 040 744 4049.
- To 10.9. klo 9 alkaen piirakkatalkoot Pyhän ristin kirkon keittiössä.
- Ke 21.10. klo 13 Ortodoksiakeskus Sypressissä.

IKONIPIIRI KOUVOLASSA

Antti Narmala, puh. 050 934 6437. Ilmoittautumisjärjestyksessä otetaan 12 henkilöä, puh 0206 100 480, Ortodoksiakeskus Sypressi

IKONIPIIRI HAMINASSA

Ritva Koverola, puh. 040 837 5909, keskiviikkoisin klo 18 alkaen 2.9. Alkeisryhmään otetaan

kolme henkilöä ilmoittautumisjärjestyksessä. Pietarin ja Paavalin trapesa.

ORTODOKSIPIIRI

Lahja Wartainen, puh. (05) 371 3434, to 17.9. ja 15.10. klo 18 Ortodoksiakeskus Sypressissä. Aihe: Tito Collianderin kirja "Ilja Repinin elämäkerta".

Kuvia III Kaupunkipraasniekasta Haminassa 28.-29. kesäkuuta

Kuvat: Marita Nieminen

■ Juhlahetken aloitus.

■ Sotilassoittokunta johdatti ristisaaton kirkolta torille.

■ Kaikki kuorolaiset "kukitettiin".

■ Ensimmäinen virallinen Ortodoksiakeskus Sypresin "maskotti" luovutettiin metropoliitta Ambrosiukselle.

■ Juhlalounas nautittiin kirkon Kultasadepuistossa.

■ Kuoro esiintyi useita kertoja praasniekan aikana.

Toimittajat: **Papisto:** Markus Aroma, Gaius Sahlberg ja diakoni Hariton, **Kanttori:** Leena Lomu

SYYSKUU

Ti 1.9. klo 18	akatistos luomakunnalle Vanhalla hautausmaalla (sateella pääkirkossa)
La 5.9. klo 17	vigilia (pääkirkko)
Su 6.9. klo 10	liturgia (pääkirkko)
Jumalanäidin syntymä	
Ma 7.9. klo 18	juhlargilia
Ti 8.9. klo 18	suuri ehtoopalvelus ja liturgia
La 12.9. klo 17	vigilia
Su 13.9. klo 10	liturgia
Ristin ylentäminen	
Su 13.9. klo 17	juhlargilia
Ma 14.9. klo 18	suuri ehtoopalvelus ja liturgia
Pääkirkon praasniekka	
La 19.9. klo 17	juhlargilia
Su 20.9. klo 9.30	pieni vedenpyhitys ja praasniekkaliturgia
La 26.9. klo 10	englanninkielinen liturgia
	klo 17 vigilia
Su 27.9. klo 10	liturgia, venäjä / suomi

LOKAKUU

La 3.10. klo 17	vigilia
Su 4.10. klo 10	liturgia
La 10.10. klo 17	vigilia
Su 11.10. klo 10	liturgia
La 17.10. klo 17	vigilia
Su 18.10. klo 10	liturgia
La 24.10. klo 10	englanninkielinen liturgia
	klo 17 vigilia
Su 25.10. klo 10	apostoli Jaakobin liturgia
Karjalan valistajien juhla	
La 31.10. klo 10	juhlargitura

PALVELUKSET MUUALLA

FORSSA

Su 26.9. klo 10	liturgia, toim. isä Markus
Su 11.10. klo 10	liturgia

SOMERO

Su 18.10. klo 10	liturgia ja litania venäläisellä hautausmaalla
------------------	--

Isä Gaius vapaalla 13.8.–8.10., yhteys sähköpostilla kai.sahlberg@hotmail.com, ei puhelinyhteyttä.

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto: hameenlinna@ort.fi
 avoimna ti, ke, pe klo 9.30–12, puh. (03) 616 5228, fax (03) 616 5248
 Kirkkohera **Markus Aroma**, puh. (03) 616 5229 (virkaahuone), (03) 612 7166 (koti), maukku@hotmail.com
 Kanttori: **Leena Lomu**, puh. 040 707 6715, leena.lomu@hotmail.com
 Muu papisto:
 pastori **Gaius Sahlberg**, puh. 0400 107 232, kai.sahlberg@hotmail.com
 diakoni **Hariton** (Kari M. Rantila), puh. 040 550 6272
 Uskonnonopettaja **Maura Ihatsu**, puh. 040 509 7423, maura.ihatsu@joensuu.fi

Pyhäköt:

Hämeenlinnan kirkko pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Johannes Krysostomoksen muistolle, Erottajakatu 2
Ahveniston kirkko vanhalla hautausmaalla (Keskussairaalaan vastapäätä) pyhän Johannes Kastajan mestauksen muistolle
 Isännöitsijä: Yrjö Usvasalo, puh. (03) 671 6240
Forsan rukoushuone
 pyhittäjä Serafim Sarovilaisen muistolle, Keskuskatu 10
 Isännöitsijä Heikki Halme, puh. 040 558 0465

Ahveniston kirkko

Hämeenlinnan perheutisia

KASTETUT
 Levomäki Leo Mika Antti
 Purhonen Esko Vasilios
 Rantsi Lilia Annikki

VIHITYT
 Forssén Roy ja Aro Katja
 Luhtavaara Katja-Helena ja
 Harnoster Henrico

IKUINEN MUISTO
 Halonen Tatjana 82v.
 Bogdanoff Jaakko 80v.
 Kaasinen Sanni 90v.
 Kujanto Veera 78v.
 Kujala Olga 85v.

TERVETULOA SEURAKUNTAAN
 Huovinen Laura Kaarina
 Firsoff Miika Alexander
 Miskala Veera Maria
 Ehajoki Torsti Atso Antero

Hämeenlinna Toimintaa ja tapahtumia

DIAKONIASEURA

Pj. Anneli Ahtola, puh. 044 282 6372
 Su 13.9. vanhusten kirkkopyhä pääkirkon praasniekan yhteydessä
 Su 18.10. kirkkokahvit, isä Markus alustaa Jaakobin liturgiasta

TIISTASEURA

Tapahtumat seurakuntakodilla, Matti Alangonkatu 11, Hämeenlinna, jos ei toisin mainita
 ● Ti 1.9. klo 18 akatistos luomakunnan puolesta, Vanha hautausmaa pääkirkon vieressä (isä Markus, Leena Lomu)
 ● Ti 8.9. klo 18 kirkkoilta pääkirkossa, Jumalansynnyttäjän Neitseeseen Marian syntymä
 ● Ti 22.9. klo 17 filmi Heinolan naisyhteisöstä,

Henna Paasonen

● Ti 6.10. klo 17 Mari Rahkala kertoo Kreikan naisluostareista
 ● Ti 20.10. klo 17 isä Gaius: Vainajien muisteluperinne
 Tervetuloa mukaan!

KYÜRÖLÄKERHO

Pj. Antonina Sosunov-Perälä (03) 612 5850 / 040 721 8436, antonina@aina.net
 - Su 25.10 kirkkokahvit, jonka jälkeen klo 13 syyskokous seurakuntakodilla.

LUONTORETKI LAPSILLE

Tutustutaan sieniin ja erilaisiin kasveihin. Retken aikana napostellaan välipalaa metsässä.

Vanhemmat, huolehtikaa, että lapsillanne on säänmukainen metsävarustus. Retkelle lähdetään la 5.9. klo 12 kirkolta (Erottajakatu 2) ja palataan takaisin klo 16:een mennessä. Ilmoittautumiset joko Antoninalle, puh. 040 721 8436 tai Leenalle, puh. 040 707 6715. Tervetuloa!

LASTENKERHO

Ohjaaja: Samuli Korhonen, puh. 050 306 1781
 Kerho kokoontuu joka toinen kerta kirkossa sunnuntaina liturgian yhteydessä ja joka toinen kerta lauantaina lastenkerhotoimintana seurakuntasalilla tai jossain muussa ilmoitetussa paikassa.
 Alkusyksyn kerhopäivät:
 ● La 5.9. klo 12-16 lasten luontoretkei metsään

"Kauneus pelastaa maailman!"

Nykyaajan ihmisten elämä näyttää hyvin pitkälle rakentuvan kulutushysterian ja ahneuden varaan. Kauppa, teollisuus ja mainostoimistot ovat saaneet meidät uskomaan, että elämämme tärkein asia on ostaa ja kuluttaa mahdollisimman paljon... Ja kuitenkin me kaikki tiedämme, että tällainen elämäntapa johtaa sekä meidät että tämän maailman vääjäämättä turmioon. Me seisomme jatkuvasti ikään kuin "kiusausten vuorten temppeleinharjalla", josta avautuvat kaikki maailman rikkaudet ja ihanuudet, jotka huutavat

meille: "Ota minut, niin minä teen sinut tyytyväiseksi ja onnelliseksi!" Tämän suurempaa valhetta ei ole olemassakaan, sillä mikään aineellinen asia tai menestys ei voi koskaan täyttää meidän sydämissämme olevaa äärettömän rakkauden nälkää. Kristus itse opettaa, että "taivasten valtakunta on sisäisesti meissä", ja näin ollen meidän on mystikkojen tavoin käännettävä katseemme sydämeemme ja nähtävä, mitä me syvimmältään olemme, ja nähtävä ne suuret lahjat ja rikkaudet, jotka Jumala on jo meille antanut ja joista me olemme hänelle vastuussa.

Luomakunta on eräs suurimpia Jumalan antamia lahjoja meille ihmisille, jotka hän on luonut "omaksi kuvakseen": meidän tehtävänämme on Jumalan tavoin rakkaudella pitää huolta tästä luomakunnasta, sen puhtaudesta, kauneudesta ja tasapainosta, mutta tämä on mahdollista ainoastaan silloin, kun me opimme katsomaan tarpeeksi syvälle omaan olemukseemme, jossa koko maailman-kaikkeus on läsnä ("ihminen on mikrokosmos" – isät opettavat).

Ihmistä ei ole luotu elämään erillään muusta luomakunnasta, vaan elävässä yhteydessä sen kanssa ja sen osana. Meidän on jälleen opittava kommunikoimaan positiivisella tavalla luomakunnan kanssa. Tästä parhaana esimerkkinä ovat monet pyhät ihmiset niin idässä kuin lännessäkin. Heissä me näemme ihmisen, joka on palautettu alkuperäiseen kauneuteensa ja harmoniaansa kaiken olevaisen kanssa.

■ Isä **Markus Aroma**

- Su 20.9. klo 10 Sinapinsiemenkerho liturgian aikaan kirkon alakerrassa (sisäänkäynti kirkon takaa), josta siirrytään yhdessä palvelukseen.
- La 3.10. klo 12 lastenkerho seurakuntasalilla
- Su 18.10. klo 10 Sinapinsiemenkerho kirkon alakerrassa.

IKONIT TUTUKSI -KURSSI JATKUU FORSSASSA

Ortodoksisen toimintakeskuksen tiloissa:

- Ke 23.9. klo 18 kirkkovuoden suurten juhlien ikonit (syyskausi)
- Ke 21.10. klo 18 kirkkovuoden suurten juhlien ikonit (kevätkausi palmusunnuntaihin asti)
- Ke 25.11. klo 18 kirkkovuoden suurten juhlien ikonit (pääsiäiskausi)
- Ke 16.12. klo 18 kirkkovuoden suurten juhlien ikonit (kesäkausi)

Piirin vetäjänä ja luennoitsijana toimii isä Markus Aroma, puh. (03) 612 7166 (koti) tai (03) 616 5229 (virasto). Tervetuloa mukaan!

KIRKKOISÄT TUTUKSI -KURSSI

syyskaudella 2009 ortodoksisella seurakuntakodilla (Matti Alangon katu 11 A).

Kursilla perehdytään eri aikakausien kirkkoisien ja kirkon opettajien elämään, ajatteluun ja opetukseen systemaattisesti.

- Ke 16.9. klo 18.30 Keitä kirkkoisät ovat? / Kirkkoisien tunnusmerkit / APOSTOLISET ISÄT
- Ke 14.10. klo 18.30 APOLOGEETIT, kristinuskon puolustajat
- Ke 18.11. klo 18.30 VARHAISKAUDEN ISÄÄ Aleksandriasta, Roomasta ja Afrikasta
- Ke 9.12. KLO 18.30 KREIKKALAISET ISÄT

300–400-luvuilta
Kurssi jatkuu tammi- ja helmikuussa 2010. Kursin vetäjänä toimii isä Markus Aroma, puh. (03) 612 7166 (koti) tai (03) 616 5229 (virasto). Tervetuloa joukolla perehtymään isien ajatteluun!

IKONIPIIRI

Opettaja: Pasi-Mikael Huovinen, puh. 041 576 6143

Syksyn ensimmäinen ikonipiirin kokoontuminen on pe 11.9., muista päivistä ilmoitetaan tuolloin.

Päiväpiiri kokoontuu klo 14–17 ja iltapiiriläiset klo 17.30–20.30. Alkeistasoa ei ole eli vasta-alkajia ei tällä kertaa mahdu mukaan.

■ Kesän ikonikurssi kokoontui 20.–24.7. seurakuntasalilla taiteilija Pasi-Mikael Huovisen johdolla.

KUOROHARJOITUKSET

Hämeenlinna

Hämeenlinnan kirkkokuoro aloittaa toimintansa syyskuussa kokoontuen keskiviikkoisin klo 17–19 seurakuntasalissa. Syyslomaviikolla ke 14.10. ei ole kuoroharjoituksia.

LEENA LOMU

■ Kuorolaisia liturgian jälkeen, vas. Altti, Ilkka, Johanna ja Seija.

Ensimmäisenä harjoituspäivänä ke 2.9. klo 17 kokoonnumme pohtimaan yhdessä tulevaa toimintaamme. Ma 7.9. klo 17 alkaen järjestetään nuorille ja työikäisille uusille tuleville kuorolaisille laulukoe. Aikaisempaa kuorokokemusta ei vaadita. Moniäänisyys ja säestyksetön laulu vaatii kuitenkin musikaalisuutta ja laulutaitoa.

Su 25.10. klo 18 radioitava ekumeeninen rukouspalvelus Forssan ev. lut. kirkossa. Tervetuloa!

Forssa

Forssassa laulettiin viime keväänä liturgiaveisuja ja nyt syksyllä harjoitellaan vielä muoviliturgiaa ja osia vigilian yhteisistä veisuista. Harjoitukset pidetään kuukauden viimeisenä torstai-iltana 27.8., 24.9. ja 29.10. klo 17–19 seurakuntakodilla (Keskuskatu 10). Kaikki ovat tervetulleita!

Mikäli joku hämeenlinnalainen haluaa lähteä mukaan Forssaan opettelemaan jumalanpalvelusveisuja, niin kyytiin mahtuu mukaan.

Kanttori Leena Lomu, puh. 040 707 6715, leena.lomu@hotmail.com

Perheleiri Suvipielisessä

■ Makkaranpaistoa rannassa.

Perheleiri Suvipielisissä alkoi sunnuntaina 12.7. lipunnostolla ja selkäänkirjautumisella. Ensimmäisenä iltana saimme paistaa makkaraa vielä aurinkoisessa säässä.

Maanantaina sateen tultua leiriolympialaiset vaihtuivat sisälajiliikunnaksi, ja sensei **Jari Heinonen** johdatti meidät karaten saloihin. Harjoiteltiin muun muassa otteesta irrottautumista ja yleensä itsepuolustusta. Leirin pienimpiä **Dariaa** ja **Ilaria** tosin kiinnosti vielä enemmän autoleikit.

■ Karaten alkuvenyttelyä, jossa Daria saa Jarilta erikoiskäsittelyä.

■ Elsa Lahti kirjautuu Leenan selkään.

Leikkejä riitti vielä lähtöpäivällekin. **Johanna Haapala** opasti lapsia kärsivällisyyteen makean syönnissä, ja todistetusti suklaata on hankala syödä haarukalla ja veitsellä. Onneksi aurinko paistoi ja saimme nauttia "viimeisen aterian" ulkona. **Jouni Korhonen** oli paistanut meille herkullista pizzaa.

Leirillä oli viisitoista lasta ja nuorta sekä

■ Viimeinen ateria.

neljä aikuista ohjelmoimassa ja pitämässä kuria. Unohtamatta myöskään mainita kahta leirikoiraa, jotka tulivat onneksi ihan hyvin toimeen keskenään eivätkä karanneet. Paljon ehdittiin tehdä kaikkea kivaa: leikittiin, laulettiin, syötiin, saunottiin, uitiin, marjottiin, askarreltiin ja nukuttiin. Mukavaa oli, joten seuraa-vaa leiriä odotellessa... ■ **Leena Lomu**

LEENA LOMU

■ Tihvinskajan päiväjuhlassa 9.7. professori Aune Jääskinen kertoi Tihvinän Jumalanäidinikonin vaiheista.

Kyyrölä-kerho kiittää tihvinskajajuhlaan osallistuneita vieraita. Isä Heikki Honkamäki ja isä Gaius toimittivat yhdessä jumalanpalvelukset. Professori Aune Jääskinen kertoi päiväjuhlan yhteydessä alkuperäisen Tihvinän Jumalanäidin ikonin palauttamisesta takaisin Venäjälle Tihvinän luostariin. Juhlaan oli saapunut vieraita Kuopiosta, Turusta, Salosta, Urjalasta, Helsingistä, Espoosta, Vantaalta ja Hämeenlinnan seudulta. Päivä- ja iltajuhlassa esiintyi viipurilainen Veresk laulu- ja tanssiyhtye. Iltajuhla kului raittoisesti Pekka Lunnikiven orkesterin musiikin tahdittamana. Kiitos kaikille!

■ Helsingin seurakunnan diakoniapiiri vieraili 3. kesäkuuta Hämeenlinnassa yli diakoni Juha Lampisen johdattamana. He tutustuivat kirkkoon, minkä jälkeen tiistaiseuramme järjesti vieraille kahvituksen.

■ Seurakunta järjesti toukokuussa kahvitilaisuuden kaikille yli 65-vuotiaille jäsenilleen.

LEENA LOMU

■ Kristinoppikoululeirin päätösliturgia Hämeenlinnassa 26. heinäkuuta.

SVEN WESSMAN

■ Hämeenlinnan Diakoniaseura teki 26. heinäkuuta kesäretken Helsinkiin ja Espooseen.

YRJÖ KORHONEN

Palvelusten toimittajat: **Papisto:** Veikko Lisitsin, **kanttori:** Katarine Lehtomäki

KOTKA, Pyhän Nikolaoksen kirkko

ELOKUU

La 29.8. klo 18 ehtoopalvelus
Su 30.8. klo 10 liturgia, toimittaa KP Helsingin metropoliitta Ambrosius ja papisto, isä Veikko Lisitsinin 60-vuotisjuhla Nikolaos-salissa liturgian jälkeen

SYYSKUU

La 5.9. klo 10 liturgia, venäjä / suomi, klo 9.30 synnintunnustus
La 5.9. klo 18 vigilia
Ma 7.9. klo 18 vigilia
Ti 8.9. klo 10 liturgia, Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian syntymä
La 12.9. klo 18 vigilia
Su 13.9. klo 10 liturgia
Su 13.9. klo 18 vigilia
Ma 14.9. klo 10 liturgia, kunniallisen ja eläväksi tekevän ristin ylentäminen
La 19.9. klo 18 vigilia
Su 20.9. klo 10 liturgia
La 26.9. klo 10 vigilia
Su 27.9. klo 10 liturgia
Ke 30.9. klo 18 vigilia

LOKAKUU

To 1.10. klo 10 liturgia, Jumalansynnyttäjän suojelus, koululaiskirkko
La 3.10. klo 10 liturgia, venäjä / suomi, klo 9.30 synnintunnustus
La 3.10. klo 18 vigilia
La 10.10. klo 18 vigilia
Su 11.10. klo 10 liturgia
La 17.10. klo 18 vigilia
Su 18.10. klo 10 liturgia
Pe 30.10. klo 18 ehtoopalvelus
La 31.10. klo 10 liturgia, Karjalan valistajat

LOVIISA, Pyhän Jumalansynnyttäjän kasanilaisen ikonin kirkko

SYYSKUU

Su 6.9. klo 10 liturgia
La 26.9. klo 10 liturgia, venäjä / suomi, klo 9.30 synnintunnustus, liturgian jälkeen maahanmuuttajakerho

Kotkan seurakunnan perheuitisia 6.5.–28.7.2009

AVIOLIITTOON VIHITYT

Leinikka Petri Antero ja Anne Carita e Kauris

KASTETUT

Frolouchina Ksenia Viktoria
Naski Otso Aleksanteri

IKUINEN MUISTO

Hotia Eugenia 70 v.

TERVETULOA SEURAKUNTAAN

Frolouchin Aleksandr
Frolouchina Svetlana
Gebremicheal Meskerem

Happo Päivi Katriina

Hotanen Niko Johannes
Koivunen Aleks Mikael
Koivunen Paul Mikael
Kortelainen Arttu Sergei
Lavkonen Oxana
Niemi Maija Polina
Pirhonen Tomi Kalevi
Suo-Yrjö Päivi Helmi Johanna
Seurakuntaan muutti 6 naista ja 6 miestä, yhteensä 12.

SEURAKUNNASTA MUUTTANEET

Seurakunnasta muutti 4 naista ja 6 miestä, yhteensä 10.

LOKAKUU

Su 4.10. klo 10 liturgia

MARRASKUU

Su 1.11. klo 10 liturgia

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto, Kymenlaaksonkatu 2, 48100 Kotka, avoinna ma-pe klo 9-13 ja ke klo 16-18, puh. (05) 212 490, f. (05) 216 449, kotka@ort.fi; www.ort.fi / Seurakunnat / Kotka

Nikolaossali, Kymenlaaksonkatu 2, 48100 Kotka, puh. (05) 212 482, salia vuokrataan erilaisiin tilaisuuksiin, puh. (05) 212 490.

Kirkkoherra: rovasti Veikko Lisitsin, puh. (05) 213 157, 050 597 7349, koti (05) 212 247, veikko.lisitsin@ort.fi

Kanttori: Katarine Lehtomäki, puh. (05) 218 8591, 050 359 4823

Seurakuntasihtööri: Vanja Renda, puh. (05) 212 490

Seurakuntaemäntä: Sirkka Paasonen, puh. 041 466 9096;

seurakuntasali: puh. (05) 212 482

Kotkan Pyhän Nikolaoksen kirkon **vahtimestari:**

Vesa Lehtomäki, puh. (05) 218 8591

Pyhäköt:

Kotkan kirkko

Pyhän Nikolaoksen muistolle, Isopuisto, Kotka puh. (05) 212 767, kirkonisännöitsijä Pirjo Kurki, puh. 050 381 0259

Metsolan tsasouna

Jumalansynnyttäjän suojeluksen tsasouna Metsolan hautausmaalla, Toukolantie, Kotka, tsasounanisännöitsijä Pirjo Kurki, puh. 050 381 0259

Loviisan kirkko

Jumalansynnyttäjän kasanilaisen ikonin muistolle, Itäinen Tullikatu 17, Loviisa, kirkonisännöitsijä Johannes Karhu, puh. 040 952 6461

Loviisan kappeli

Pyhän Serafim Sarovilaisen muistolle Loviisan hautausmaalla, Läntinen Harjukatu, Loviisa, kappelinisännöitsijä Johannes Karhu, puh. 040 952 6461

■ Vuoden 2009 seurakunnan kristinoppikoululaiset yhteiskuvassa isä Veikon kanssa 5.7. pidetyn päätösliturgian jälkeen Pyhän Nikolaoksen kirkossa.

Työ tekijäänsä kiittää

Seurakunnissa on paljon työntekijöitä: pappeja, diakoneita, kantto-reita, uskonnonopettajia, kanslisteja, vahtimestareita... Jokaisella on oma tehtävänsä, on ohjesääntöjä, toimenkuvia ja koulutusta. Kirkon työsarka vaatii jokaiselta paneutumista tunnollisesti tehtäväänsä.

Pienissä seurakunnissa joudumme usein tekemään myös sellaista työtä, mikä

ei varsinaisesti kuulu tehtäväämme. Jos olemme todellisia kirkon palvelijoita, pyrimme auttamaan myös siinä, mikä todellisuudessa ei meille kuuluisikaan. Näin noudatamme evankeliumin opetusta.

Kirkon työssä aivan erityisesti työntekijän ihmisluonteen tulisi olla kirkon opetuksen mukainen. Ja koska meille ei nyt kaikille ole sitä luonnetta oikein tullut, itsekasvatus ja kirkon opetus on pai-

kallaan. Tässä myös ammattijärjestöt antavat omaa tukeaan.

Kirkon työ on palkitsevaa. Useimmiten sen palkitsevuuden täytyy löytyä oman itsensä kautta. Kun työ sujuu hyvin ja työyhteisö toimii, on mukava olla Herran palveluksessa. Mutta myös vastoinkäymiset pitäisi muuntaa voimaa antaviksi, ymmärtää niitä enemmän opetuksiksi kuin käydä niiden takia voivottelemaan tai jopa riitaa rakentamaan.

Kirkko on rakkauden yhteisö. Siinä ei siis voi olla työssä omanvoiton tavoittelijoita, kunnian himoitsijoita ja vallan tavoittelijoita.

■ Isä Veikko Lisitsin

Kotka Toimintaa ja tapahtumia

KOTKAN TIISTASEURA

Pj. Leena Karjalainen, puh. 050 343 2966, siht. Soja Rantanen, puh. 045 113 4882.

Kokoontumiset Nikolaos-salissa klo 17:

- Ti 22.9. klo 17 kanttori Katarine Lehtomäki kertoo Israelin-matkastaan
- Ke 7.10. klo 18 opastettu tutustuminen Merikeskus Vellamoon, kokoontuminen Vellamon edessä (Huom. aika!).
- Ti 20.10. klo 17 isä Veikko Lisitsin: Kirkon kanonit ja niiden tulkinta

LOVIISAN TIISTASEURA

Pj. Tuula Heikkilä, siht. Riina Lahti, puh. 040 760 5039. Loviisan tiistaiseura kokoontuu Loviisan kirkon kulmakammarissa. Kokoontumiset: 8.9., 22.9., 6.10. ja 20.10. klo 13.

KARHULAN ORTODOKSIT

Vetäjänä Pirkko Erhovaara, puh. 040 831 4321 ja Ritva Lindberg, puh. 050 463 9777.

Kokoontumiset: 3.9., 1.10. ja 5.11. klo 15 Karhulan Kodintalossa, Vesivallintie 21.

PERHEPIIRI

Vetäjänä Katarine Lehtomäki. Perhepiiri kokoontuu syksyllä seuraavasti:

- Su 13.9. klo 16 Pyhän Nikolaoksen kirkossa. Aihe: Omaan kirkkoon tutustuminen.
- Su 11.10. klo 16 merikeskus Vellamossa. Aihe: Vellamo (kokoontuminen Vellamon edessä).
- Su 15.11. klo 16 Nikolaos-salissa. Aihe: Kuvia Kotkasta.

KIRKKOKUORO

Pj. Anita Osola, puh. (05) 281 807, kuoronjohtaja kanttori Katarine Lehtomäki. Kuoro harjoittelee torstaisin klo 18–19.30 Nikolaos-salissa. "Minä veisaan Herralle, sillä hän teki minulle hyvin." Tule laulamaan Jumalan kunniaa. Tervetuloa!

IKONIKERHO

Kokoontuu Nikolaos-salin kerhuhuoneessa.

MAAHANMUUTAJAKERHO

Vetäjä isä Viktor Maksimovski, puh. 050 461 7381.

Kokoontumiset: 5.9. klo 12, 21.9. ja 19.10. klo 18 Nikolaos-salin kerhuhuoneessa.

LOVIISAN MAAHANMUUTAJAKERHO

Vetäjä isä Viktor Maksimovski, puh. 050 461 7381, la 26.9. klo 12 Loviisan kirkon kulmakammarissa.

OPINTOKERHO

Vetäjä isä Veikko Lisitsin. Kokoontumiset: 16.9. ja 14.10. klo 18 Nikolaos-salissa.

TORSTAIKERHO

Vetäjät isä Veikko Lisitsin, Sirkka Paasonen ja Nikolaoksen Ystävät. Kokoontumiset: 17.9. ja 15.10. klo 12 Nikolaos-salissa.

RÖNKYJÄT-mieslauluryhmä

Yhteystiedot isä Veikko Lisitsin. Tervetuloa!

NÄYTTELY

Kotkan Pyhän Nikolaoksen kirkon uudet ikonit. Kaksoista suurta juhlaa ja Herran pääsiäinen. Näyttely avoinna ma–pe 9–13 ja ke 16–18. Tervetuloa!

TYÖTTÖMIEN RUOKAILU

Työttömien ruokailut 23.9. ja 21.10. klo 11–13 Nikolaos-salissa.

YLEISÖLUENNOT NIKOLAOS-SALISSA

Su 11.10. klo 12 isä Veikko Lisitsin: Ortodoksinen jumalanpalvelus

TV JA RADIO

Televisioitava jumalanpalvelus su 20.9. klo 10 liturgian nauhoitus, su 27.9. klo 10 liturgia YLE TV 1 kanavalla. Radioitava jumalanpalvelus su 18.10. klo 11 liturgia YLE Radio 1 -kanavalla.

KUTSU

Vietän 60-vuotisjuhlaani sunnuntaina 30.8. klo 10 alkavan liturgian jälkeen Nikolaos-salissa. Tervetuloa!

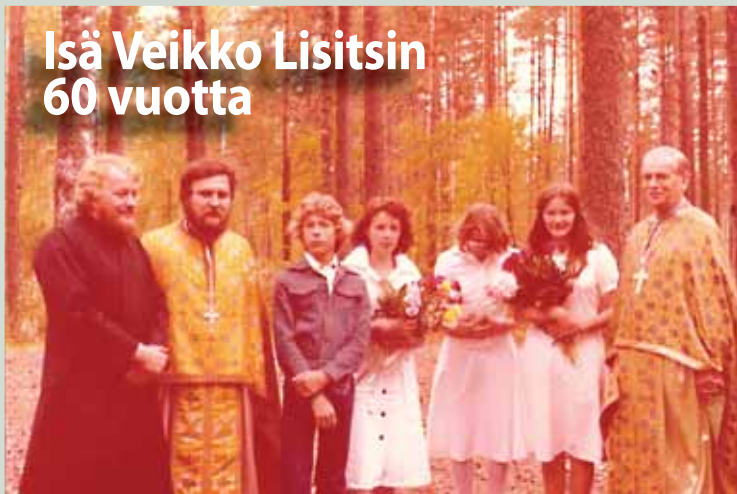
Isä Veikko Lisitsin
Mahdolliset muistamiset isä Veikon tutkimustyötä ja konsertteja varten:
Nordea 202420-237242.

Isä Veikko Lisitsinin 60-VUOTISJUHLA- KONSERTTI

Kotkan lyseon juhlasalissa
perjantaina 28.8. klo 19

Laulu: isä Veikko Lisitsin
Säestys ja pianoesitys: pianotaiteilija
Esa Ylönen
Sibeliuksen, Kuulan, Merikannon ja
Schumannin lauluja ja Mozartin
ja Verdin aariat
Ohjelma: aikuiset 10 € ja opiskelijat
ja eläkeläiset 5€
Tuotto Kotkan Pyhän Nikolaoksen
kirkon suojaamiseksi

Isä Veikko Lisitsin 60 vuotta

■ Isä Veikko Lisitsin ensimmäisenä pappisvuotenaan kristinopikoululeirillä, vas. kanttori Mauri Patronen, isä Veikko, kristinopikoululaisia ja rovasti Leo Merras.

Laulajan sydän

Kotkan kirkkoherra Veikko Lisitsin viettää 60-vuotispäiväänsä elokuun lopussa. Hän kertoo juhlistavansa syntymäpäiväänsä toimittamalla jumalanpalveluksen ja tarjoamalla – niin kuin hän sanoo – seurakuntalaisille ”sapuskaa, kahvia, teetä ja sympatiaa.” Mutta hän tunnustaa leikkillisesti, että muutakin hän suunnitteli: ”Alun perin oli tarkoitukseni lähteä karkuun ulkomaille!”

Isä Veikko on tunnettu mahtavasta laulustaan, ja muutamaa päivää aiemmin juhliaan hän pitää laulukonsertin, jossa hän tulkitsee Sibeliuksen, Kuulan, Merikannon ja Schumannin liedejä. Pianoa soittaa taiteilija Esa Ylönen. Isä Veikko on julkaissut jo aiemminkin musiikkiäänitteen, mutta nyt hän valmistele muun muassa konserttiin liittyen liedeihin perustuvaa cd-levyä. Hän sanookin koko elämänsä tunteella: ”Minulla on laulajan sydän!”

Juhliinsa kuuluvana erikoislisänä hän paljastaa, että todennäköisesti hän kuitenkin toteuttaa alkuperäisen ajatuksensa ulkomaille paosta, mutta vain tietyyssä mielessä: vaimonsa kanssa hän näet tekee pienen ulkomaanmatkan synttäreiden jälkeen.

Tummiä pilviä

Tällä hetkellä isä Veikon elämän taivaalla liikkuu myös tummiä pilviä: hän odottaa suurta leikkausta loppuvuodesta. Siksi mieli askaroi myös niissä asioissa, ja hänen syvä toiveensa on, että leikkauksessa kaikki menee hyvin. Mietteliäänä hän

huokaa: ”Toivon, että työurani loppuajaksi menee kohtalaisen hyvin ennen eläkkeelle siirtymistäni.”

Eläkeiän jo hieman siintäessä katseessa isä Veikko huolehtii seurakunnan menestyksestä: ”Toivon myös, ettei mitään suuria hötkäyksiä tapahdu ennen sitä seurakunnassa tai seurakuntaelämässä.”

Tärkeät ihmiset

Isä Veikon elämässä on ollut paljon suunnitelmia ja tekemistä, myös monet ihmiset ovat hänelle merkinneet paljon. ”Elämäni tärkeimmät ihmiset ovat vaimoni **Kyllikki** ja lapset **Niina** ja **Lasse**, jotka ovat jo aikuisia ja omassa elämässään kiinni. Tietysti myös omani ja vaimoni sukulaiset ovat tärkeitä.”

Yksi ihminen hänelle on ollut hyvin keskeinen: ”Erityisellä tavalla tärkeä ihminen oli äitini, karjalainen kansanihminen, itkuvirsien ja runonlaulujen esittäjä ja kansanperinteen taitaja.” Isä Veikko kertookin äitiinsä liittyvän uutisen: ”Muistelmateos hänestä on valmis ja julkaistaan, kun aikaa riittää siihen ja pienen hiomiseen.”

Muita tärkeitä ihmisiä ovat hänelle olleet varsinkin rippi-isät. ”Rovasti, rehtori, isä **Aari Surakka**, jo tuonilmaisiiin siirtynyt, on ollut erityisen tärkeä elämäni eri vaiheissa.”

Elämässä saavutettua

Isä Veikko sanoo selvästi, että hän on saanut tehdä sitä papin ja paimenen työtä,

minkä takia tälle uralle lähtikin. Hänen uransa pappina jakautuu kolmeen osaan: ”Nuorena pappina Lappeenrannassa tein innolla opetus- ja nuorisotyötä. Helsingin seurakunnan Lohjan alueen pappina työnä oli erityisesti seurakuntapapin työ. Kotkassa kirkkoherrana sain paneutua kirkkoherran hallintotyöhön, seurakunnan kehittämiseen ja tietysti paimenen työhön.”

Kotkassa hänellä on ollut mahdollisuus suorittaa jatko-opintoja Joensuun yliopistossa ortodoksisessa teologiassa ja valmistua teologian maisteriksi. Edelleen työnsä ohessa hän suorittaa jatko-opintoja aiheenaan katumuksen sakramentti. Hän suunnittelee joskus valmistuvansa jopa teologian tohtoriksi. ”Seurakunnan luottamusmiehet ja piispat ovat antaneet tähän mahdollisuuden. Opiskelusta olen saanut paljon itselleni ja toivon, että myös seurakuntalaiset ovat siitä hyötynyt. Erityisesti kehotan työssä olevia pappeja ja kantoreita mahdollisuuksiensa mukaan kehittämään itseään ortodoksisen teologian opiskelulla.”

Jos voisit uudelleen aloittaa...

Kun isä Veikko katselee taaksepäin kulu-neita vuosia, hän tunnustaa silloin haaveilleensa myös toisenlaisesta tulevaisuudesta: ”Alun perin ajattelin kirjailijan tai oopperalaulajan uraa. Äitini kuolema muutti kuitenkin suunnitelmat elämä-urani valinnassa. Luultavasti valitsisin papin uran uudelleen. Mutta papin työssä varmaan olisin aloittanut jatko-opiskelun paljon varhemmin”, hän lisää ponnekkaasti.

Kirkon ja uskonnon merkitys

Hän sanoo yllättäen olleensa nuorena varsin tiukka ortodoksisessa uskonnoissa: ”Kun on vanhentunut ja kokemusta ja hieman viisautta tullut lisää, olen alkanut ymmärtää myös laajemmin ja syvemmin ihmisen uskonnollisuutta. Nyt osaan antaa arvoa myös muiden uskontojen arvo- maailmalle.”

Kirkko ja uskonto ovat merkinneet isä Veikolle paljon hänen henkisen ja hengellisen ihmisyytensä muotoutumisessa: ”Ilman niitä en kokisi itseäni oikein ihmiseksi. Kirkko ja uskonto ovat antaneet minulle paljon, ei vain työtä vaan myös yksityistä ja yhteisöllistä kokemista, jonka perustana on rakkauden side Kristukseen.”

■ **Kari M. Ranttilä**

Nikolaos-kahvio meripäivillä

KOTKAN SEURAKUNNAN ikonimaalarit tempaisivat Meripäivien aikaan pitämällä yllä Nikolaos-kahviota oman toimintansa tueksi. Asiakkaat saivat maukasta lohisoppaa, kahvia ja pullaa. Makoisan lohisopan teki ystävämme Riitta Tuderman. Apuna keittiössä ja tarjoiluissa häärivät ystävämme Tuula Kirvesniemi, Kyllikki Lisitsin ja Leena Nortamaa. Tukea kerhon toimintaan antoi myös Maria Luumi-Laasonen lahjoittamalla maalaamansa ikonin myyntituoton kerholle. Tässä meille esimerkkiä seurakunnan kerhon aktiivisuudessa varainkeruussa omaan toimintaan. Aina ei seurakunnan tarvitse ojentaa auttavaa kättään.

Kirkonkellojen soitto-konsertto meripäivillä

PERINTEISESTI saimme kuulla Pyhän Nikolaoksen kirkon kellotornista kirkonkellojen juhlavaa soittoa. Tänä vuonna erinäisistä syistä johtuen soittajia oli kaksi, vahtimestari Vesa Lehtomäki ja kanttori Katarine Lehtomäki.

MILKA BALCIN

■ Koskiston Meijerillä esiintyi 19. heinäkuuta muun muassa Rönkyjät. Vedenpyhityksen ja praasniekkapuheen piti isä Ville Kiiveri.

■ Langinkosken 120 vuotta täyttävän keisarillisen kalastusmajan piirsi arkkitehti Magnus Schjerfbeck.

Langinkosken tsasounan kesätapahtuma

LANGINKOSKEN keisarillisen kalastusmajan tupaantuliaisia vietettiin 15. heinäkuuta 1899 keisari Aleksanteri III:n ja hänen perheensä läsnä ollessa vieraineen. Päivälleen 120 vuotta myöhemmin pidettiin tänä vuonna Valamon munkkien 1800-luvun alussa rakentaman Langinkosken tsasounan luona perinteellinen ”Sanan ja sävelen ilta” Kotkan ortodoksisen seurakunnan ja Langinkoskiseurajärjestämänä.

Kaksiosainen tapahtuma alkoi vedenpyhityksellä, jonka toimitti pastori **Ville Kiiveri**. Häntä avusti kirkkokuoro kanttori **Katarine Lehtomäen** johdolla. Harrastunnelmalliseen seremoniaan osallistui myös sattumalta paikalla olevia matkailijoita.

Tapahtuman toinen osa alkoi tee- ja kahvitarjoilulla Langinkosken kesäkahvilassa. Kirkkokuoro lauloi muun muassa onnittelulaulun samalla viikolla kolmesataa vuotta täyttävälle Kotkan kaupungille. Kahvilassa oli esillä tuore kirja ”Langinkoski, keisarillisen perheen kesäinen keidas”. Kirjan tekijä **Ragnar Backström** kertoi kirjan synnystä ja antoi esimerkkejä eri arkistojen tarjoamista yllätyksistä kotimaassa, Tanskassa, Kaliforniassa ja Venäjällä. Keisarinaikaisia dokumentteja

Lempi lempi-ihmissemme kirkkotiellä

KATARINE LEHTOMÄKI

■ Lempi Forsman, 80 vuotta 9.9.2009

SYNTYMÄPÄIVÄNÄSI me kuorolaiset toivotamme sinulle ”monia armonikkaita vuosia.” Rakastat runoja, et puheita. Niina Karpin on kirjoittanut runon, jolla haluamme sinua lähestyä.

Jumalani, anna minun olla seimi, rukousoljilla täytetty, lepoa tarjoava, rakkautta enentävä, paikka, joka muistuttaisi ensimmäistä kehtoasi.

Maaailma on kiireinen, kaikki etsivät yhä ruhtinaallisempia lahjoja. Rauhattomuus ja tyytymättömyys lisääntyy.

Siksi pyydän sinulta: ”Anna minun olla seimi, rukousliljoilla peitetty, voidakseni tarjota levon sielulleni ja väsyneille ohikulkijoille.”

Pyhän äitisi rukousten avulla toivotonkin toteutuu.”

Teksti: **Leena Nortamaa**

oli Neuvostoliiton aikana visusti piilossa jopa oman maan tutkijoilta, ja vasta Neuvostoliiton loputtua tutkijat ovat päässeet niihin käsiksi.

Ilta päättyi supistetun ”Rönkyttäjät”-kvartetin lauluesityksiin.

Teksti ja kuva: **Ragnar Backström**

Monipuolinen lastenleiri Luovissa

LASTENLEIRILLE 20.–22. heinäkuuta kokoontui mukavia seurakuntamme lapsia ja bunukoita viettämään kesäpäiviä meren äärellä. Hyvät ilmat houkuttelivat uimaan ja pelaamaan pihaleikkejä. Tutustuimme oman kirkkomme perinteeseen. Ohjelmassa oli myös nikkarointia, askartelua, helmitöitä, narukorupujontaa, lautapelejä jne. Todella keskittymiskykyiset leiriläiset! Kiitos teille ja talokoolaisille leirin onnistumisesta.

Terveisin **Kati-kanttori**

Kevään ylioppilaat

Kotkan seurakunnassa on jo pitkään haluttu muistaa kevään ortodoksiylioppilaita kahvituksella ja pienellä stipendillä. Seurakunnassa oli 1990-luvun alussa lukiolaisia verraten vähän, neljä tai viisi vuodessa. Lukiolaisia on ollut 1990-luvun lopulla ja 2000-luvulla vuodessa keskimäärin 18–24 pelkästään Kotkan kaupungissa. Seurakunta on tyytyväinen siihen, että ortodoksikoululaiset entistä enemmän hakeutuvat lukiioon ja valmistuvat ylioppilaisiksi. Parhaimpina vuosina on seurakunnasta tullut 8–10 ylioppilasta. Kotkan kaupungissa lukioiden ortodoksista uskontoa on jo pari vuosikymmentä opettanut isä Veikko Lisitsin.

Tänä vuonna ylioppilaisiksi valmistui viisi. He ovat Anna Kunnasvaara, Ida Herranen, Julia Asplund, Ilja Levonen ja Maxim Hirvimäki. Oheissa muutamia heidän mielipiteitään.

Anna Kunnasvaara valmistui jo edellisena vuotena merkonomiksi ja nyt ylioppilaisiksi. Hänestä ylioppilaskirjoitukset olivat normaalin vaikeat, ja parhaiten hän onnistui matematiikassa. Ortodoksinen uskonnonopetus on hänestä tarpeellista ja yleisesti ottaen sivistävää. Kirkko on Annasta myös tarpeellinen. Hän on ollut pienempänä seurakunnan perhepiirissä ja perhekirkossa sekä leireillä. Erityisesti retket Uuteen Valamoon ja Lintulaan ovat jääneet hänelle mieleen. Anna oli nuorempana lahjakas keihäänheitäjä ja yleisurheilija, ja eräänä vuonna hän oli Suomen ikäkausitilastossa keihäänheitossa viidentenä. Myöhemmin hän pelasi salibandyä sarjatasolla. Nykyisin harrastuksena on lähinnä kuntosalilla käyminen. Nykyisin ”harrastuksena” on myös seurustelu vakituisen poikaystävänsä kanssa. Tulevaisuuden suunnitelma on jatkaa talousopintoja ainakin tradenomiksi asti.

Ilja Levonen piti ylioppilaskirjoituksia kohtalaisen vaikeina. Parhaiten hänellä meni matematiikka. Hänen mielestään ortodoksinen uskonnonopetus on tarpeellista elämää varten. Kirkko ja papisto ovat tarpeen. Kirkosta voi aina saada lohtua. Iljan harrastuksina ovat piirtäminen ja videopelit. Tulevaisuudensuunnitelmissa on ensin armeija ja sitten kouluttaminen animaattoriksi.

Maxim Hirvimäki totesi, että ylioppilaskirjoituksissa toiset aineet olivat aika vaikeita, toiset eivät. Parhaiten hänellä kirjoituksissa meni venäjän kieli. Hänen mielestään uskonnonopetus, kirkko ja pa-

VANJA RENDA

■ Kevään 2009 ylioppilaat Maxim Hirvimäki ja Anna Kunnas isä Veikon kanssa. Kuvasta puuttuvat Julia Asplund, Ida Herranen ja Ilja Levonen.

pisto ovat tärkeitä uskonnollisuuteen kasvamisesta varten. Ne tuovat elämään lämpimän uskonnollisen yhteisön. Maximin harrastuksena on lähinnä lenkkeily. Tulevaisuudensuunnitelmissa hänelläkin on ensin armeijan käyminen ja sitten sähkötekniikan opinnot yliopistossa. Tarkoituksena on valmistua diplomi-insinööriksi.

Julia Asplund tavattiin kesätyön ääreltä. Hänen mielestään ylioppilaskirjoitukset olivat vaikeat, ja parhaiten hänellä meni venäjän kieli. Hänestä uskonnonopetus on tarpeellista ja kirkko ja papisto ihan hyviä. Harrastuksina hänellä on mu-

TONG LI

Seurakuntaretki

KESÄKUUN 6. päivän aamulla starttasi kaksi bussia kohti Valamo Heinävedelle. Sää oli tihkuinen ja harmaa, mutta bussi oli täynnä iloisia ihmisiä, jotka innolla odottivat pyhiinvaellusmatkan antia. Isä Veikko piti pienen hartaushetken alkumatalla. Lauloimme myös lauluja isä Veikon johdolla. Toista bussia, jossa oli lapsia, johti Kati kanttori valvojiineen.

Puolen päivän aikaan saavuimme Valamoon. Huoneet saatuamme ja ruokailtuamme oli risteily Sergei-laivalla Täyssinän rauhan rajakivelle. Tutustuimme myös kulttuurikeskuksen näyttelyihin. Illalla vigiliassa oli runsaasti matkalaisia ottamassa vastaan hengenravintoa ja tuoksua.

siikin kuuntelu ja politiikka. Tulevaisuuden toiveena on liiketalouden opinnot ammattikorkeassa.

Valitettavasti emme tavoittaneet **Ida Herrasta** haastattelua varten.

■ **Isä Veikko Lisitsin**

VANJA RENDA

■ Langinkosken keisarillisen kalastusmajan ja kappelin intendentti Ragnar Backström siirtyi eläkkeelle tehtävästään 16.6.2009. Seurakunnanneuvoston vpj. Erkki Pansu kiinnittää intendentti Backströmin rintaan Pyhän Karitsan ritarikunnan ritarimerkin. Ragnar Backström on pitänyt mielenkiintoisia luentoja Langinkosken Sanan ja Sävelen illoissa ja tuonut esiin Langinkosken liittyvää ortodoksisuuden historiaa.

Ilma oli viileä, mutta iltanuotiolla nauru raikui ja makkarat maistuivat. Yön nukuttamme oli liturgia ja ruokailu, jonka jälkeen jatkoimme matkaa Lintulan luostariin. Siellä nunna **Kristoduli** kertoi luostarin historiasta ja esitteli kauniita kirkon ikoneita. Kiertelimme kauniissa säässä Lintulan maisemia ja mieleemme oli rauhallinen kaikista näkemästämmme.

Kotimatka alkoi iloisen seurustelun merkeissä. Mukana oli ensikertalaisia ja myös kokeneita Valamon kävijöitä. Kaikki olivat tyytyväisiä matkaan. Pyhiinvaellusmatkamme oli onnistunut, ja siitä kiitos isä Veikolle ja kaikille matkan järjestäjille.

■ **Kaarina Lamppu**

LAHTI, Pyhän Kolminaisuuden kirkko

SYYSKUU

Ke 2.9.	klo 17.30	ehtoopalvelus
La 5.9.	klo 18	vigilia
Su 6.9.	klo 10	liturgia
La 12.9.	klo 18	vigilia
Su 13.9.	klo 10	liturgia
Su 13.9.	klo 18	vigilia
Ma 14.9.	klo 9	liturgia, ristin ylentämisen juhla
Ke 16.9.	klo 17.30	ehtoopalvelus
La 19.9.	klo 18	ehtoopalvelus, venäjä / suomi
Su 20.9.	klo 9	aamupalvelus ja liturgia, venäjä / suomi
La 26.9.	klo 18	vigilia
Su 27.9.	klo 10	liturgia
Ke 30.9.	klo 18	vigilia

LOKAKUU

To 1.10.	klo 9	liturgia, Jumalansyntyttäjän suojelus
La 3.10.	klo 18	vigilia
Su 4.10.	klo 10	liturgia
Ke 7.10.	klo 17.30	ehtoopalvelus
La 10.10.	klo 18	vigilia
Su 11.10.	klo 10	liturgia
La 17.10.	klo 18	ehtoopalvelus, venäjäksi ja suomeksi
Su 18.10.	klo 9	aamupalvelus ja liturgia, venäjäksi ja suomeksi
Ke 21.10.	klo 17.30	ehtoopalvelus
La 24.10.	klo 18	vigilia
Su 25.10.	klo 10	liturgia
La 31.10.	klo 18	vigilia

MARRASKUU

Su 1.11.	klo 10	liturgia
----------	--------	----------

HYVINKÄÄ, Karjalan valistajien kirkko

Keskiviikkoisin ehtoopalvelus klo 18; kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona Jeesus-rukouspalvelus klo 18.

SYYSKUU

La 5.9.	klo 17	vigilia
Su 6.9.	klo 10	liturgia
Ma 14.9.	klo 9	liturgia, ristin ylentämisen juhla
La 19.9.	klo 17	vigilia
Su 20.9.	klo 10	liturgia
To 24.9.	klo 9	liturgia, pt. Siluan Athoslainen

LOKAKUU

La 3.10.	klo 17	vigilia
Su 4.10.	klo 10	liturgia
La 17.10.	klo 17	vigilia
Pe 30.10.	klo 18	vigilia, kirkon praasniekka
La 31.10.	klo 9	vedenpyhitys ja liturgia, pyhien Karjalan valistajien juhla

HEINOLA, Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko, Hämeenkatu 6

La 26.9.	klo 18	vigilia
Su 27.9.	klo 10	liturgia
La 24.10.	klo 18	vigilia
Su 25.10.	klo 10	liturgia

Lisäksi: Keskiviikkoisin aamurukous klo 8, torstaisin iltarukous klo 20 ja lauantaicin hetkipalvelus klo 9.

KAUSALA, Neitsyt Marian syntymän tsasouna, Keskikatu 4

Ma 7.9.	klo 18	vigilia
Ti 8.9.	klo 9	vedenpyhitys ja liturgia, praasniekka, Jumalansyntyttäjän Neitsyt Marian syntymä
To 24.9.	klo 18	ehtoopalvelus
La 10.10.	klo 9	liturgia
To 22.10.	klo 18	ehtoopalvelus

RIIHIMÄKI, Kirkkopuiston seurakuntakoti (Hämeenkatu 5)
Su 18.10. klo 10 liturgia

MÄNTSÄLÄ, Mäntsälän ev.lut. seurakuntakeskus, Urheilutie 1
Su 20.9. klo 16 ehtoopalvelus
Su 18.10. klo 16 ehtoopalvelus

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto, Harjukatu 5, 15110 Lahti, puh. 020 610 0450, avoinna ma-pe klo 9-13, fax (03) 751 5975, lahti@ort.fi
Kirkkoherra **Aki Leskinen**, puh. 020 610 0451, Kumpulantie 24, 11130 Riihimäki.
Toinen pappi: **Mikael Sundkvist**, puh. 020 610 0452, Harjukatu 1-3 B 4, 05900 Hyvinkää.
Papiston apuna: isä **Olavi Merras**, puh. 040 510 4664, Isomäenkatu 15, 15500 Lahti.
isä **Matti Lipsäinen**, puh. 0400 625 446, Kuovinkuja 14, 15610 Lahti.
Maahanmuuttajatyö: isä **Viktor Maksimovski**, puh. 050 461 7381, Laajakorvenkuja 8 B 13, 01620 Vantaa.
Kanttori **Petri Huttu**, puh. 020 610 0453, Hatinkatu 3, 15340 Lahti.
Osa-aikainen kanttori: **Minna Jokinen**, puh. 020 610 0454, Ilveskatu 5 A 6, 11910 Riihimäki.
Seurakuntakeskuksen vahtimestari (avoinna), puh. 020 610 0456, Harjukatu 5 as. 2, 15110 Lahti.

Pyhäköt:

Lahti, Pyhän Kolminaisuuden kirkko, Harjukatu 5.
Isännöitsijä Arvo Alava, puh. 0400 494 262.
Heinola, Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko, Hämeenkatu 6, puh. 020 610 0461. Isännöitsijä Mikko Äikäs, puh. 040 520 1696.
Hyvinkää, Karjalan valistajien kirkko, Tsaounakuja 1, puh. 020 610 0460. Isännöitsijä Aimo Kuivamäki, puh. 0400 195 915.
Kausala, Neitsyt Marian syntymän tsasouna, Keskikatu 4, puh. 020 610 0462. Isännöitsijä Kristina Leussu, puh. 040 548 2693.
Orimattila, Pyhien Pietarin ja Paavalin tsasouna, Toivolantie 15. Isännöitsijä Tapani Viiliäinen.

LAHDEN SEURAKUNNAN PERHEUUTISIA 1.5.-27.7.2009

KASTETUT
Zhang, Jonathan David
Heimonen,
Minni Marketta Elisabeth

Mylläri, Rauno Kalevi
Myllys, Olli Antero
Niittynen, Toni Sebastian
Nurminen,
Karoliina Eila Maria
Nurminen,
Pentti Markku Pellervo
Polovtseff-Ponomareff, Nikolai
Pärssinen, Nadja Mari Helena
Ryymin, Matti Juhani
Sjöblom, Milja Irene
Soroko, Denis
Tamminen,
Nathalia Marika Susanna
Virtanen, Minna Maarika
Väätäinen, Petteri Kristian
Väätäinen, Valtteri Johannes

TERVETULOA SEURAKUNTAAN

Anria, Aleksander Kristian
Aro, Ella Emilia Elisabeth
Aro, Julia Lili Minea
Bogdanoff, Keijo Sakari
Cuza, Cosmina
Cuza, Vasile
Cuza, Vasile Leonardo
Hallamaa, Merilin
Hartikainen, Niina Hannele
Ihatsu, Aatso Emil Ilmari
Ihatsu, Eelis Anton Olavi
Ihatsu, Kimmo Veli Petteri
Judin, Leo
Kemppainen, Mikhail
Kiema, Lauri Antero
Kokkonen, Eero Juhani
Laisi, Lauri Antero
Miinin, Mona Valentina
Molodtsova, Natalia

IKUINEN MUISTO
Utunen Maria 91 v.
Kähönen Evsevia 93 v.
Kukkonen Veera 86 v.
Myllys Olli Antero 69 v.
Sitkanen Paul 71 v.
Kokkonen Yrjö 68 v.

Tuomitsemisesta

Tuomitseminen ei ole helppoa, vaikka mikään ei ole niin helppoa kuin tuomitseminen.

Ne, jotka ovat saaneet tutustua Jumalan tahtoon, saattavat usein tuomita siitä poikkeavia. Heidän harmikseen Kristuksen sanat ovat yksiselitteiset: ”Älkää tuomitko, ettei teitä tuomittaisi.” (Matt. 7:1) Kyse on asenteesta: Jos keskittyy toisten tekemiin virheisiin, omat virheet jäävät huomauttamatta, oman katumuksen sijalle astuu toisten arviointi ja tuomitseminen. Kannattaa sen takia keskittyä korjaamaan itseään, eikä muita. (Matt. 7:1–5) Tuomarin tehtävä on sen lisäksi jo annettu toiselle: ”Isä... on antanut kaiken tuomiovallan Pojalle.” (Joh. 5:22) Vaikka toisia ei tule tuomita, tuomio on kuitenkin olemassa, tuossa. Se perustuu hyvän ja pahan erotte-

luun, jota siis Jumala itse harjoittaa.

Kristuksen sanoja toisten tuomitsematta jättämisestä voidaan myös käyttää asiayhteyksissä, joihin ne soveltuvat huonosti. Yksi esimerkki: Kun keskustellaan hyvän ja pahan erottelusta ajankohtaisissa sosiaalis-eettisissä kysymyksissä, Kristuksen sanoja käytetään joskus mielipiteiden suhteellistamiseksi tai peräti hiljentämiseksi. – ”Älkää tuomitko!”

Silti tuomitsemista tarvitaan tässä tapauksessa. Ei osoittaaksemme toisiamme Jumalan vihan alle vaan erottaaksemme hyvästä vähemmän hyvän. Tätäkin tuomitseminen on, ainakin Uuden testamentin käyttämässä kreikan kielessä. Verbi voi tarkoittaa harkitsemista, punnitsemista,

päätelyä. Jos joku päättelee, että jokin asia ei olekaan hyväksi, asianomainen on tuomionsa antanut, ei ensisijaisesti pahaksi havaitun harjoittajasta, vaan itse asiasta. Sama pätee tietysti toisinpäin: jos asia todetaan hyväksi, tämäkin on tuomio.

Kirkkojen piirissä tuomitsemiskieltoa voidaan käyttää hyväksi, kun halutaan raivata tietä asioille, joissa ei ymmärretä olevan mitään väärää. Silloin ei kuitenkaan tehdä eroa asioiden ja ihmisten tuomitsemisen välillä. Kristuksen ihmisiä koskevaan tuomitsemiskieltoon vedoten evätään asioiden tuomitsemista. Harvoin näkee, että käytettäisiin Kristuksen antamaa kieltoa sellaisten asioiden tai myös ihmisten kohdalla, joita pitää arveluttavina tai pahoina.

Jumalan kuviksi luotuina emme voi olla tuomitsematta asioita. Ihmisten kohdalla tulisi kuitenkin olla varovaisempi, kun kerran Tuomari on jo olemassa. Hänestä jo Jeremia tiesi todeta: ”Mutta sinä, Herra Sebaot, tutkit ihmisten sydämen ja ajatukset ja tuomitset oikein.” (Jer. 11:20)

■ Isä Mikael Sundkvist

Lahti Toimintaa ja tapahtumia

LAHDEN TIISTAISEURA

Lahden tiistaiseura kokoontuu kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina seurakuntatalossa klo 14. Ensimmäinen kokoontuminen on 1.9., jolloin syksyn ohjelma ilmoitetaan tarkemmin. Muut kokoontumiset ovat 15.9., 6.10., ja 20.10.

LAHDEN KIRKKOKUORO

Lahden kirkkokuoro aloittaa syyskauden harjoituksia ke 2.9 klo 18 Lahden kirkossa. Harjoitukset sen jälkeen keskiviikkoisin klo 18.

HYVINKÄÄLLÄ ”KESKIVIIKKOILTA KIRKOLLA”

Hyvinkäällä ”Keskiviikkoilta kirkolla”. Syyskuusta lähtien toimitetaan keskiviikkoiltoisin jumalanpalvelus Hyvinkään Karjalan valistajien kirkossa klo 18, jonka jälkeen esitelmä, keskustelu ym. teekupin ääressä. Kuukauden ensimmäisinä keskiviikkoina Jeesus-rukouspalvelus, muina iltoina ehtoopalvelus. Huom! Ks. erillinen ilmoitus esitelmistä.

KAUSALAN ORTODOKSIAPIIRI

Kausalan ortodoksiapiiri jatkaa kokoontumistaan kerran kuukaudessa torstaisin 24.9. alkaen klo 18. Kerhoillan alussa toimitetaan ehtoopalvelus. Seuraava kokoontuminen on torstaina 22.10.

LAHDEN ORTODOKSIAPIIRI

Lahden ortodoksiapiiri kokoontuu kuukauden 3. keskiviikkona klo 18 (klo 17.30 alkavan ehtoopalveluksen jälkeen) seurakuntatalon kerhuhuoneessa:

- 16.9: ”Ehtoopalveluksesta (I)”;
- 21.10: ”Ehtoopalveluksesta (II)”.

HYVINKÄÄN TIISTAISEURA

Hyvinkään tiistaiseura aloittaa toimintansa ti 1.9. klo 18 seurakuntatalossa. Ensimmäisen kokouksen aiheena ovat kesän kuulumiset ja syksyn ohjelman suunnittelu.

HYVINKÄÄN KIRKKOKUORO

Hyvinkään kirkkokuoro aloittaa syyskauden harjoituksia ma 24.8. klo 18 Hyvinkään kirkossa. Harjoitukset sen jälkeen maanantaisin klo 18–20.

RIIHIMÄEN ORTODOKSIAPIIRI

Riihimäen ortodoksiapiiri: ti 15.9. klo 18.30 (Tempelikatu 9), ”Maallikkojumalanpalvelus”, vieraana teol.yo. Marko Mäkinen.

SEURAKUNTAMATKA VALAMOON, LINTULAAN JA KIRKKOMUSEOON

VALAMON YSTÄVÄT järjestävät kaikille tarkoi-

tetun pyhiinvaellusmatkan luostareihimme 25.–27. syyskuuta. Lähtö perjantaina klo 15.00 Lahden ortodoksisen kirkon edestä. Lauantaina vierailu Kirkkomuseoon ja Lintulan luostariin. Paluumatka alkaa Valamosta n. klo 14 igumeni Sergein vastaanottotilaisuuden jälkeen.

Kustannukset: linja-auto 60 €/hlö, majoitus (2 hengen huoneet, 2 yötä) vierasmaja 50 €, hotelli 100 €. Ruokailut maksetaan itse.

Matkalla järjestetään arpajaiset, ja toivomme osallistujien, mikäli mahdollista, tuovan mukanaan sopivia arpajaisvoittoja. Tuotto menee Valamon luostarille. Majoitustilojen rajallisuudesta johtuen ilmoittautumisjärjestys sanelee matkalle pääsyn. Sitovat ilmoittautumiset 14.9. mennessä majoitustoivomuksineen isä Matti Lipitsäiselle, puh. 0400 625 446 tai matti.lipitsainen@gmail.com.

MÄNTSÄLÄN ORTODOKSIAPIIRI

Mäntsälän ortodoksiapiiri (Mäntsälän ev.lut. seurakuntakeskus, Urheilutie 1, ”alasalissa”) ehtoopalvelus su klo 16, jonka jälkeen ortodoksiapiiri:

- 20.9. ”Kirkko – yksi, pyhä, katolinen, apostolinen”
- 18.10. ”Kirkon uskontunnustus”

RIIHIMÄEN KIRKKOPYHÄ 18.10.

Riihimäen kirkkopyhä 18.10. Kirkkopuiston seu-

rakuntakoti (Hämeenkatu 5), klo 10 liturgia, jonka jälkeen kirkkokahvit sekä esitelmä aiheesta "Kirkko evankelista Luukkaan mukaan".

ORTODOKSIKURSSI HYVINKÄÄLLÄ

Syyskuu 2009 – toukokuu 2010

Kahdestatoista tapaamisesta koostuva kurssi

on tarkoitettu ortodoksisen kirkkoon liittyville tai viime aikoina liittyneille sekä kirkon uskon kertausta kaipaaville. Kokoonnumme kahdesti kuukaudessa keskiviikkoisin klo 18 alkavan ehtoopalveluksen jälkeen (n. klo 18.30) Hyvinkään ortodoksisen kirkon seurakuntasalissa (Tsasounakuja) seuraavasti:

- 30.9. Uskon yhteen Jumalaan

- 14.10. Miten ortodoksi lukee Raamattua?
- 28.10. Jeesus Kristus: Valo valosta
- 11.11. Jeesus Kristus: Meidän pelastuksemme tähden tuli lihaksi
- 25.11. Jeesus Kristus: Ristiinnaulittiin, nousi kuolleista kolmantena päivänä
- 9.12. Jeesus Kristus: On kirkkoudessa tuleva

Uudet toimintamuodot

Syksystä alkaen seurakuntamme jumalanpalvelus ja -opetustoimintaan tulee joitakin muutoksia. Sekä Lahdessa että Hyvinkäällä aletaan toimittaa ehtoopalveluksia keskellä viikkoa. *Lahdessa* ehtoopalvelus toimitetaan kuukauden 1. ja 3. keskiviikkona klo 17.30, *Hyvinkäällä* taas joka keskiviikkoilta klo 18. Tiiviimpi ohjelma Hyvinkäällä perustuu tarpeeseen kokoontua viikottaiseen jumalanpalvelukseen; Hyvinkään kirkossahan ei toimiteta jumalanpalveluksia joka viikonloppu kuten Lahdessa.

Lahdessa kokoonnutaan keskiviikkoillan ehtoopalveluksen jälkeen seurakuntatalon kerhohuoneeseen teepöydän ääreen. Kuukauden kolmantena keskiviikkona kokoontuminen tapahtuu ortodoksiapiirin muodossa. Hyvinkäälläkin on teetä tarjolla keskiviikkoillan jumalanpalveluksen jälkeen. Teekupin ääressä keskustelu on vapaa, joinakin iltoina lisäksi esitelmää, matkakertomuksia, ym.

Riihimäen kuukausittaiset liturgiat on päätetty toistaiseksi lopettaa. Syy tähän päätöksen

on se, että Riihimäen liturgioissa on käynyt hyvin vähän paikallisia seurakuntalaisia. Ehdotus jumalanpalvelusten lopettamiseksi on tullut Riihimäen seudun seurakuntalaisilta. Ei seurakunta silti hylkää Riihimäkeä! Tarkoitus on järjestää kuljetusrinki Hyvinkään jumalanpalveluksiin, jotta kaikki halukkaat pääsevät säännöllisesti kirkkoon. Riihimäen ortodoksiapiiri jatkaa toimintaansa. Tämän lisäksi järjestetään ns. kirkkopyhä kerran syksyllä ja kerran keväällä. Tämä tarkoittaa liturgiaa klo 10, kirkkokahvia ja jotakin esitelmää. Kirkkopyhänä kokoonnumme Riihimäen keskustassa Kirkko- puiston seurakuntakodissa (Hämeenkatu 5).

Mäntsälässä käynnistetään seurakunnallista toimintaa. Kerran kuukaudessa sunnuntaisin toimitetaan ehtoopalvelus klo 16, jonka jälkeen on ortodoksiapiiri. Myös Mäntsälässä järjestetään ns. kirkkopyhä liturgioineen ja esitelmineen. Syksyn kirkkopyhä on 22.11. Paikka on Mäntsälän ev.lut. seurakuntakeskus (Urheilutie 1, "alasalissa").

Jeesuksen rukouspalvelus toimitetaan Hy-

vinkään kirkossa ehtoopalveluksen sijaan aina kuukauden 1. keskiviikkona. Monet suomalaiset ovat tutustuneet kyseiseen jumalanpalvelukseen Englannin Essexissä sijaitsevassa Pyhän Johannes Kastajan luostarissa. Silloinen Suomen arkkipiispa Paavali julkaisi palveluksen suomeksi 1980-luvun alussa, ja sitä on ajoittain toimitettu joissakin Suomen seurakunnissa. Jumalanpalvelus koostuu ennen kaikkea "Herra, Jeesus Kristus, Jumalan Poika, armahda meitä" -rukouksen toistamisesta.

Huom! Muista katsoa kokoontumisten ajankohdat ja esitelmäaiheet muista ilmoituksista!

LAPSILLE!

Sinapinsiemenkerhot alkavat Lahden sekä Hyvinkään kirkoissa syyskuun ensimmäisenä sunnuntaina (6.9.) klo 9.45 sekä kokoontuvat sen jälkeen aina kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina klo 9.45–10.30. Kerhon jälkeen lapset tuodaan kerhونهاajien opastuksella kirkossa meneillään olevaan liturgiaan.

Terveisiä pöllömetsästä!

Lehtopöllöjä, erämaajärviä, kyy, suota, pitkospuuta, yksi korvasieni, umpilaavu, huuhkaja, liian painava rinkka, nuijapäät, järjettömän kylmä telttayö, trangianpesua, pastakeittoa, omituinen mutta toimiva puidenpilkkomishärveli, ehkä maailman paras rantasauna Kelkutteella jne. jne.

■ Matka jatkuu Koverojärven laavulta.

Siinä muutamia mieleen painuneita asioita seurakuntamme todennäköisesti ensimmäiseltä vaellukselta Evon kansallispuistossa 7–10. kesäkuuta. Kahdenkymmenen hengen tiivis vaeltajaporukka starttasi aurinkoisena sunnuntaipäivänä Evokeskuksen pihasta. Ensimmäisen päivän reilut 13 kilometriä taitettiin loistavassa vaelluskelissä. Aurinkoa mutta ei liian kuuma. Kaikki jaksoivat hienosti ja Sorsakolulle, ensimmäiselle yöpymispäikalle saavuttiin etuajassa. Sillä aikaa kun muut pystyttivät leiriä, kokkivuorolaiset valmistivat ilta-aterian. Nuotioillan jälkeen odotti "raikas" yö teltoissa.

Aamupuuron jälkeen starttasimme jälleen matkaan ja kiersimme puolet ns. majavalenkistä. Majavia emme tällä kertaa nähneet – ovat aika arkoja eläimiä, ja meidän seurueemme ei varmaankaan ollut niitä hiljaisimpia, mutta opimme paljon majavista opastetaulujen avulla. Ruokataun pidimme huikealla Luhtavuo-

rella, ja ruokalistalla oli edelliskesän kajakkivaelluksen suosikki pastakeitto. Yöpymispäikalle, Koverojärven umpilaavulle, saavuimme jälleen hyvissä ajoin. Innokkaimmat olivat järvestä alta aikayksikön, ja veikkaanpa, että kaikille uimareille se oli ensimmäinen kerta erämaajärvestä. Rannassa "auringonotossa" uiskennelleet nuijapäät herättivät ansaittua kiinnostusta. Seuraava yö umpilaavussa oli mieleenpainuva kokemus ja huomattavasti lämpimämpi kuin edellinen yö.

Kolmas vaelluspäivä toi sitten mukanaan sen todennäköisesti unohtumattomimman kokemuksen. Olimme kävelmässä Suomessa aika harvinaisen lehtimetsän läpi, kun ohjaaja **Mikael** ensimmäisenä huomasi hämmästyttävän näyn. Puun oksalla istui vierekkäin *neljä* pöllöä! Mitä todennäköisimmin kyse oli lehtopöllöistä, koska viirupöllö, joka muuten on aika samannäköinen, on kuitenkin huomattavasti pienempi. Pöllöt jatkoivat lentelyään edellämme ikään kuin opastaen reittiämme. Kamerat olivat kovassa käytössä, ja muutamat onnistuivat

kin saamaan kuvia harvinaisista ystävis-
tämme.

Viimeisen vaellusyön vietimme aja-
tuksella ”helpotetaan loppua kohden”.
Yöpymispaikkamme oli Hämeenlinnan
kaupungin omistama Kelkutteen savotta-
kämpä, joka aikanaan on toiminut tukki-
jätkien majoitustilana. Tilat on kunnos-
tettu, ja rannassa oleva sauna pyyhki pois
lopunkin reissupölyt. Osa kävi soutele-
massakin. Iltaa istuimme räiskäleistä
nauttien upealla grillikatoksella ja kuun-
telimme loppuun Lokki Joonatanin tari-
nan. Savottakämpä on juuri sellainen
paikka, jota voi hetkeäkään miettimättä
suositella kaikille luonnonystäville.

Viimeisen vaelluspäivän aluksi toi-
mitimme yhdessä paikalle saapuneiden
isä Mikaelin ja ponomari **Keijon** kanssa
liturgian. Ulkoa kuulunut linnunlaulu
säesti kauniisti palvelustamme. Eläinkun-
nasta oli muitakin edustajia paikalla, kun
kirkkomme, tukkikämpän etuhuoneen,
kansoitti sankka hyttysarmeija. Kämpä-
liturgia oli kokemus, joka ei varmasti hel-
posti unohdu. Liturgian ja ruokailun jäl-
keen pakkasimme, siivosimme ja viimei-
sen kerran lähdimme ”tien päälle”. Reilun
kuuden kilometrin etappi tuntui tosi hel-
polta edelleen aurinkoisessa säässä. Ih-
metystä herätti keskellä hakkuualueetta
(sellaisiakin valitettavasti Evolta löytyy)
ollut suuri valkoinen kivenjätkäle. Läh-
eltä löydetty pienet valkoiset kappaleet
viittasivat kalkkikiven suuntaan. Outo
juttu silti, ja mikäli paikkansa pitävä, aika
harvinainen Suomessa.

Iso-Tarusjärven rannalla hernesoppa-

■ Taukopaikalla vai lieneekö ollut
tauko paikallaan!

aterian jälkeen oli aika kiittää hienosta
vaelluksesta ja todeta jälleen kerran
”kunnes jälleen tapaamme!” Suuret kii-
tokset onnistuneesta reissusta kaikille
vaeltajille sekä ohjaajille **Anterolle**,
Kimmolle Mikaelille ja **Mariannelle**.

■ Vaelluksen johtaja
Minna Jokinen

Kritiikkiä uskonnon kysymyksistä

Paras kevään uskonnon vastaus Hannalla

Kirkollishallitus on myöntänyt sti-
pendin **Hanna Jormanaiselle** Mänt-
sälän lukiosta. Hanna kirjoitti kevään
2009 yo-kokeiden parhaan vastauk-
sen ortodoksisesta uskonnosta.

Hannan arki on pääasiassa koulua
ja voimistelua. Hän opiskelee
Mäntsälän lukiossa ja voimistelee
SM-tasolla Freyat-nimisessä joukkue-
essa. Freyat voitti tänä vuonna joukkue-
voimistelun SM-hopeaa. Joukkue treenaa
5–6 kertaa viikossa, ja lisäksi Hannalla on
kotitreenit kuusi kertaa viikossa. Hän to-
teaakin voimistelun olevan enemmän elä-
mäntapa kuin harrastus.

Tunnollinen uskonto-oppilas

Uskonto on ollut Hannalle koko koulu-
ajan helppo ja vahva oppiaine, siksi yo-
kokeessa uskonnon kirjoittaminen oli hän-
nelle luonnollinen ratkaisu. Lisäksi hän
toteaa, että oli aika kiva kirjoittaa sel-
laista, jota kovin moni muu ei kirjoita.

Hannan koulutien alkuvuosina us-
konnon kirjat olivat niitä ”vanhoja Rai-
laksia”. Hän pitääkin oppikirjojen uudis-
tumista todella ajankohtaisena, koska lap-
set ja nuoret ovat tottuneet tänä päivänä
värikuviin, ja uusien kirjojen kielikin on
helpompaa ymmärtää kuin vanhojen op-
pikirjojen. Peruskoulussa Hanna joutui
kulkemaan uskonnontunneille toiselle
koululle, lukiossa tunnit ovat olleet
omalla koululla. Tuntien ajankohdat ovat
koko kouluajan olleet haasteellisia, välillä
kiertävän uskonnonopettajan kanssa on
väännetty lukujärjestyksestä uusiksi, että ai-
katalut olisi saatu sopimaan kaikille.
Hannalla on ollut koulu-urallaan kolme
eri uskonnonopettajaa. Kaikkien kolmen
opettajan persoonat ja opetustyylit ovat
olleet kovin erilaisia.

”Meillä on niin selvät sävelet”

Hanna ei koe tulleensa koskaan syrjityksi
tai kiusatuksi ortodoksisuuden takia. Hän
kokee, että ihmiset ovat olleet kiinnostu-

neita ortodoksisesta kirkosta ja haluavat
tietää, miten kirkkomme tavat eroavat lu-
terilaisen kirkon tavoista. Hanna pohti-
kin, että ortodoksina eläminen saattaa olla
helpompaa kuin luterilaisena. Hän kokee
oman kirkon vakaana ja selkeänä. Luteri-
lainen kirkko elää muutosten ja identitee-
tin hakemisen aikaa, meillä on niin selvät
sävelet, Hanna naurahtaa.

Hanna pohtii kirkon merkitystä sisäi-
sen rauhan luojana. Jumalanpalveluksissa
on helppo jättää ulkopuoliset asiat pois ja
keskittyä palvelukseen. Hän haluaa opet-
taa ja jatkaa tuleville polville niitä perin-
teitä, joita hänelle on suvun ja perheen
keskuudessa opetettu.

Kritiikkiä uskonnon kysymyksistä

Uskonnon reaalkoe saa Hannalta tuimaa
kritiikkiä. Kokeessa kysyttiin asioita,
joita oppikirjoissa ei mainittu ollenkaan.
Esimerkkinä hän mainitsee kysymyksen
ortodoksisen kirkon asemasta Balkanin
niemimaan valtioissa tämän vuosituhan-
nen alussa. Kysymyksen voi tietysti vas-
tata ajankohtaisia tapahtumia seura-
amalla, mutta olisi kohtuullista, että oppi-
kirjoissakin olisi kysymyksiin liittyvää
tietoa. Uusin oppikirjahan on painettu
viime vuosituhannen puolella. Myös
kaikkia kysymyksissä vaadittuja pyhiä ei
ollut oppikirjoissa edes mainittu. Hannan
mielestä kysymykset voisi laatia niin, että
ne pohjautuisivat käytössä olevaan opis-
kelumateriaaliin.

Hanna toivoo tulevaisuudessa pääse-
vänsä lukemaan oikeustiedettä tai valtio-
tiedettä, koska hän on kiinnostunut yh-
teiskunnallisista asioista. Häntä kiinnos-
taa myös voimistelun parissa työn
tekeminen esimerkiksi valmentajana tai
tuomarina toimimalla.

■ Teksti ja kuva: **Satu Muikku**

LAPPEENRANNAN POKROVAN KIRKKO
SYYSKUU

La 5.9.	klo 18	vigilia
Su 6.9.	klo 10	liturgia
La 12.9.	klo 10	liturgia
Su 13.9.	klo 18	juhlavigilia ja ristin esiinkanto
Ma 14.9.	klo 10	liturgia, kunniallisen ja eläväksi tekevän ristin ylentämisen juhla
La 19.9.	klo 18	vigilia
Su 20.9.	klo 10	liturgia
La 26.9.	klo 18	vigilia
Su 27.9.	klo 10	slaavinkielinen liturgia
Ke 30.9.	klo 18	juhlavigilia

LOKAKUU

To 1.10.	klo 10	liturgia, vedenpyhitys ja ristisaatto, Jumalansynnyttäjän suojeluksen juhla, pokrova, kirkon praasniekka
La 3.10.	klo 18	vigilia
Su 4.10.	klo 10	liturgia
La 10.10.	klo 10	liturgia
La 17.10.	klo 18	vigilia
Su 18.10.	klo 10	liturgia
Ke 21.10.	klo 18	ehtoopalvelus ja akatistos Jumalansynnyttäjälle
La 24.10.	klo 18	vigilia
Su 25.10.	klo 10	slaavinkielinen liturgia

ПОКРОВСКАЯ ЦЕРКОВЬ

СЕНТЯБРЬ

Сб 5.9.	в 18	всенощная
Вск 6.9.	в 10	литургия
Сб 12.9.	в 10	литургия
Вск 13.9.	в 18	праздничная всенощная, вынос Креста
Пн 14.9.	в 10	лтургия, Воздвижение Честного Креста
Господня		
Сб 19.9.	в 18	всенощная
Вск 20.9.	в 10	литургия
Сб 26.9.	в 18	всенощная
Вск 27.9.	в 10	литургия на славянском языке
Ср 30.9.	в 18	праздничная всенощная

ОКТЯБРЬ

Чт 1.10.	в 10	литургия, водосвятие и крестный ход, Покров Пресвятой Богородицы, престольный праздник
Сб 3.10.	в 18	всенощная
Вск 4.10.	в 10	литургия
Сб 10.10.	в 10	литургия
Сб 17.10.	в 18	всенощная
Вск 18.10.	в 10	литургия
Ср 21.10.	в 18	вечерня и акафист Пресвятой Богородице
Сб 24.10.	в 18	всенощная
Вск 25.10.	в 10	литургия на славянском языке

IMATRAN PYHÄN NIKOLAOKSEN KIRKKO

SYYSKUU

Ti 1.9.	klo 10	liturgia ja uuden kirkkovuoden rukoushetki
Ma 7.9.	klo 18	juhlavigilia
Ti 8.9.	klo 10	liturgia, Neitsyt Marin syntymän juhla
La 12.9.	klo 18	vigilia
Su 13.9.	klo 10	liturgia
La 19.9.	klo 18	akatistos Jumalansynnyttäjälle
Su 20.9.	klo 10	slaavinkielinen liturgia
La 26.9.	klo 18	vigilia
Su 27.9.	klo 10	liturgia

LOKAKUU

La 10.10.	klo 18	vigilia
Su 11.10.	klo 10	liturgia
La 17.10.	klo 18	akatistos pyhälle Nikolaokselle
Su 18.10.	klo 10	slaavinkielinen liturgia
Pe 23.10.	klo 18	parastasis, vainajien yleinen muistelu
La 24.10.	klo 10	liturgia ja panihida, vainajien yleinen muistelupäivä, Dimitrin lauantai
La 24.10.	klo 18	vigilia

Su 25.10. klo 10 liturgia

НИКОЛЬСКАЯ ЦЕРКОВЬ

СЕНТЯБРЬ

Вт 1.9.	в 10	литургия и новогодний молебен, начало церковного года
Пн 7.9.	в 18	праздничная всенощная
Вт 8.9.	в 10	литургия, Рождество Пресвятой Богородицы
Сб 12.9.	в 18	всенощная
Вск 13.9.	в 10	литургия
Сб 19.9.	в 18	акафист Пресвятой Богородице
Вск 20.9.	в 10	литургия на славянском языке
Сб 26.9.	в 18	всенощная
Вск 27.9.	в 10	литургия

ОКТЯБРЬ

Сб 10.10.	в 18	всенощная
Вск 11.10.	в 10	литургия
Сб 17.10.	в 18	акафист Святителю Николаю
Вск 18.10.	в 10	литургия на славянском языке
Пт 23.10.	в 18	парастас, общее поминовение усопших
Сб 24.10.	в 10	литургия и панихида, общее поминовение усопших, Дмитриевская суббота
Сб 24.10.	в 18	всенощная
Вск 25.10.	в 10	литургия

ПARIKKALAN TSASOUNA

Pe 11.9.	klo 10	liturgia, Sergei ja Herman Valamolaisten juhla
La 31.10.	klo 10	liturgia ja vedenpyhitys, Karjalan valistajien juhla

JOUTSENON SIUNAUSKAPPELI

Su 6.9.	klo 10	liturgia
Su 4.10.	klo 10	liturgia

Tarkista mahdolliset muutokset kirkollisista ilmoituksista keskiviikon Vartista ja perjantain Uutisvuoksesta!

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto, Kristiinankatu 7, 53900 Lappeenranta, puh. 0206 100 470, fax 0206 100 471, avoinna ma ja ke klo 10–13. Lappeenrannan seurakuntatalo, Kristiinankatu 7, 53900 Lappeenranta Imatran seurakuntatalo, Vuoksenniskantie 3, 55510 Imatra, puh. ja fax. 0206 100 472

Kirkkoherra **Timo Tynkkynen** (puhuu myös venäjää, говорит по-русски), puh. 0206 100 473, timo.tynkkynen@ort.fi

Il pappi **Aarne Ylä-Jussila**, puh. 0206 100 474, aarne.yla-jussila@ort.fi

Kanttori **Jarmo Huttu**, puh. 0206 100 475, jarmo.huttu@ort.fi

Seurakuntamestari **Veikko Tiittanen**, puh. 0206 100 476, veikko.tiittanen@pp.inet.fi

Imatran vahtimestari ja seurakunnan kirkkoleivänpaistaja

Nadežda Ryyppö, puh. 050 365 4411

Kuntien päätoimiset uskonnonopettajat: **Kirsi Rovio** (puhuu myös venäjää), puh. 050 367 5181, kirsi.rovio@elisanet.fi ja **Sanna Salonen** (puhuu myös venäjää), puh. 050 337 9397, sanna.salonen@koulut.imatra.fi

Papiston viikoittaiset vapaapäivät:

- khra Timo Tynkkynen: to ja pe
- Il pappi Aarne Ylä-Jussila: ma ja ti
- kanttori Jarmo Huttu: to ja pe

Pyhäköt:

Lappeenrannan
Pokrovan kirkko

Lappeenrannan kirkko,
isännöitsijä: Outi Susiluoto
Imatran kirkko,
isännöitsijä: Risto Rahikainen
Parikkalan rukoushuone,
isännöitsijä: Olga Kemova
Koitsanlahden rukoushuone,
isännöitsijä: Antero Lappalainen

Kesän jälkeen

Seurakunnan kesä oli vilkas ja tapahtumarikas, vaikka toimintapiirit olivat kesätauolla. Saimme viettää Parikkalan tsasounan 30-vuotisjuhlaa esipaimenemme johdolla kesäisissä tunnelmissa. Lappeenrannassa linnoituksen yön tapahtumissa seurakuntamme oli näkyvästi esillä tarjoten korkeatasoisen kulttuuriohjelman ja rauhoittumispaikan linnoituksen muiden toimintojen keskellä.

Kristinoppikoululaiset kokoontuivat päätöstilaisuuteen Pyhän Nikolaoksen kirkkoon, ja elokuun alkupäivien lämpö korosti täpötäyden kirkon lämminhenkistä juhlaa, jossa saimme palvella kahden kuoron siivittäessä sävelin yhteistä rukoustamme. Kesästä on jäänyt valoisa ja hyvä muisto, joka kantaa varmasti

kaikkia osallistujia ja järjestelyistä vastuullisia pitkälle eteenpäin.

Alkavan syystoimintakauden yhteisenä teemana seurakunnan tapahtumissa on oman ortodoksisen identiteetin tunnistaminen ja syventäminen. Uskoisin, että seurakunnallamme on tarjottavana laaja ja monipuolinen toiminta, josta löytyy jokaiselle jotain. Toimintaa on tarjolla erikaisille ja erilaisiin teemoihin, ja näistä kaikista informoimme tämän lehden, kirkollisten ilmoitusten ja internetin välityksellä.

On ensiarvoisen tärkeää, että uskaltaisimme rohkeasti olla ortodokseja tämän päivän maailmassa. Uskonperintömme sitoo meidät yhdeksi kokonaisuudeksi, seurakunnaksi, josta voimme ammentaa elämänvoimaa arkipäivän toimintojen keskelle. Oman aikamme ihminen haavoittuu hyvin herkästi, ja koemme usein myös uskonnollisuutemme yksityisasiana, vaikka kristillinen näkemys on päinvastoin hyvin yhteisöllistä. Se on myös universaalinen ja yhdistää kaikki ihmiset saman totuuden yhteyteen.

Ihminen tarvitsee henkisiä ja hengellisiä voimavaroja selviytyäkseen normaaleistakin elämän mukanaan tuomista vastoinkäymisistä. Tarvitsemme yhteisön,

jonka kanssa jakaa ilomme ja hyvä miellemme, kun on sen aika. Kirkko ja sen jumalanpalvelukset hoitavat herkästi haavoittuvaa sielua ja parantavat viisaalla hengellisellä kokemuksellaan syvätkin haavat, jos vain tahdomme olla tästä kaikesta osallisia.

Kirkko, jumalanpalvelukset ja seurakunta tarjoavat meille heijastuksia jumalallisesta kauneudesta. Romaanissaan *Idiootti* kirjailija **Feodor Dostojevski** on sanonut, että kauneus pelastaa maailman. Tässä ajatuksessa on suuri viisaus. Kristittyinä me olemme osallisia pelastavasta kauneudesta, joka tulisi tunnistaa ja löytää itsestämme sekä heijastaa sitä kanssaihmissiimme. Seurakunnassa etsimme yhdessä tätä kaikkea ja tarvitsemme jokaisen jäsenemme panosta tässä työssä. Tule siis rohkeasti mukaan!

Vielä erikseen tahtoisin myös lämpimästi kiittää kaikkia niitä lukuisia ihmisiä, jotka ystävällisesti muistivat minua päivänä, jolloin tuli kuluneeksi 20 vuotta siitä, kun metropoliitta **Tiihon** vihki minut pappeuden tehtävään Lappeenrannan Pokrovan kirkossa.

Isä **Timo Tynkkynen**

Toimintapiirit on tarkoitettu kaikille aiheista ja toiminnoista kiinnostuneille.

Toimintapiirien kautta voit helposti tutustua uusiin ihmisiin, syventää omaa kirkollista tuntemustasi ja kasvaa kirkon jäsenenä. Tule rohkeasti mukaan! Seurakunnalla on tarjottavana paljon erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia; lähde rohkeasti mukaan! Yksittäisistä tapahtumista ja tilaisuuksista ilmoitetaan kerran viikossa kirkollisissa ilmoituksissa keskiviikkoisin kaupunkilehti Vartissa ja sanomalehti Uutisvuokossa perjantaisin.

Lappeenrannan seurakunnan perheuitisia 1.5.–3.8.2009

KASTETUT

Scharin, Angelo
Ohvanainen, Eino Hermann
Ilina, Aleksandra
Repo, Henri Daniel
Saliba, Leo Nikolas
Bogomolova, Marina
Yhteensä 6

IKUINEN MUISTO

Laumanen, Helmi
Piispanen, Niina
Tertsonen, Eila Maagit
Karvanen, Olga
Yhteensä 4

AVIOLIITTOON VIHITTY

Pyykkö Roman ja Heimonen Julia
Leinonen Harri ja Khozieva Madina
Ryhänen Tuomas Pentti Olavi ja
Aaltonen Miira Maaria
Nurmi Juuso Tapio ja Parsama Elina
Panasenya Anton ja Korjula Olga
Yhteensä 5

SEURAKUNTAAN MUUTTANEET

Markovaara, Martti Juhani

Immonen, Aleks
Huttu, Jarmo Vilho Kalevi
Huttu, Irene
Manninen, Timo Jaakko Juhani
Laurikainen, Markku Voitto
Fiilin, Felix Serafim
Happo, Hilka Irmeli
Kempainen, Pirjo Liisa
Kirjavainen, Nikolas Heikki Benjamin
Kirjavainen, Jarno Aimo Olavi
Vartiainen, Pasi Aleks
Pitkäniitty, Sirpa Kristiina
Pitkäniitty, Kaisla Elviira
Pitkäniitty, Pihla Katariina
Yhteensä 15

SEURAKUNNASTA MUUTTANEET

Ilin, Aleksander
Happo, Hilka Irmeli
Liesma, Essi Taisia
Danilotschkin, Jasmin Johanna
Jormanainen, Ari Juhani
Rauvanto, Irina Aleksandra Isabella
Matveinen, Maria Christina
Ritala, Maija Helena
Normi, Mikael Ossi Juhana
Chernovskaja, Alena

Chernovskij, Aleksandr
Normi, Tanja, Maria
Teder, Jesse Micael
Salo, Teea Marika
Teder, Nico Samuel
Pratskonen, Tatjana
Tarenius, Sami Kalevi
Yhteensä 17

KIRKKOON LIITTYNEET

Bogomolova, Marina
Pino, Minna Marketta
Bogomolova, Ekaterina
Goma, Ilja Ville
Goma, Olga
Raikerus, Vladislav
Repo, Henri Daniel
Boborykina, Natalia
Ilina, Aleksandra
Pirhonen, Ismo Tapani
Kukushkin, Sergei
Yhteensä 11

KIRKOSTA ERONNEET

Kuusi henkilöä

LAPPEENRANTA

TIISTASEURA

Lappeenrannan Tiistaseura kokoontuu tiistaisin kello 15 Linnoituksen seurakuntasalilla. Järjestämme retkiä ja osallistumme erilaisiin kirkollisiin tapahtumiin. Tervetuloa tutustumaan tiistaseuratyön kautta oman kirkon rikkaaseen hengelliseen elämään.

POKROVAN PÄIVÄPIIRI

Yhteisöllistä toimintaa aikuisväestölle. Kokoontumiset linnoituksen seurakuntatalolla. Ohjelmassa pientä tarjoilua ja muuta ohjelmaa. Päiväpiirin organisoivat diakoniatoimikunta. Tervetuloa virkistytymään!

ORTODOKSIPIIRI

Ortodoksiapiirin avulla voit oppia tuntemaan ortodoksisuuden rikasta hengellistä perintöä. Keskusteluillat ovat avoimia kaikille kiinnostuneille.

VALAMON YSTÄVÄT

Kokoontumiset kerran kuussa, seuraa kirkollisia ilmoituksia lehdessä.

KIRKKOKUORO

Harjoitukset maanantai-iltaisoin klo 18.30 vuoro-

tellen Lappeenrannassa ja Imatralla, seuraa kirkollisia ilmoituksia. Tiedustelut kanttori Jarmo Huttu, puh. 0206 100 475.

IKONIN YSTÄVÄT

Ikonin Ystävät on seurakunnallinen opintopiiri, jonka tehtävänä on edistää kirkkotaiteen tuntemusta keskuudessamme. Ryhmä tutustuu kirkollisen taiteen eri osa-alueisiin: ikonien tyyliin ja sisältöön, eri pyhien ikoneihin ja pyhien elämäkertoihin, kirkkovuoden kiertoon liittyviin juhlaikoneihin sekä myös muuhun kirkolliseen esineistöön. Opintopiiriin osallistuminen ei edellytä ikonimaalataitoa, ryhmä on tarkoitettu kaikille aiheesta kiinnostuneille, ei siis pelkästään ikonimaalareille.

LASTEN KERHOTOIMINTA

jatkuu syksyllä, seuraa kirkollisia ilmoituksia ja tule mukaan!

VENÄJÄNKIELISTÄ TOIMINTAA LAPPEENRANNASSA

Богослужения на славянском языке и русскоязычный хор

В каждое четвертое воскресенье месяца в Покровском храме совершается божественная литургия на славянском языке с участием русскоязычного хора. См! расписание богослужений. Мария Юля-Юссила ведет русскоязычный хор, тел. 050 375 69 84.

Встречи с русскоязычными прихожанами

Два раза в месяц собираемся в приходском зале. Духовная беседа и учение о православии, см. объявления в газете VARTTI по средам под заглавием Lappeenrannan ortodoksinen seurakunta.

Детский кружок

По понедельникам в 16.30 в приходском доме.

IMATRA

TIISTAISEURA

Imatran Tiistaiseura kokoontuu tiistaisin kello 15 seurakuntasalilla, järjestämme retkiä ja osallistumme erilaisiin kirkollisiin tapahtumiin. Tervetuloa tutustumaan tiistaiseuratyön kautta oman kirkon rikkaaseen hengelliseen elämään.

IKONIN YSTÄVÄT

Ikonin Ystävät on seurakunnallinen opintopiiri, jonka tehtävänä on edistää kirkkotaiteen tuntemusta keskuudessamme. Ryhmä tutustuu kirkollisen taiteen eri osa-alueisiin: ikonien tyyliin ja sisältöön, eri pyhien ikoneihin ja pyhien elämäkertoihin, kirkkovuoden kiertoon liittyviin juhlaikoneihin sekä myös muuhun kirkolliseen esineistöön. Opintopiiriin osallistuminen ei edellytä ikonimaalataitoa, ryhmä on tarkoitettu kaikille aiheesta kiinnostuneille, ei siis pelkästään ikonimaalareille.

KSENIA-PIIRI

Yhteisöllistä toimintaa aikuisväestölle. Kokoukset seurakuntatalolla. Ohjelmassa pientä tarjontaa ja muuta ohjelmaa. Päiväpiiriin organisoivat diakoniatuomikunta. Tervetuloa virkistytymään!

HENGEN JYVIÄ

– keskustelupiiri ortodoksisuudesta kiinnostuneille
Piiriin avulla voit oppia tuntemaan ortodoksisuuden rikasta hengellistä perintöä. Keskustellut ovat avoimia kaikille kiinnostuneille.

PIKKU-MIIKKULAN LASTENKERHO

Kerho kokoontuu seurakuntasalilla tiistaisin kello 17. Tuokaa lapsia mukaan kerhotoimintaan!

KIRKKOKUORO

Harjoitukset maanantai-iltoina klo 18.30 vuoro-

tellen Lappeenrannassa ja Imatralla, seuraa kirkollisia ilmoituksia. Tiedustelut kanttori Jarmo Huttu, puh. 0206 100 475.

VENÄJÄNKIELISTÄ TOIMINTAA IMATRALLA

Богослужения на славянском языке и духовные беседы

В каждое третье воскресенье месяца в Никольском храме совершается божественная литургия на славянском языке с участием русскоязычного хора. После службы чаепитие в приходском зале. уховные

Русскоязычный хор

Хор поет на богослужениях на славянском языке. Прилашаем новых певцов! Репетиции по понедельникам в 18 в приходском доме. Дополнительные сведения: Татьяна Брагина, тел. 040 846 2899.

Детский кружок

По четвергам в 17 часов в приходском доме. Ведет художница Светлана Лунина.

JARMO HUTTU

■ Kirkkolehollituksen työntekijät tekivät kevätretken Lappeenrannan seurakunnan alueelle. Kirkkoneuvos Risto Ikäheimo tutustui Pyhän Nikolaoksen kirkkoon Imatralla.

JARMO HUTTU

■ Kristinoppikoulun päätösjuhlan liturgian 2.8. toimitti isä Timo Tynkkynen yhdessä isä Aarne Ylä-Jussilan kanssa.

Kanttori Mauri Patronen eläkkeelle

Helatorstaina suuri joukko seurakuntalaisia oli saapunut ”oman kylän pojan” kanttorin ja rovastin **Mauri Patrosen** eläkkeellelähdtöjuhlaan.

Juhla alkoi liturgialla Pokrovan kirkossa. Liturgiassa isä Mauri johti ”suurkuoroa” ja lauloi itse soolon Dubjanskin Isä meidän -rukouksessa. Kuoron kauniisti soivassa laulussa oli havaittavissa pientä haikeutta.

Kirkosta siirryttiin jatkamaan juhlaa seurakuntasalille, jossa pöydät oli katettu ja koristeltu keväisen vihreiksi. Aluksi nautimme kreikkalaistyylisen aterian ja juhlan lopussa makoisat täytekkukahvit.

Varsinaisen ohjelmaosuuden aluksi **Hanni Lindeman** lausui **Helena Anttosen** runon ”Mie rakastan sinuu” ensin karjalan murteella ja sitten saman suomeksi sekä kolme omaa runoan, jotka hän oli tehnyt varta vasten isä Maurille. Tämän jälkeen isä Mauri lauloi **Marjo Laineen** säestyksellä kolme laulua; Oskar Merikannon Reppurin laulun, Aili Runteen Laps Karjalan ja pastori Verlokin kokoelmista Ristin juurella. Marjo Laine soitti lopuksi pianolla Bachin kolmiäänisen sinfonian g-molli.

Tervehdykset eläkkeelle jäävälle kanttorille aloitti seminaarin aikainen opiskelutoveri rovasti **Leo Huurinainen**. Hän muisteli seminaariaikoja ja kuorojen yhteistyötä seurakuntien välillä. Samalla hän luovutti seurakuntansa viirin. Oman seurakunnan tervehdyksen toivat kirkkoherra **Timo Tynkkynen**, **Anneli Lempiäinen**, **Outi Susiluoto** ja **Hannu Mutanen**. Kirk-

kuoron puolesta tervehdyksen toivat sihteeri **Milla Lehtonen**, kanttori **Jarmo Huttu** ja puheenjohtaja **Hannu Hakalisto**. Hän välitti kuoron haikeita tunteuksia pitkäaikaisen johtajan vaihtuessa, koska hekin ovat nyt uuden ajan edessä.

Valamon ystävien tervehdyksen esittivät **Eeva Itkonen** ja pj. **Risto Savolainen**, joka lauloi Aili Runteen laulun Uneksija kellotornissa. Tiistaiseuran kauniin käsipain runollisten saatesanojen kera luovuttivat pj. **Eine Suuronen-Parkkila** ja sihteeri **Ritva Pakarinen**. Joutsenen ortodoksien tervehdyksen toivat **Pentti Belinskij**, **Klaudia Ryyänen** ja **Hanni Lindeman**.

■ Koitsanlahden vanhalla kalmistolla toimitetussa panihidassa muisteltiin edesmenneitä Parikkalan tsasounan rakentajia, isännöitsijöitä ja kaunistajia.

JARMO HUTTU

Isä **Markus Petsalo** muisteli tervehdyksessään yhteisiä työvuosia ja isä Maurin mittavaa työtä kirkkomusiikin taitajana ja kirkkokuoron johtajana, josta esimerkkinä on kaksi äänilevyä. Myös lukuisat seurakuntalaiset muistivat eläkkeelle lähtijää kukin, lahjoi ja halauksin.

Isä Mauri kertoi humoristisesti elämänsä vaiheista. Ennen kanttoriksi tuloaan hän ehti toimia muun muassa mielisairaanhoitajana ja muusikkona, johon kipinä oli syttynyt jo koulupoikana. Kanttoriksi hän valmistui 1972, diakonivihkimys 1980 ja pappisvihkimys 1988. Rovastin arvon hänelle myönsi silloinen Helsingin metropoliitta **Leo** vuonna 2001.

Ennen Lappeenrantaan tuloa hän oli Ilomantsissa matkakanttorina kaksi vuotta. Työrupeama Lappeenrannassa alkoi 1974 ja kesti yhteensä 35 vuotta. Hän ehti olla kanttorina kolmen kirkkoherran aikana. Pitkän kanttorin uran lisäksi hän on tehnyt myös papin töitä, toiminut uskonnonopettajana ja diakoniatyön vastaavana useita vuosia. Alkuvuosina hän johti myös yli 40-henkistä Enso-Gutzeitin sekakuoroa Imatralla. Isä Mauri ja maatuska **Seija** toimivat aktiivisesti tiistaiseurassa. He ovat olleet monesti järjestämässä ja esiintymässä seurakunnan kuusijuhlassa.

Vapaa-aikanaan isä Mauri lukee mielellään Pyhien isien elämäkertoja, katselee tiiviisti formulakisoja, käy konserteissa ja matkustaa vaimonsa Seijan kanssa joka kevät useiksi viikoiksi Thaimaahan.

Lopuksi isä Mauri esitti kiitokset entisille työtovereilleen ja kaikille, joiden kanssa hän on työskennellyt vuosien varrella. Seurakuntalaisia hän muistelee erityisellä lämmöllä ja kiitollisuudella.

”Monia armorikkaita eläkevuosia” isä Maurille ja äiti Seijalle! ■

JARMO HUTTU

■ Uukuniemellä vietettiin 29.7. ekumeenista iltapäivää Papinniemen 1600-luvulla tuhotun ortodoksikylän maisemissa. Kylän kirkon paikalla toimitettiin panihida, jonka jälkeen kokoonnuttiin luterilaisen seurakunnan kesäkodille. Vieraaksi saapui myös Kiteen tiistaiseura.

JARMO HUTTU

■ Pokrovan kirkon seurakuntalaisia 25. kesäkuuta liturgian jälkeen isä Timo Tynkkysen kanssa hänen pappautensa 20-vuotistaivalta juhlistamassa.

JARMO HUTTU

■ Parikkalan tsasounan 30-vuotisjuhlaa vietettiin Johannes Kastajan syntymäjuhlanä 24.6. Metropoliitta Ambrosius toimitti jumalanpalvelukset seurakunnan papi-ton kanssa. Mukana olivat myös rovasti Olavi Merras ja diakoni Juha Pössi.

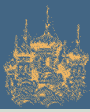
Lasten ja nuorten kesäleiri Viimolassa

Lappeenrannan seurakunnan lasten ja nuorten kesäleiri pidettiin 15.–18. kesäkuuta jo perinteiseen tapaan Rautjärven Viimolassa. Kaikkiaan leiriläisiä oli, ohjaajat mukaan lukien, neljäkymmentä. Leiri aloitettiin majoittumisen ja ruokailun jälkeen vedenpyhityksellä ja leiritilojen siunaamisella. Leirin ohjelmaan kuului muun muassa pelejä, kilpailuja, askartelua, luontopolku, aarteen etsintää ja papin oppitunteja sekä tietysti kioski ja saunomista. Tiistai-iltana oli iltanuotio, jolla lapset esittivät itse valmistelemansa ohjelmaa. Keskiviikkoil-lan yllätysnumerona oli disko. Leiripäivät aloitettiin aina aamurukouksilla ja päätettiin iltarukouksiin. Leirin herkulliset ateriat valmisti Viimolan emäntä **Jaana Petrell** yhdessä apulaistensa kanssa.

Sää oli leirin aikana melko viileä, joten uimassa käytiin vain saunomisen yhteydessä. Sadetta tuli silloin tällöin, mutta onneksi sadekuurojen välillä oli myös pitkiä poutajaksoja niin, että suunnitellut ulkotapahtumat pystyttiin toteuttamaan, ja myös varsinaisen ohjelman lisäksi oli mahdollisuus leikkiä ja pelata ulkona.

Leirin viimeisenä aamuna toimitettiin liturgia, jossa oli mukana myös parikymmentä varttuneen väen leiripäivään osallistuneita seurakuntalaisia. Sen jälkeen oli vielä ohjelmassa ruokailu ennen kotimatkan alkamista. Suuret kiitokset kaikille, jotka osallistuitte leirille ja sen järjestelyihin!

■ Isä Aarne Ylä-Jussila

LA Lars Ahlbeck, **DD** Daniela Durac, **ID** Ion Durac, **KH** Kerttu Halonen, **HH** Heikki Honkamäki, **PK** Petri Korhonen, **JK** Jorma Kudjoi, **AL** Andreas Larikka, **VL** Vilja Loimara, **ML** Marianna Länne, **JM** Jouni Mäkelä, **GS** Gaius Sahlberg, **MT** Markku Toivanen

TAMPEREEN KIRKKO

ELOKUU
La 29.8. klo 18 vigilia MT KH
Su 30.8. klo 10 liturgia MT KH

SYYSKUU

La 5.9. klo 18 vigilia MT ML
Su 6.9. klo 10 liturgia MT ML
(radiointi Yle 1 klo 11–12)

Neitsyt Marian syntymäjuhla
Ma 7.9. klo 18 vigilia HH ML
Ti 8.9. klo 9 liturgia HH ML

Kokoinen jumalanpalvelus, järjestäjänä OOL
Pe 11.9. klo 22 alkaen LA ML
La 12.9. klo 18 vigilia MT ML
Su 13.9. klo 18 liturgia MT ML

Ristin ylentämisen juhla
Su 13.9. klo 18 vigilia HH ML
Ma 14.9. klo 10 liturgia MT ML
La 19.9. klo 18 vigilia HH KH
Su 20.9. klo 10 liturgia HH KH
La 26.9. klo 19 vigilia MT ML
Su 27.9. klo 10 liturgia MT ML

LOKAKUU

Jumalansynnyttäjän suojelejuhla, pokrova
Ke 30.9. klo 18 vigilia MT ML
To 1.10. klo 10 liturgia HH ML
La 3.10. klo 18 vigilia HH ML
Su 4.10. klo 10 liturgia HH VM ML
(suomi / slaavi)

La 10.10. klo 18 vigilia MT ML
Su 11.10. klo 10 liturgia MT ML
La 17.10. klo 18 vigilia HH KH
Su 18.10. klo 10 liturgia HH KH
La 24.10. klo 18 vigilia HH ML
Su 25.10. klo 10 liturgia (kreikka) AL ML
La 31.10. klo 18 vigilia MT ML
Su 1.11. klo 10 liturgia MT ML

PORIN KIRKKO

La 29.8. klo 18 vigilia PK JK ML
Su 30.8. klo 10 liturgia PK JK ML
Su 13.9. klo 10 liturgia JK NJ

Apostoli Johannes Teologin juhla
Pe 25.9. klo 18 ehtoopalvelus MP Ambrosius, papisto, ML
La 26.9. klo 10 liturgia MP Ambrosius, papisto, ML
Su 11.10. klo 10 liturgia JK
La 24.10. klo 18 vigilia PK JK NJ
Su 25.10. klo 10 liturgia PK JK NJ

KOLHON KIRKKO

Su 27.9. klo 10 liturgia HH JM
Karjalan valistajien ja pyhittäjien juhla, pyhäkön vuosipäivä
La 31.10. klo 10 liturgia HH ML

VALKEAKOSKEN RUKOUSHUONE

Su 30.8. klo 10 liturgia HH VL

MUUALLA SEURAKUNNAN ALUEELLA

TAMPEREEN YLIOPISTON KAPPELLI, Pinni B, 5. krs.
Ke 16.9. klo 16 ehtoopalvelus MT ML
Ke 7.10. klo 16 ehtoopalvelus HH ML

AKAA

Akaan ev.lut. seurakuntatalo, Sontulantie 1, Toijala
Karjalan valistajien ja pyhittäjien juhla
La 31.10. klo 10 liturgia GS

JÄMSÄ

Jämsän ev.lut. seurakuntasali, Lindemaninkatu 1 (Kustaankoto), Jämsä
Su 6.9. klo 10 liturgia HH
Su 25.10. klo 10 liturgia MT JM

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto, Suvantokatu 10, 2. kerros, 33100 Tampere on avoinna: TI-PE klo 9-13, puh. 0206 100 355, fax 0206 100 356
Kirkkoherra **Markku Toivanen**, markku.toivanen@ort.fi, puh. 0206 100 357, 050 557 0050
Il pappi **Heikki Honkamäki**, heikki.honkamaki@ort.fi, puh. 0206 100 359, 050 557 0057
Kanttori **Marianna Länne**, marianna.lanne@ort.fi, puh. 0206 100 358, 050 557 0051
Taluspäällikkö **Marita Jouhki-Inkinen**, marita.inkinen@ort.fi, puh. 0206 100 362, 050 557 0055
Kanslisti **Arja Pikkuharju**, arja.pikkuharju@ort.fi, puh. 0206 100 363, 050 557 0056
Emäntä **Leena Hänninen**, leena.hanninen@ort.fi, puh. 0206 100 361, 050 557 0053
Diakonia-asiat Tampereen seudulla diakoni **Harri Kahila**, puh. 045 130 6723 ja Porin seudulla pastori **Jorma Kudjoi**, puh. 040 571 9137.
Tampereen srk:n diakoniatoimikunnan puheenjohtaja **Satu Reunanen**,

Pyhäköt:

Tampereen kirkko, pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen muistolle, Tuomiokirkonkatu 27, puh. 0206 100 365, isännöitsijä: Heikki Häyhtiö, puh. 040 732 0654, vahtimestari Mika Kangasaho, puh. 0206 100 360, 050 557 0054
Kolhon kirkko Vilppulassa, pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen muistolle, Kappelintie, 35990 Kolho, isännöitsijä Toivo Nikoskinen, puh. (03) 531 5347
Porin kirkko, apostoli Johannes Teologin muistolle, Maantiekatu 46, 28120 Pori, puh. 0206 100 364, isännöitsijä Jorma Kudjoi, puh. (02) 648 2212 ja 040 571 9137
Valkeakosken rukoushuone, pyhän Nikolaoksen muistolle, Kalmistonkatu, 37600 Valkeakoski, isännöitsijä Yrjö Kerisalo, puh. 0400 924 124

TAMPEREEN SEURAKUNNAN PERHEUUTISIA 5.5.–10.7.2009

KASTETUT
Ivanoff Akseli Eemeli
Jokela Reko Väinö Antero
Kolehmainen Ariana
Lehto lida Manta Marie
Poikia 2, tyttöjä 2, yhteensä 4

IKUINEN MUISTO
Hernberg Rolf Gustaf Runarsson 62 v.
Klemetti Anitta Hillevi 43 v.
Malanin Paavo 85 v.
Nikkanen Yrjö (Georgi) 83 v.
Saarijärvi Anna 88 v.
Venesmäki Lidiia 64 v.
Vilokkinen Matti 64 v.
Miehiä 4, naisia 3, yhteensä 7

TERVETULOJA SEURAKUNTAAN
Adams Artur
Adams Diana
Adams Rain
Chikulina Zhanna
Gontsarov Stepan Daniel
Kajava Irina
Kajava Jani
Kolehmainen Noramaria Muusa Sofia

Kutila Aku Severi
Kutila Ville Aapeli
Laine Sirkka Liisa
Levonen Ilja Aleksii
Levonen Ilkka Tapani
Levonen Mira Pauliina
Levonen Soile Marjatta
Löytönen Paula Annikki
Matti Erkki Johannes
Matveinen Maria Christina
Naisoo Külli
Oinonen Kati Kristiina
Peniäinen Ella
Pietarinen Martta
Puustinen Saara Maria
Pyrstöjärvi Joni Eemeli
Pyrstöjärvi Marja-Terttu
Pyrstöjärvi Meeri Orvokki
Söderholm Jerry Alex
Uusi-Tarkka Leena Marjatta
Taurovaara Toni Marko Tapani
Toivonen Irina
Turppa Mirja Annikki
Väisänen Iina-Maria
Miehiä 12, naisia 20, yhteensä 32

Juhlaa työn lomassa

Syyskuun alusta alkava kirkkovoosi on seurakunnassamme myös juh-lavuosi, sillä kirkkomme täyttää 110 vuotta. Moni on huokaissut, että ”vastahan niitä satavuotisjuhlia vietettiin”, mutta niin se vain aika kuluu!

Tätä merkkipuotta emme juhli kovin suureleisesti, mutta marraskuun puolivälissä vietämme tavallista juhlavamman viikon. Piispallisten jumalanpalvelusten lisäksi tiedossa on konsertteja ja pienimuotisia kulttuuritapahtumia. Juhlasyksyyn ajoittuu myös mielenkiintoisen juhlakirjan julkaiseminen.

Seurakuntaan perustettiin tämän vuoden alusta nuorisotoimenohjaajan toimi. Toimen täyttäminen ei kuitenkaan viime keväänä vielä toteutunut, mutta nyt syksyllä toimi pyritään täyttämään mahdollisimman pian. Seurakunnan jäsenistön ikärakenne puoltaa vahvasti sitä, että nuorisotyölle on tulevaisuudessa pantava painoa entistä enemmän.

Kesän aikana metropoliitta **Ambrosius** vahvisti seurakunnanvaltuuston päätöksen, jolla seurakunnan kanttoriksi valit-

tiin **Marianna Länne** Turusta. Iloitsemme siitä, että Mariannassa olemme saaneet seurakuntaan monipuolisen muusikon, joka omalla ammattitaidollaan voi olla kehittämissä myös seurakuntamme lasten ja nuorten musiikkikasvatusta.

Juhlavien palvelusten lisäksi kirkon hengellinen toiminta näkyy myös yksinkertaisemmissa ja ulkoiselta olemukseltaan niukemmissa palveluksissa. Jatkamme edelleen arkipäivän palveluksia tiistaisin ja nyt myös torstaisin. Tarkempi palvelusai-kataulu on toisaalla tässä lehdessä ja aikanaan myös kirkon ja Nikolainsalin ilmoitustaululla. Näitä arkipäivän palveluksia ovat lähinnä ehtoopalvelukset, akatistokset, Jeesus-rukouspalvelukset sekä valamolaiset iltarukoukset, praavilot.

Jumalanpalvelusten ohessa kirkon hengellinen elämä on jatkuvaa opiskelua ja oppimista. Tänä syksynä tarjoamme erikseen suunnitellun kurssin niille, jotka eivät ole ortodoksisen kirkon jäseniä, mutta ovat kiinnostuneet hengellisestä elämästä ja mahdollisesti harkitsevat liittymistä ortodoksisen kirkkoon. Yleistä seurakuntakurssia ei tänä syksynä järjestetä, vaan eri palvelusten ja toimintapiirien kokoontumisten yhteydessä käydään sopivalla tavalla läpi kirkkotiedon ja hengellisen elämän oppimateriaalia.

Tampereen seurakunta on Helsingin jälkeen hiippakuntamme toiseksi suurin seurakunta. Jäsenmäärä on jatkuvassa kasvussa. Vaikka kasvu on hidasta, on myönteistä se, että jo monena vuotena peräkkäin

kastettuja on enemmän kuin kuolonuneen nukkuneita. Suurin murheemme on se, että myös meillä seurakunnasta eroaminen on lisääntynyt.

Viime keväänä teimme pienimuotoisen tutkimuksen eroamisesta ja eron syistä. Kävi ilmi, että eroamista tapahtuu kaikissa ikäryhmissä. Tässä tutkimuksessa suurin eronneiden joukko olivat ne jäsenet, jotka oli jo lapsena kastettu ortodoksisen kirkon jäseniksi, mutta jotka syystä tai toisesta olivat jääneet/jättäytyneet kirkon toimintojen ulkopuolelle niin, että kävivät korkeintaan kerran vuodessa kirkossa. Aineistosta kävi myös ilmi, että yleisin tapa erota kirkosta tapahtuu internetin kautta.

Jatkuva haasteemme on siis se, kuinka voimme tuoda kirkon opetuksen ja hengellisen perinnön esille siten, että ihmiset löytävät sen elämänsä voimanlähteeksi. Samalla kun huolehdimme kirkkoon liittyvien opetuksesta ja ohjauksesta, meidän on jatkuvasti pidettävä huolta myös niistä, jotka ja ovat kirkon jäseniä, jotta heidän hengellinen elämänsä ja uskonsa kestäisi yhteiskunnan muospaineissa.

ALOITTAESSAMME uutta kirkkovootta olemme kuin lähdössä matkalle. Reitti on tuttu, ja kuitenkin se tuo mukanaan uusia oivalluksia ja mielenkiintoisia sivupolkuja. Toivotan teille kaikille innostunutta ja uteliasta mieltä kirkkovuoden hengelliselle matkalle!

■ Isä Markku Toivanen

Tampere Toimintaa ja tapahtumia

JEEBUS-RUKOUSPALVELUS

Kryptassa torstaisin

Syksystä alkaen Jeesus-rukouspalvelus on joka torstai Tampereen kirkon kryptassa klo 17. Palvelus kestää n. 50 min. Palveluksen toimittaa pääsääntöisesti isä Markku Toivanen. Ensimmäisen kerran kokoonnumme palvelukseen torstaina 3.9. Tervetuloa!

TAMPEREEN TIISTAISEURA

Pj. diakoni Harri Kahila, puh. 045 130 6723, vpj. Sirke Valavuo, puh. 0400 208 223, siht./rahas-tonh. Maria Katajisto, puh. 050 338 9116

● Aloituis 15.9. klo 18, kirkkoherra Markus Aro-ma: Makujen harmoniaa etsimässä. Isä Markus tutustuttaa meidät kiinalaiseen ruokakulttuuriin. Valmistamme keittiössä myös pienet mais-tiaiset.

● 13.10. isä Heikki Honkamäki: Aika muuttuu – muuttuuko kirkko?

● 10.11. Aira Lukka: Wycliffe-raamatunkääntäjät ry. Raamatunkäännöstyötä – mitä -missä?

Tampereen tiistaiseura kokoontuu syksys-tä lähtien kerran kuussa alkaen klo 18 Nikolain-salissa. Sitä ennen voimme osallistua kirkossa klo 17 rukouspalvelukseen. Olette kaikki sydä-mellisesti tervetulleita.

PÄIVÄPIIRI

Tampereen seurakunnan Päiväpiiri kokoontuu joka toinen keskiviikko Nikolainsalissa (Tuomio-kirkonkatu 27). Tilaisuus alkaa yhteisellä lou-naalla (5 € /hlö) klo 12. Lounaan jälkeen, noin klo 13, on luento jostakin mielenkiintoisesta aiheesta. Päiväpiiriin ovat tervetulleita kaikki aikuisikään ehtineet: eläkeläiset, opiskelijat, työttömät jne. Alkusuksyn ohjelma on seuraav-taloinen:

● Ke 9.9. aloitamme kokoontumalla kirkkoon yhteiseen rukoushetkeen, sen jälkeen lounas, kesän muistelua ja tulevan miettimistä.

● Ke 23.9. kirjailija Risto Ahti: Rauha

● Ke 7.10. isä Markku Toivanen: Elämänsäkierto kirkon pyhissä mysteerieissa

● Ke 23.10. ohjelma avoin

Ohjelmia, ruokalistoja ja lisätietoja saa diakoni Harri Kahilalta, puh. 045 130 6723. Tervetuloa Päiväpiiriin kaikki entiset ja uudet jäsenet!

VALAMON YSTÄVÄT/Tampere

Yleisöillat järjestetään Nikolainsalissa, Tuomio-kirkonkatu 27, alkaen klo 18. Iltoihin peritään 5 € / 2½ € (opiskelijat) osallistumismaksu. Illoissa on pienimuotoinen tarjoilu.

Esitelmätsijät ja aiheet:

● Ti 1.9. FT Panu Rajala: Mika Waltari ja uskon-nollinen etsintä

● Ti 6.10. KS piispa Arseni: Venäläisiä pai-nokuvaikoneja suomalaisista kokoelmista

● Ti 3.11. TM, tutkija Maria Takala-Roszczenko: Idän kirkon musiikki 1600-luvun Puolassa: latina-laista hapatusta vai uudistunutta ortodoksiaa?

● Ti 1.12. ohjaaja kirjailija Eira Mollberg: Houkat Pyhiinvaellus Uuteen Valamoon ja Lintulaan 3.–4.10. Matkan hinta 95 € (2 hh. vierasmaja), 100 € (1 hh vierasmaja), 120 € (2 hh hotelli), 140 € (1 hh hotelli). Hintaan sisältyvät matkat Tampere – Heinävesi – Tampere, majoitus, aamiaisen ja kaksi ateriaa. Lähtö Tuomiokirkonkatu 3.10. klo 8.00 ja paluu 4.10. klo 21 mennessä. Ilmoittautuminen viimeistään tiistaina 15.9. Eija Kalloselle, puh. 050 353 2611 tai eija.kallonen@koskiklinikka.fi ja maksu viimeistään tiistaina 15.9. Valamon Ystävät ry:n tilille Nordea 114630-1013199.

Matka on kaikille avoin, joten toivottavaa olisi, että tiedottaisit tästä mahdollisuudesta läheispiirillesi ja yhteisöille, joissa toimit. Lämpimästi tervetuloa! Johtokunta

NOKIAN TIISTASEURA

Tiistaiseura kokoontuu klo 18:

- 17.9. Leo Kuunila, Välimäenkatu 11 B 25, puh. 040 840 9370
- 22.10. Raimo Repo, Honkarinne 5, puh. 040 543 1819
- 12.11. Pirkko Holappa, Kalkuntie 15 D 4, puh. 040 530 8589
- 19.11. Eeva-Liisa Kaikkonen, Kavolinkatu 4 B 28, puh. 040 568 3147

KATEKUMENIOPETUS

Seurakunta järjestää syksyllä opetusta niille, jotka eivät ole ortodoksisen kirkon jäseniä, mutta ovat kiinnostuneita kirkon hengellisestä elämästä ja harkitsevat kirkkoon liittymistä.

Kurssin ajankohta ja paikka ilmoitetaan myöhemmin, kun on tiedossa ryhmän suuruus. Ennakoilmoittautumiset kansliaan, puh. 0206 100 355 tai sähköpostilla: tampere@ort.fi. Kursin opettajina toimivat isä Markku Toivanen, isä Heikki Honkamäki ja kanttori Marianna Länne. Tervetuloa yhdessä pohtimaan ja opiskelemaan!

LAPSET LAULAMAAN

Aloitamme seurakunnassa lapsikuorotoiminnan tulevan syksyn aikana. Laulamme sekä kirkkoveisuja että lastenlauluja ja perehdymme vähän laulun tekniikkaan kuin musiikin teoriaankin. Ensimmäinen tapaaminen on to 3.9. klo 17 Nikolainsalissa. Lisätietoja saa kanttorilta, puh. 0206 100 358. Kaikki kiinnostuneet mukaan!

KOKOINEN JUMALANPALVELUS

Tampereen kirkossa toimitetaan 11.–12.9. kokoinen jumalanpalvelus, joka huipentuu yhteiseen liturgiaan. Palvelus alkaa pe klo 22.30 ja päättyy n. klo 3.

Kaikki seurakuntalaiset niin läheltä kuin kaukaa ovat tervetulleita osallistumaan tähän harvemmin toimitettavaan palvelukseen! Jos olet tulossa kauempaa ja tarvitset palveluksen

jälkeen yösjää, niin ota yhteyttä OOL:n pääsihteerin.

● La 12.9. Ortodoksinen opiskelijaliitto tarjoaa nuorekasta ja räiskyvää toimintaa ja mahdollisuuden tutustua nuoriin aikuisiin or-

todoksisessa hengessä. Tapaamme klo 11 seurakuntatalolla.

Lisätietoja: Ortodoksisen Opiskelijaliiton pääsihteerin Ilona Kopakkala, puh. 050 364 7220, ool.ps@ort.fi, www.ort.fi/ool

Diakoni Rolfia muistellen

Kesän puhjetessa kukoistukseen saimme surullisen uutisen: diakoni **Rolf** on nukkunut kuolonuneen. Viime syksynä todettu vaikea sairaus eteni nopeasti. Vielä keväällä isä Rolf osallistui diakonina ja laulajana jumalanpalvelusten toimittamiseen voimiansa mukaan. Kesäkuun neljännen päivän aamuna hän nukkui rauhallisesti kuolonuneen.

Rolf Hernberg teki merkittävän työuran Tampereen teknillisessä yliopistossa tutkijana, opettajana ja hallintomiehenä. Hän oli vuosikautia näkyvästi mukana myös omassa kotiseurakunnassaan Tampereella sekä hallinnon eri luottamustoimissa että laulajana, lukijana ja viimeksi diakonina.

Diakoni Rolf oli aktiivisesti kiinnostunut kirkon elämästä myös muualla kuin kotimaassa. Hyvän kielitaidon ja aidon innostuksensa ansiosta hänelle avautuivat kirkon hengellinen elämä ja ortodoksinen kulttuuri niin Venäjällä kuin myös Athoksella, jonne hän viime vuosina teki useita pyhiinvaelluksia. Matkoistaan hänelle kertyi hyvä kuva-aineisto, jota hän kävi esittelemässä eri seurakunnissa ja toimintapiireissä.

Rolf Hernberg vihittiin lukijaksi 8.10.2000 ja diakoniksi 29.1.2006. Vielä vuosi sitten hänellä oli selkeät suunnitelmat syventää teologian opintojaan Joensuun yliopistossa, ja hän ilmoittautuikin sinne opiskelijaksi. Sairaus kuitenkin katkaisi näiden suunnitelmien toteuttamisen.

Diakoni Rolf otti vihkimyksensä vakavasti. Matematiikan, tekniikan ja fysiikan ulottuvuuksiin perehtyneenä hän halusi altistaa itsensä kokemaan ja oppimaan myös hengen ja hengellisyyden maailmaa. Diakoni Rolf pyrki vilpittömästi palvelemaan jokaista, joka pyysi hänen apuaan. Hän oli kiinnostunut myös seurakuntaopetuksesta ja toimi ideoijana ja toiminnan käynnistäjänä perustettaessa seurakuntaan venäjänkielistä opintokerhotoimintaa.

Vuonna 2003, Analogin ensimmäisessä numerossa, kerrottiin Rolf Hernbergin ajatuksia elämästä ja työstä siinä vaiheessa, kun hän oli ollut muutaman vuoden lukijana. Lehteen voi tutustua Analogin sähköisessä arkistossa <http://www.junes.fi/analogi/arkisto.php>.

Ollos iäti muistettu autuuteen kutsuttu veljemme ja kanssapalvelijamme!

■ Isä Markku Toivanen

KIRJAILIJA HELVI HÄMÄLÄINEN
kauneuden rakastaja, elämän ja ihmisten tarkkanäköinen kuvaaja

Tuotteliaan ja pitkän kirjailijauran tehneen Helvi Hämäläisen työstä ja elämästä kertoo Annikki Limatius-Toivanen Nikolainsalissa su 4.10. klo 12.30–14.00. Luennon lisäksi tilaisuudessa kuullaan myös Hämäläisen runoja. Tähän seurakunnan lukupiiriin järjestämään maksutomaan tilaisuuteen ovat kaikki asiasta kiinnostuneet tervetulleita.

RUNO-MUSIIKKIMATINEA

Runo-musiikkimatinea Nikolainsalissa

● ke 4.11. klo 18.30

Rakkaudet

Runoja ja lauluja rakkaudesta luontoon, ihmisiin ja elämän eri ilmiöihin; rakkaudesta sen eri muodoissa, eri aikakausina ja eri elämänvaiheissa. Tilaisuus on seurakunnan runoryhmän toisen toimintakauden ”työnäyte”. Runoryhmän ohjaajana on toiminut Annikki Limatius. Teemaan liittyvät laulut on valinnut ja esittää kanttori Marianna Länne. Matinea on yksi kirkon juhluvuoden taidetilaisuuksista. Ohjelma 10 €.

LUKUPIIRI

Seurakunnan lukupiiri kokoontuu syyskaudella kerran kuukaudessa sunnuntaisin Nikolaintalossa.

● 6.9. klo 12.30–14.00 kirjastossa, aiheena Aleksis Kiven näytelmät

● 4.10. klo 12.30–14.00 Nikolainsalissa, Annikki Limatius-Toivanen kertoo Hämäläisen työstä ja elämästä sekä esittää joitakin hänen runojaan

● 1.11. klo 12.20–14.00 kirjastossa, aiheena Maupassantin novelleja

● 6.12. klo 12.30–14.00 kirjastossa, ryhmäläisten rakkainjoulutarina, -satu tai -runo.

Lukupiiriin vetäjänä toimii kirjastonhoitaja Arja Kangaspunta, puh. 050 325 1889. Tervetulleita myös uudet jäsenet! Tule rohkeasti mukaan, vaikka et olisi ehtinyt tutustua aiheeseen ennakolta.

RUNORYHMÄ

Runoryhmä aloittaa syksyn työskentelyn harjoittelemalla keväällä alkuun saatettua ohjelmaa. Kokoontumiset Nikolaintalossa keskiviikkoisin klo 15–17 alkaen 2.9., 16.9., 30.9., 14.10., 28.10. (harjoitus salissa) ja 4.11.(esitys) klo 18.30, johon valmistautuminen alkaa klo 17. Ensimmäisellä kerralla lyödään lopullisesti lukkoon syksyn esityksen kokonaisuus ja sovietaan myös mahdollisista yksilöllisistä harjoitus-/ohjausajoista. Kaikkien ryhmän jäsenten aktiivista paneutumista esityksen valmistamiseen edellytetään. Ryhmän vetäjänä toimii Annikki Limatius-Toivanen, puh. 040 504 7479.

Kullanarvoista ahertamista...

Vapaaehtoistyö seurakuntien arjen ja juhlan tukipylväs

Karjalanpiirakoita, munkkeja, kaakkuja, pipareita, laatikoita, käsitöitä... Tätä kaikkea valmistavat ahkerat kädet. Vapaaehtoistyötä urheiluseuroissa, yhdistyksissä ja seuroissa harjoittavat tekevät korvaamatonta työtä. Mutta jotta myyjäiset tai kahvitukset sujuisivat sutjakkaasti, talkootoiminta on organisoitava huolekkaasti jo etukäteen.

Ortodoksisissa seurakunnissa vapaaehtoistyötä tekee valtaosa kynnelle kykenevistä seurakuntalaisista. Esimerkiksi Porin kirkon osamiskartoitusta kertoo, että vapaaehtoistyössä on mukana 41 henkilöä. On listattu muun muassa ponomarit, kellonsoittajat, jälkiviiniin jakajat, kahvittajat, koristelijat, siivoojat, laulajat ja kirkon esittelijät.

– Kyllä seurakunta säästää paljon rahaa, kun kaikki mahdollinen työ tehdään talkoilla, vakuutti Porin tiistaiseuran puheenjohtaja, isä **Jorma Kudjoi**. – Vuosien aikana talkootyö on mielestäni vain lisääntynyt. Toivon, ettei työ muodostuisi kenellekään rasitteeksi. Uskoisin, että kaikki ovat mukana talkoissa sydämehtäin.

Talkoot rakensivat henkistä hyvinvointia

Toistakymmentä talkoomiestä ja -naista oli kunnostamassa kesälauantaina Tampereen seurakunnalle testamentatun Elorannan ”erakkomajan” pihamaata viikattein ja haravoin ja oksasaksin. Monille ikään tulleille talkootyö oli tuttua jo lapsuudesta.

– Kyllä ne maaseudun talkootyöt keväisin ja syksyisin rakensivat henkistä hyvinvointia ja yhteishenkeä, muisteli 74-vuotias **Urho Lossi**. – Oltiin puolukassa, kerättiin pellolta tähtiä ja autettiin perunanistutuksessa ja -korjuussa.

Yhteisöllinen toiminta kirkon piirissä vastaa hyvin tuota entisajan talkootoimintaa. Kirkossamme ei esimerkiksi tiistaiseurojen täysimittainen toiminta olisi mahdollista ilman vapaaehtoistyötä. – Eivätkö alkuseurakuntien diakonit toimineet myös samassa hengessä! uskoi Urho Lossi.

Huomiota syrjäytyneisiin

Erakkomajan talkoissa haravaa käsitelty

■ Pääemäntä Anita Luonila leipomassa kirkkoleipää.

61-vuotias **Sauli Hämäläinen** muisti vallan hyvin Mikkelin maalaiskunnassa aherretut talkoot. Hänen mielestään vapaaehtoistyön pitäisi kohdistua syrjäytettyjen ja sorrettujen auttamiseen.

Myös vammaiset ja mielenterveyspotilaat ovat jääneet osattomiksi.

– Syrjäytetyt tarvitsisivat apua eritoten paperisodassa, tiesi Sauli. – Nykyisellään monet apuun oikeutetut jäävät yhteiskunnan hylkäämiksi. Syrjäytyneiden ja vapaaehtoisauttajien välille pitäisi saada aikaan vuorovaikutusta ja dialogia. Nyt on vallalla korostunut yksilöllisyys. Yhteisöllisyyden lisääntyminen rikastuttaisi ihmissuhteita ja toisten auttaminen soisi myös auttajalle hyvän mielen.

Nuoria kaivataan lisää

– Kyllä myyjäisten onnistuminen vaatii viikkojen valmistelut, sanoi Porin tiistaiseuran pääemäntä **Anita Luonila**. – On hankittava ajoissa tavarat, ja erityisen tärkeää on saada yhteys kaikkiin talkoihin osallistuviin ihmisiin. Kyllä minäkin lähetän myyjäisten edellä talkoolaisille puolensataa sähköpostia ja lisäksi vielä tekstiviestit. Sähköpostin käyttö on suuressi avittanut yhteydenpitoa, ja olisikin mukavaa, että mahdollisimman moni il-

■ Erakkomajan pihamaa ja marjapensaat kohentivat talkoissa kesäkuunoon. Vas. Tarja Lehtonen, Anita Luonila ja Sirkka Grönlund.

■ Urho Lossi tiesi, että tylsä viikate on keho kapine talkoissa.

moittaisi meille osoitetietonsa.

– Kyllä vapaaehtoiset puurtajat muodostavat meidän kirkossamme hienon yhteisön. Olisi vain toivottavaa, että talkoisiin saataisiin mukaan entistä enemmän myös nuoria. Kyllähän meillä on käynyt paljon lapsia valmistamassa pipareita, mutta eivät he vielä oikein piirakkatalkoiisiin kykene.

– Kun talkoopuuhiiin ryhtyy rukoilevalla mielellä, niin silloin tulee myyjäisurakan jälkeen oikein hyvä ja levollinen mieli, sanoi Anita Luonila.

Kirkon kauneus lumoa

– Kirkon kauneus lumoa koululaisryhmiä, kertoi **Riitta Salonen**, jonka vapaaehtoistyönä on kirkon esittely luokkaretkeläisille. – Ortodoksinen kirkkomme ja Juseliuksen mausoleumi sijaitsevat lähellä, ja niinpä koululaiset voivat tutustua molempiin kohteisiin samalla pysähdyksellä. Lapset saapuvat enimmäkseen Satakunnan luterilaisista seurakunnista.

– Mitä varten kirkko on? Mitä kirkossa tehdään? Tähän tapaan kyselen aluksi lapsilta ja näytän sitten, miten teh-

dään ristinmerkki ja mitä varten se tehdään. Kerron suitsukkeesta ja tuohuksista ja ikoneista ja selitän, miksi kirkossamme seistään palveluksissa.

– Kyllä lapset ihastelevat kirkkomme. Hämmästellyän kultaista kattokruunua ja kysytään, kuinka paljon se oikein painaa. Olen esitellyt uutta kirkkomme koululaisryhmille vuodesta 2002 lähtien. Lasten aito kiinnostus kirkosta on ollut suuri ilonaihe myös minulle.

Vapaaehtoistyö kullanarvoista

Myös Tampereen seurakunnan kirkkoherra **Markku Toivanen** arvostaa vapaaehtoistyötä. – Se on seurakunnalle kullanarvoista, painottaa isä Markku.

Toimessa oleva henkilökunta yltyä vain rajallisiin saavutuksiin. Vapaaehtoistyöllä löydetään rajattomia mahdollisuuksia ja saavutetaan innostavia tuloksia. Tärkeintä on, että vapaaehtoistyö ymmärretään toimintana, jossa kukin tuo omat vahvuutensa peliin mukaan. Ei tarvitse olla supersuorittaja – riittää, kun on mahdollista antaa aikaansa vapaaehtoistyöhön. Silloin vähitellen jokainen löytää itselleen ominaisen tavan olla mukana.

– Vapaaehtoistyön onnistuminen vaatii kuitenkin, että eri toimialoilla on mahdollista saada koulutusta ja perehdytystä. Tärkeää on myös, että eri tiimien vetäjät ovat oman alansa tuntijoita ja että heillä on myös kokemusta vapaaehtoistyön organisoimisesta. Seurakuntatyössä on tärkeää, että tieto kulkee ja hallinnossa sekä toimialoilla ollaan selvillä, mitä eri vapaaehtoistyöryhmissä on meneillään. Näin säästetään voimavaroja ja vältytään päällekkäiseltä työltä.

Teksti ja kuvat: **Simo Ojanen**

Lavian Kallialan kylässä

noin kilometrin päässä Karhijärvestä oleva Elorannan tila testamenttiin Tampereen ortodoksiselle seurakunnalle 2000-luvun alussa. Touko-elo-kuussa ja pääsiäisenä, jouluna ja uutena vuotena vuorokausivuokra on 15 euroa/hlö ja 3–5 hengen perheeltä/seurueelta 40 euroa. Viikonloppu seuruehinta on 40 ja viikon 60 euroa. Lomakauden ulkopuolella hinnat ovat halvemmat. Tarkemmat vuokrat selviävät Tampereen seurakunnasta.

Lastenkerho Kalliosalmessa

Teksti ja kuvat: **Ulla Katajamäki**

Tampereen seurakunnan lastenkerho kokoontui 16.5. Kalliosalmessa viettämään yhteistä leiripäivää. Se oli samalla kerhovuoden päätösjuhla. Osallistujia oli 11 lasta ja 12 aikuista – kaikki yhtä innokkaita! Leiriläisten iloksi päivä oli aurinkoinen ja lämmin.

Kalliosalmen hieno sijainti Hervantajärven rannalla sekä paikan ihana sauna löylyineen tarjosivat oivan tilaisuuden talviturkin kastamiselle. Siitä tulikin päivän kohokohta sekä monelle lapselle että aikuiselle!

Kun loppulaulut oli laulettu ja haulaus kiitetty ohjaajia ja osallistujia kuuluneesta kerhovuodesta, kello olikin jo ehtinyt iltaan. Iloisina lähdettiin kotiin ja kesänviettoon, kun ensin yhteisesti sovittiin, että loman jälkeen taas tavataan!

■ Ohjelman mahtui ulkoleikkejä ja pelejä, muun muassa mörkkyä ja lentopalloa sekä laulamista yhdessä oman orkesterin säestyksellä.

■ Makkaranpaisto rantakalliolla oli samalla leppoisa yhdessäoloa, jossa aikuiset saivat vaihtaa ajatuksia ja tutustua lähemmin toisiinsa.

■ Lapsilla olivat aivan omat leikkinsä.

DD Daniela Durac, **ID** Ion Durac, **JH** Jopi Harri, **JH** Juhani Härkin, **PK** Petri Korhonen, **VM** Viktor Maksimovski, **JM** Jouni Mäkelä, **AN** Antti Narmala, **JP** Joonas Pyöli, **TS** Teppo Siili, **PT** Pasi Torhamo, **PeT** Pekka Torhamo

TURUN KIRKKO

ELOKUU

La 29.8. klo 18 vigilia
Su 30.8. klo 10 liturgia

SYYSKUU

Ke 2.9. klo 17 iltarukous
La 5.9. klo 18 vigilia
Su 6.9. klo 10 liturgia, slaaviksi
Ma 7.9. klo 18 vigilia
Ti 8.9. klo 10 liturgia, Jumalansynnyttäjän syntymäjuhla
Ke 9.9. klo 17 iltarukous
La 12.9. klo 18 vigilia
Su 13.9. klo 10 liturgia
Ma 14.9. klo 10 liturgia, pyhän ristin ylentäminen
Ke 16.9. klo 17 iltarukous
La 19.9. klo 18 vigilia
Su 20.9. klo 10 liturgia
Ke 23.9. klo 17 iltarukous
La 26.9. klo 10 liturgia, romaniaksi
La 26.9. klo 18 vigilia
Su 27.9. klo 10 liturgia
Ke 30.9. klo 18 vigilia

LOKAKUU

To 1.10. klo 10 liturgia, pokrova
La 3.10. klo 18 vigilia
Su 4.10. klo 10 liturgia, slaaviksi
Ke 7.10. klo 17 iltarukous
La 10.10. klo 18 vigilia
Su 11.10. klo 10 liturgia
Ke 14.10. klo 17 iltarukous
La 17.10. klo 18 vigilia
Su 18.10. klo 10 liturgia
Ke 21.10. klo 17 iltarukous
La 24.10. klo 18 vigilia
Su 25.10. klo 10 liturgia
Ke 28.10. klo 17 iltarukous
Pe 30.10. klo 18 vigilia
La 31.10. klo 10 liturgia
La 31.10. klo 18 vigilia
Su 1.11. klo 10 liturgia, slaaviksi

RAUMAN RUKOUSHUONE, Länsikatu 10

Ke 2.9. klo 17 iltarukous
La 19.9. klo 18 vigilia
Su 20.9. klo 10 liturgia
Ke 7.10. klo 17 iltarukous
La 17.10. klo 18 vigilia
Su 18.10. klo 10 liturgia

SALON RUKOUSHUONE, Uskelankirkkotie 23

La 12.9. klo 18 vigilia
Su 13.9. klo 9.30 vedenpyhitys, liturgia, praasniekka, KS Joensuun piispa Arseni
Ke 23.9. klo 17 iltarukous
La 3.10. klo 18 vigilia
Su 4.10. klo 10 liturgia
Ke 21.10. klo 17 iltarukous

EURA, ev.lut. seurakuntatalo

La 22.8. klo 10 liturgia
Ke 30.9. klo 17 iltarukous

LOIMAA, ev.lut. kirkon kappeli

La 29.8. klo 10 liturgia
Ke 14.10. klo 17 iltarukous

UUSIKAUPUNKI, Vanha seurakuntatalo

La 19.9. klo 10 liturgia
Ke 11.11. klo 17 iltarukous

HARJAVALTA, ev.lut. seurakuntatalo

La 5.9. klo 10 liturgia
Ke 28.10. klo 17 iltarukous

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto

puh. (02) 277 5440, fax (02) 277 5441, turku@ort.fi,
avoinna ma, ti, to klo 10–13, ke klo 14–18, perjantaisin suljettu
Kirkkoherra **Ion Durac**, puh. 040 516 6741, ioandurac@yahoo.com
Seurakuntasihteerin **Leena Petriotis**
Kanttori **Pasi Torhamo**, puh. 040 835 8360, pasi.torhamo@ort.fi
Seurakuntalehtori **Paula Rannikko**, puh. 050 596 0514
Matkapappi **Petri Korhonen**, puh. 044 525 7037
Matkakanttori **Jouni Mäkelä**, kotipuh. (02) 250 0137

Pyhäköt:

Turun kirkko, pyhän marttyyrikeisarinna Aleksandran muistolle
Yliopistonkatu 19, puh. (02) 277 5443,
Isännöitsijä Harri Lahtinen, puh. 050 458 9828
Rauman rukoushuone, pyhän Nikolaoksen muistolle, Länsikatu 10
Vahtimestari Antti Rosvall, puh. (02) 822 5007
Isännöitsijä Miila Liinanotko, puh. (02) 823 5124
Salon rukoushuone, pyhän ristin muistolle
Uskelankirkkotie 23, puh. (02) 731 2727
Isännöitsijä Jari Ananin, puh. 044 094 0922

Turun kirkko,
pyhän marttyyrikeisarinna
Aleksandran
muistolle

Hengellinen ja aineellinen työ seurakunnassa

Vapahtaja Jeesus Kristus sanoo yhdessä vertauksessaan, että kuuliainen ihminen rakentaa talonsa kalliolle eikä hiekalle kestääkseen sään koettelemukset. Kristittyinä tiedämme, että Jumalan Poika puhui tässä vertauksessa ihmisen hengellisestä osasta – sielusta. Synnin tuulet ja myrskyt voivat tuhota sielumme talon, jos emme ole pystyttäneet sitä uskomme kalliolle Jumalaan ja jumalallisten opetuksien kivele.

Jo kristinuskon alusta kristityt toivoivat, että rukouksen paikka eli kirkko olisi kauniisti koristettu ja että se inspiroisi ihmisessä halun rukoilla. Jerusalemin temp-

pelin mahtavuus oli kristityillekin esi-merkki, jonka kautta he itsekin toivoivat, että heillä olisi näin kauniita kirkkoja niin ulkoisesti kuin sisäisesti. Rakennuksena mukava kirkko voi entistä voimakkaammin kehottaa ylentämään sielun kohti Jumalaa.

Tiedämme, että Kristuksen kirkko on jumalallis-inhimillinen instituutio, joka säilyttää jumalalliset opetukset ja antaa ne meille kristityille, jotta seuraisimme niitä maanpäällisessä elämässämme. Hengellistä elämäämme emme voi edes kuvitella ilman näitä opetuksia, mutta emme myöskään ilman kirkkoa rakennuksena, koska kirkkorakennus on Jumalan koti ja sopi-

vin paikka rukoukselle.

Turun seurakunta on nousevalla tiellä hengellisestä näkökulmasta katsottuna, ja tämä on tärkeintä ja etusijalla jokaisessa seurakunnassa. Mutta myös huoli kirkosta jumalanpalveluksien paikkana on tällä hetkellä seurakunnassamme keskustelunaiheena, sillä ensi vuonna meidän pitää uusia kirkon ulkokatto. Tämä on tärkeä asia, ja siinä tulee käymään niin, että kirkko saa uuden katon vuonna 2011, kun Turusta tulee Euroopan kulttuuripääkaupunki. Sijaitsehan meidän Pyhän Aleksandran kirkkomme juuri kaupungin sydämessä.

Vuonna 2011 juhlimme myös 165-vuotisjuhlaa kirkon siunaamisesta. Toivomme, että koko seurakunta olisi läsnä tässä tärkeässä aineellisessa työssä kirkkomme hyväksi voidaksemme paremmin toteuttaa hengelliset velvollisuutemme sielujamme varten.

■ Isä Ion Durac

Turku Toimintaa ja tapahtumia

TURUN TIISTAISEURA

Pj. kirkkoherra Ion Durac, puh. 040 516 6741, vpj. Kyllikki Kinnari, puh. 040 540 9144, siht. Anne Fomin, Yliopistonkatu 27 b B 23, 20100 Turku, puh. 050 544 5213, rose-marie@fomin.fi.

Tiistaiseuran syksyn aloitusilta on Duraceilla ti 15.9. klo 17.30. Lähtö kirkolta klo 17.00. Tiistaiseura kokoontuu joka toinen tiistai seura-

kuntatalolla, Yliopistonkatu 19 B klo 17.30. Tule mukaan iloiseen joukkoomme!

VALAMON YSTÄVÄT

Turun paikallisosasto

Pj. kirkkoherra Ion Durac, puh. 040 516 6741, vpj. Anne Hokkinen, puh. 044 517 8764, siht. Maritta Koskinen, puh. 040 550 6348, maritta.koskinen@turku.fi

koskinen@turku.fi

Turun paikallisosaston esitelmätilaisuudet Turun seurakunnan salissa (Yliopistonkatu 19 B) jatkuvat syyskaudella seuraavasti:

- Ke 23.9. klo 17 alkavan iltarukouksen jälkeen
 - Ke 21.10. klo 17 alkavan iltarukouksen jälkeen
 - Ke 18.11. klo 17 alkavan iltarukouksen jälkeen
- Esitelmien aiheista ilmoitetaan kirkon ja seurakunnan ilmoitustauluilla sekä Turun seurakunnan nettisivuilla. Tilaisuudet ovat avoimia kaikille. Tervetuloa mukaan!

TURUN SEURAKUNNAN PERHEUTISIA 1.5.–15.7.2009

TERVETULOA SEURAKUNTAAN

Bobrova, Viktoriya
Czeizler, Gabriel
Hakkarainen, Joni Petteri
Hyppenen, Donna
Hyppenen, Elena
Hyppenen, Maksim
Hyppenen, Mikko
Ikonnikov, Alexei
Kapanen, Reima Antero
Kemppe, Tanja Helena
Leinonen, Vanessa Maria-Emilia
Luonila, Jyri Joonas Samuli
Malvela, Tuija Helena
Manni, Jussi Ernesti
Mondonen, Anna-Maria
Mondonen, Maria
Mondonen, Vitali
Mustonen, Juuli Mirjami
Rinne, Maire Helena
Räty, Julia
Räty, Sami Vächeslav
Sinisalo, Annika Kira Maria

Sokolova, Emma-Beatrice
Takács, Peter Aleks
Tapani, Onni Eino Oiva
Tapani, Tatu Jussi
Tarvasaho, Ira
Tsvetkova, Nina
Tuomela, Urpo
Tuominen, Ritva Kaarina
Uotila, Maria Kanerva
Virta, Hanna Helena
Voutilainen, Anja Marjatta
Wiik, Jenni Reeta Lyydia

Miehiä 14, naisia 20
Kaikki yhteensä 34,
joista 4 liittynyt seurakuntaan.

KASTETUT

Czeizler, Gabriel
Kalhama, Saimi Alma Sofia
Kolje, Aleksei
Sokolova, Emma-Beatrice
Soldatov, Dmitrij

Vuorela, Aleks Juhani

Poikia 4, tyttöjä 2
Kaikki yhteensä 6

AVIOLIITTOON VIHITYT

Ikonnikov, Alexei ja
Ikonnikova, Elena e. Prozorova
Norontaus, Simo Henriikki ja
Norontaus, Liisa Maija Emilia
e. Kuusela

IKUINEN MUISTO

Juvonen, Maria
Kareinen, Ada
Niemi, Klaudia
Saarinen, Aili
Saprikina, Maria
Tolonen, Ksenia

Miehiä 0, naisia 6
Kaikki yhteensä 6

SALON TIISTAISEURA

Pj Olli Forssén, puh. 0400 320 632, olli.forssen@pp.inet.fi, vpj. Jari Ananin, puh. 0440 940 922, jari.ananin@dnainternet.net, siht. Maria Lipponen, Supinkatu 8 as. 2, 24100 Salo, puh. (02) 733 5082, 044 264 5565.

- Ti 1.9. teemme retken Rikalanmäen muinaislinnan mäelle, jossa Satu Mikkonen-Hirvonen opastaa ja kertoo meille Rikalanmäen historiasta. Lähtö kimpakyydillä Salon torilta klo 16.15. Retken jälkeen siirrymme Salon tsasounalle suunnittelemaan tulevaa praasniekkaa.
- 12-13.9. vietämme Pyhän ristin tsasounan 20-vuotispraasniekkaa ja Salon Tiistaiseuran 45-vuotisjuhlaa.

Seuraavat kokoukset pidetään Salon tsasounassa 22.9., 13.10., 3.11., 24.11. ja 15.12. Kokoukset alkavat klo 18.

RAUMAN TIISTASEURA

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone, Länsikatu 10, Rauma, pj. Ulla Raula, puh. 050 358 1761.

Syyskauden kokoontumiset aloitetaan tiistaina 8.9. klo 18. Kokoonnutaan joka toinen viikko. Tarkemmasta ohjelmasta ilmoitetaan Uuden Rauman yhdistyspalstalla. Tervetuloa mukaan toimintaan!

RAISION TIISTASEURA

Pj. Anneli Haapaniemi, puh. 050 329 6618, vpj. Terttu Uusitorppa, puh. 050 309 5152, siht. Yrjö Haapaniemi, puh. 040 528 6242, yrjo.haapaniemi@dnainternet.net

Seuraava kokoontuminen ti 27.10. klo 13 Anneli ja Yrjö Haapaniemellä, marras- ja joulukuun kokoontumiset sovitaan lokakuun kokouksessa. Seurakunnan joulujuhlaan osallistuvat ottakaa yhteys puheenjohtajaan yhteiskuljetuksen järjestämiseksi.

LOIMAAN SEUDUN TIISTASEURA

Pj. Ulla-Maija Lajunen, puh. (02) 253 5270.

SALON RUKOUSSHUONEEN

20-VUOTISPRAASNIEKKA

SALON TIISTASEURA 45 VUOTTA

Salon Pyhän ristin tsasounan 20-vuotispraasniekkaa vietetään 12.–13.9. KS piispa Arseni toimittaa yhdessä kirkkoherran kanssa vigilian lauantaina 12.9. klo 18 sekä vedenpyhityksen ja liturgian sunnuntaina 13.9. klo 9.30.

Piispa Arseni tapaa venäjänkielisiä rukoushuoneella lauantaina 12.9. klo 17. Praasniekan yhteydessä juhlimme myös Salon tiistaiseuran 45-vuotistaivalta.

VANHUSTEN KIRKKOPYHÄ SU 27.9.

Osallistumme yhdessä Pyhän Aleksandran kirkossa liturgiaan sunnuntaina 27.9. klo 10, jonka jälkeen siirrymme viettämään yhteistä hetkeä seurakuntasaliin. Tervetuloa!

LAPSIKUORO

Seurakunnan lapsikuoro jatkaa toimintaansa. Kuorossamme on seitsemän innokasta laulajaa, myös uudet laulutaitoiset harrastajat ovat tervetulleita mukaan. Kuoro on tarkoitettu kou-

luikäisille, mutta reipas eskarilainenkin mahtuu joukkoon! Kuoro harjoittelee kerran viikossa, 17.9. alkaen, torstaisin klo 17.30–18.30. Jos olet kiinnostunut toiminnasta, ota yhteyttä kanttori Pasi Torhamoon (puh: 040 835 8360, tavoitettavissa 14.8. lähtien). Tervetuloa uudet ja vanhat laulajat!

SEURAKUNNAN NUORTEN TAPAAMINEN

Tervetuloa kaikki nuoret keskiviikkona 28.10. iltarukoukseen Turun kirkkoon ja ortodoksisen seurakunnan seurakuntasaliin iltarukouksen jälkeen n. klo 17.30, osoite Yliopistonkatu 19 B 3. Tapaamisen järjestää seurakunnan nuorisotoimikunta.

KESKIVIIKON ILTARUKOUKSET

Turussa keskiviikon iltarukoukset toimitetaan keskiviikkoiltaisin kello 17. Salossa, Raumalla ja muilla paikkakunnilla iltarukoukset jatkuvat kuitenkin viime syksynä. Tarkemmat tiedot jumalanpalvelustiedoissa Analogissa sekä seurakunnan nettisivuilla.

ORTODOKSIPIIRI

Turun seurakuntasalissa, Yliopistonkatu 19 B. Ortodoksiapiirissä opiskellaan ortodoksiseen kirkkoon ja sen elämään liittyviä asioita. Piiri aloittaa syyskauden toimintansa keskiviikkona 2.9. iltarukouksen jälkeen noin klo 17.30. Lokakuun kokoontuminen samoin iltarukouksen jälkeen keskiviikkona 7.10. n. klo 17.30. Tiedustelut ja kysymykset: isä Ion Durac, puh. 040 516 6741. Kaikki ovat tervetulleita!

KIRJALLISUUSPIIRI

Kirjallisuuspiiri kokoontuu 16. syyskuuta klo 17.30 seurakunnan kerhohuoneessa, os. Yliopistonkatu 19 B. Käsiteltävä teos Laila Hieta-miehen "Valamon yksinäinen". Yhteyshenkilö Mikko Ylinen, puh. 044 294 3050. Tervetuloa keskustelemaan!

SVENSKA DISKUSSIONSGRUPPEN

Efter sommaren uppehåll träffas vi igen fr.o.m. den 7 september. De följande träffarna blir som vanligt den 1:sta måndagen i månaden; dvs. den 5 oktober, den 2 november och den 7 december. Träffarna aviseras som vanligt i ÅU på dagbokssidan på tisdag och fredag veckan innan. Väl mött! Barbro Doepel, tfn (02) 235 0121 eller 0400 507 783.

IKONIMAALAU SPIIRIT

Turun seurakunnan ikonimaalauspiirit alkavat seurakunnan kerhotilassa (Yliopistonk. 19 B) maanantaina 21.9. klo 17–20 ja keskiviikkona 23.9. klo 13–16. Opettaja Margit Vainio, puh. (02) 487 9426 tai 050 379 5295.

Lasten syksy Turun seurakunnassa

Turun seurakunnan lapsiperheille on tänäkin syksynä luvassa paljon touhua ja toimintaa. Alla olevasta ohjelmasta näet, mitä on luvassa syys- ja lokakuun ajalle. Myöhemmin talvella on vielä suunnitteilla ainakin perheiden retki Saloon ja seurakunnan joulujuhla. Näistä tapahtumista löydät lisätietoa seuraavasta Analogi-lehdestä.

Lauantai 19.9.

Syksyn toiminta starttaa lauantaina 19.9., kun kokoonnumme seurakuntasalille leivontatalkoisiin. Tarkoituksena on leipoa pientä makeaa sunnuntain kirkkokahveja varten. Leivonta-ainekset hankimme valmiiksi, joten itse tarvitset mukaan vain iloisen leipurimielen ja pieniä taikinatahroja sietävät vaatteet (voit myös napata mukaan oman esiliinan, jos sellainen kaapista löytyy!). Tapaamme seurakuntasalilla klo 16, ja leivonnan jälkeen on vielä mahdollisuus jäädä kirkkoon klo 18 alkavaan vigiliaan. Ilmoittauduthan leivontatalkoisiin 14.9. mennessä Marialle (puh. 050 462 8586 tai maria.hokkinen@abo.fi).

Sunnuntai 20.9.

Sunnuntaina 20.9. onkin aika maistella itse tehty-

jä leivonnaisia! Lapsi- ja nuorisotyötoimikunta järjestää nimittäin sunnuntaina liturgian jälkeen kirkkokahvit. Tule aamulla klo 10 alkavaan liturgiaan ja jää sen jälkeen kahvittelemaan ja tapamaan muita lapsiperheitä seurakuntasalille. Kirkkokahvien yhteydessä saamme nähdä valokuvia ja kuulla matkakokemuksia Afrikan Tansaniassa vieraillelta Ortodoksinen Lähetys r.y.:n Missiottiimiltä. Lue lisää Missiottiimin vierailusta tästä lehdestä, Turun seurakunnan tapahtumat -osiosta! Kirkkoon ja kahvittelemaan ovat kaikki tervetulleita ilman ennakoilmoittautumista.

Lauantai 10.10.

Lokakuussa lapsille on luvassa vähän uudenlaista ohjelmaa. Lauantaina 10.10. järjestämme nimittäin "kokeilumielessä" ensimmäistä kertaa vuosiin Lasten Lauantaikerhon. Kerho on tarkoitettu alakouluikäisille lapsille, mutta pienemmätkin kerholaiset ovat tervetulleita mukaan vanhemman seurassa. Kerhossa askarrellaan ja jutellaan kirkkoon liittyvistä aiheista. Lastenkerho alkaa klo 13 ja päättyy klo 14.30. Tällä välillä vanhemmilla on aikaa käydä vaikkapa ostoksilla tai muilla asioilla kaupungilla. Otathan mukaan pientä evästä, sillä kerhon loppuun on varattu aikaa välipalaa varten. Ilmoittaudu mukaan lauantaikerhoon viimeistään ma 5.10. Marialle (puh. 050 462 8586 tai sähköisesti maria.hokkinen@abo.fi).

Lisätietoa kaikista tapahtumista saat Marialta (yhteystiedot yllä) ja Hannelelta (hannele.kontsas-vahasilta@elisanet.fi tai 040 570 1326). Seuraa myös Analogi-lehteä ja seurakunnan nettisivua, niin pysyt ajan tasalla. Tavataan syksyn tapahtumissa!

RAUMAN TIISTASEURA

Verkostoitumalla lisää jäseniä ja elävyyttä toimintaan

Ensi vuodenvaihteessa 60 vuotta täyttävän Rauman tiistaiseuran jäsenmäärä lisääntyi kevätkaudella 2009. Kiinnostus tiistaiseuran toimintaan on ollut kasvamassa, mitä todistaa eri yhteisöjen vierailut Pyhän Nikolaoksen rukoushuoneella ja tiistaiseurailloissa. Näin on aina ollut, sillä esimerkiksi opettajat koululuokkineen ovat ahkerasti vierailleet pyhätössämme. Mutta myös aktiivisestä edustavasta kuin myös seniorijärjestöt ovat olleet kiinnostuneita.

Rauman ikonimaalarit on järjestö, jonka kanssa tiistaiseura on ollut kauimmin yhteistyössä ja josta on eniten tullut jäseniä ortodoksisen seurakuntaan ja myös tiistaiseuraan. Rukoushuoneella on järjestetty vuosittain useita ikonimaalauskursseja, ja joka toinen vuosi Rauman ikonimaalarit järjestävät Pitsiviikon ikoninäyttelyn piha-ateljeessa. Rukoushuone vanhoine ja uusine ikoneineen ja piha-ateljeen ikoninäyttely tarjoavat paikan hiljentymiseen pyhien kuvien äärellä. Tämä vain muutaman askeleen päässä kauppakatujen vilinästä. Näistä on yli kymmenen vuoden aikana muodostunut käsite, ja kävijöitä on ollut runsaasti.

Rauman senioriopettajien käsityöperinnekerho Neolomseor otti sihteerinsä **Pirkko Yläsen** välityksellä yhteyttä tiistaiseuraan ja halusi kuulla käsipaikkaperinteestä, joten järjestimme käsipaikkailan, jossa kerroimme perinteestä, ja olimme tuoneet näytteille jäsenten omistamia käsipaikkoja. Nämä yhdessä rukoushuoneen omien liinojen kanssa muo-

dostivat pienimuotoisen näyttelyn. Opettajathan ovat varsinaisia käsityötaidon asiantuntijoita, joten kysyttävää riitti ja kiinnostusta. Tiistaiseura on järjestänyt käsipaikkakurssin noin 15 vuotta sitten ja lupautui myös olemaan mukana, kun ja jos Kansalaisopiston, Rauman senioriopettajien ja tiistaiseuran järjestämä kurssi toteutuu ensi syksynä. Keväällä jäsenemme Leila Leivo on ollut kertomassa virpomisperinteestä Neolomseorassa ja opettanut virpomavitsojen tekoa. Nämä meille tutut asiat ovat jollekin uusia ja erilaisia.

Tuttujen porttien takaa löytyi rikas kokemus

Aimo annos ortodoksista kulttuuria tarjottiin myös yhdistykselle Rauman Akateemiset Naiset, joiden vierailusta maaliskuuisena iltana tiistaiseurassa ja Rukoushuoneella pj. Kristiina Haavisto kirjoittaa seuraavasti:

Kaikki Rauman Akateemiset Naiset ry:n jäsenet tuntevat Vanhan Rauman läpikotaisin. Silti moni sai maaliskuuisena iltana kokea aivan uutta. Pääsimme nimittäin vierailulle Rauman ortodoksisen rukoushuoneeseen, jossa vain jokunen meistä oli aikaisemmin käynyt. Sen sijaan piha oli jo ennestään tuttu, sillä Pitsiviikon aikana useat ovat käyneet kahvilla tai ostaneet herkuja pihakahvilasta.

*Rauman tiistaiseuran naiset ottivat meidät ystävällisesti vastaan. Kahvitte- lujen jälkeen puheenjohtaja **Ulla Raula** esitteli*

rukoushuoneen kirkkosalia. Hän kertoi ortodoksisesta perinteestä, kuten jumalanpalveluksesta. Erityisesti hän kertoi ortodoksisuudesta ikonien kautta, ja niiden sisällöstä kuuleminen avasi mielenkiintoisesti käsitystä ikonien merkityksestä. Hyvin vaikuttava oli Ulla Raulan puheenvuoro, jossa hän kertoi henkilökohtaisesta tiestään ortodoksiksi. Hän yhdisti luontevasti henkilökohtaisen vakauksensa ja ikonien maalaamisen.

*Oman kiehtovan lisänsä iltaamme toi evakkona Raumalle tullut **Leila Leivo**, joka kertoi lapsuutensa kokemuksista. Lisäksi hän muisteli rukoushuoneen varhaisvaiheita remonteineen kaikkineen. Ja koska vierailumme aikaan oli paasto meneillään, puhuimme myös pääsiäisen odotuksesta ja vietosta. Saimme myös nähdä tiistaiseuralaisten tekemiä todella taidokkaita virpovitsoja. Suurkiitos vierailustamme kuuluu jäsenellemme **Kaija Voutilaiselle**. Hän kuuluu Rauman tiistaiseuraan ja hoiti käytännön järjestelyt.*

Sosiaalinen verkosto

Rauman tiistaiseuran jäsenistö muodostaa varsinaisen sosiaalisen verkoston. Olemalla mukana eri järjestöissä saamme lisää virikkeitä toimintaan ja voimme puolestamme antaa niin hengellistä kuin aineellistakin ravintoa. Tällä lienee myös yhteiskunnallista merkitystä. Järjestöissä toimiminen, askartelu ja puuhailu mieluisan harrastuksen parissa virkistää ja antaa sisältöä arkielämään. Sillä on myös merkitystä niille, joiden sukulaiset elävät ehkä toisella puolella Suomea, eikä heidän luokseen jaksa matkustella niin kovin usein. Raumalaiset ortodoksit elävät eräänlaisessa diasporassa, etäällä kaikesta. Pyhän Nikolaoksen rukoushuone on se paikka, jonne on helppo tulla, siellä rukoilemme, osallistumme jumalanpalveluksiin, näemme tutut ja turvalliset ystävät. Se auttaa jaksamaan

■ **Anja Kaimio**

Missiottiimi vierailee Turussa

Tule katsomaan valokuvia ja kuulemaan mielenkiintoisia matkakertomuksia Tansaniasta kirkkokahvien yhteydessä sunnuntaina 20. syyskuuta!

Analogin numerossa 3/2009 (s. 10–11) kerrottiin Ortodoksinen Lähetys r.y.:n Missiottiimistä, joka oli tänä kesänä valmistautumassa lähtemään Tansaniaan neljän viikon pituiselle

matkalle. Missiottiimi on suomalais-amerikkalainen ryhmä ortodokseja, joiden tehtävänä oli tutustua Tansaniassa paikalliseen ortodokseen elämään ja tukea seurakuntia niiden kirkollisissa opetustehtävissä, molemmin puolin oppien ja kokemuksia jakaen.

Turun seurakunta saa tänä syksynä kokea palan Afrikkaa, kun Missiottiimin jäseniä tulee

seurakuntaamme kertomaan matkastaan. Sunnuntaina 20.9. liturgian jälkeen on luvassa Afrikka-aiheiset kirkkokahvit, joiden yhteydessä vieraamme Ortodoksinen Lähetys r.y.:stä näyttävät valokuvia ja kertovat matkakokemuksistaan. Tilaisuuden järjestää Turun seurakunnan lapsi- ja nuorisotyötoimikunta, ja tarjolla on pientä makeaa, jonka seurakunnan lapset ovat itse leiponeet.

Tervetuloa!

Kyproksen arkkipiispa Turussa

■ Torstaina 25. kesäkuuta Turun kirkolla oli erityinen vieras, Kyproksen arkkipiispa **Krysostomos II**. Kyproksen arkkipiispa vieraili seurueineen ja yhdessä arkkipiispa Leon kanssa lyhyesti Turun kirkossa erittäin täyden ohjelmansa takia.

Vihkimys Turussa

■ Metropoliitta **Johannes** vihki Turun Aleksandran kirkossa 9. heinäkuuta metropoliitta **Ambrosiuksen** toimeksiannosta diakoniksi pappismunkki **Hierotheoksen** Ahvenanmaan Sundista. Matkappi **Petri Korhonen** (oik.) toimi avustajana. Hierotheos toimi välittömästi hiippakunnan piispan alaisuudessa.

Rauman Pitsiviikot

Pihakahvilatoiminta sai alkunsa **Helena Virran** ideasta vuonna 1996, kun tiistaiseura tarvitsi varoja rukoushuoneen 40-vuotisjuhlan järjestämiseen. Hieno tapahtuma sai Pitsiviikolla niin hyvän vastaanoton, että pihakahvilasta ja rukoushuoneen avoimista ovista päätettiin tehdä vuotuinen tapahtuma. Ja kun vielä pihaliiteriin sisustettiin näyttelytila 'Piha-ateljee', oli toimiva kokonaisuus valmiina. Yleisö ottikin Pihakahvilan omakseen niin, että vuodesta toiseen kauniilla ilmoilla väkeä oli joskus ihan ruuhkaksi asti. Rukoushuoneen pihaan ihmisiä houkuttelivat myös aivan ihanat leivonnaiset, joita tiistaiseuran ihmeleipurit talkoilla loihitivat myyntipöydälle.

Täysin ilman ongelmia pihakahvila ei ole

Kevään vanhusten kirkkopyhä

Eräänä sunnuntaina syyskuussa 2008 järjestimme pitkän ajan jälkeen Turussa vanhusten kirkkopyhän. Meille oli suuri ilo nähdä niin suuri-lukuinen iäkkäiden osallistujien joukko tässä tapahtumassa. Ajatus oli järjestää tämä tapahtuma kerran vuodessa. Keväällä ajattelimme kokeilla järjestää samanlaisen tapahtuman jonakin arkipäivänä nähdäksemme, onnistuisiko se, vaikkakaan emme silloin uskoneet, että niin moni seniori voisi tulla paikalle.

Yllätimme uudestaan: torstaina 28.

toukokuuta, kun monet kutsutuista tulivat paikalle, ja seurakunnan tarjoamaa ruokaa lukuun ottamatta he saattoivat seurustella kirkkoherran kanssa ja ilmaista ajatuksensa siitä, että myös viikolla tällaiselle tapahtumalle on aikaa. Toivomme, että jatkaisimme tätä perinnettä kahdesti vuodessa. Mahdollisuuksiemme mukaan ja saamamme avun avulla voisimme tulevaisuudessa järjestää tällaisia tapaamisia myös Raumalla ja Salossa.

■ **Isä Ion Durac**

■ Ahkera arpamyyjä **Marjatta Koivukari** on istahtanut hetkeksi lepäämään pihan rauhalliseen keitaaseen.

■ Rukoushuoneen piha on rauhallinen keidas kaupungin hälinän keskellä.

■ Tiistaiseuran kantavia voimia. Pihakahvilaidean 'äiti' Helena Virta vierellään Ulla Niemelä (vas.) ja rukoushuoneen isännöitsijä Miila Liinanotko, joka Pitsiviikon aikana täytti 75 vuotta. Monia armorikkaita vuosia Miilalle!

Pilviä pihakahvilan yllä Pitsiviikolla satoi ja paistoi

Yhtä varmasti kuin keskikesän valoiset yöt kääntyvät loppukesän hämärtyviin iltoihin, yhtä varmasti saapuu myös jokakesäinen Rauman Pitsiviikko (18.–26.7.) ja sen mukana 'Tsasounan Pihakahvila'. Pitsiviikon historia ylettyy kymmeniä vuosia kauemmaksi, mutta pihakahvilaa tiistaiseura emännöi nyt kolmannentoista kerran.

selvinnyt. Pilviä pihakahvilan ylle loivat terveysviranomaiset, jotka kymmenen vuoden jälkeen yhtäkkiä keksivät, että rukoushuoneen WC-tilat ja siivouskomeroasiat eivät ole heidän mieleisellään mallilla. Niinpä rapsahti leipomiskielto keittiöön ja muitakin rajoituksia! Tiistaiseura joutui "ostopullan" varaan, ja se näkyi heti asiakasmäärissä. Missä ovat kaikki kotitekoiset herkkukakut?

Tänä kesänä vihdoinkin saatiin rukoushuoneen vessaremontti. Nyt valkoiset kaakelit hohtavat uudessa mukavuuslaitoksessa ja siivouskomerokin on asiallinen. Kunhan loppu-tarkastus on tehty, voivat jauhopeukalot ja herkkumaakarit taas päästä vauhtiin omassa keittiössä!

Vierailijoita läheltä ja kaukaa

Lähes alusta asti tiistaiseura on järjestänyt ikoninäyttelyjen lisäksi myös muuta ohjelmaa tai vierailijoita Pitsiviikon aikana. Viikonlopun palvelukset on toimittanut vieraileva pappi, ja

oman seurakunnan voimin on hoidettu akatistokset ja rukouspalvelukset viikolla. Kymmenisen vuotta isä **Gaius Sahlberg** oli vakiovieras toimittamassa Pitsiviikon palvelukset. Kun hänen työnsä omassa seurakunnassa lisääntyivät, ei hänellä ollut enää mahdollisuutta jatkaa. Niimpä saimme viime vuonna iloita isä **Rauno Pietarisen** ja muiden ilomantsilaisten vierailusta.

Tänä vuonna metropoliitta **Ambrosiuksen** teologinen sihteeri, arkkipandriitta, isä **Andreas Larikka** Helsingistä oli lupautunut vieraaksemme. Tummia pilviä oli kuitenkin vierailun yllä niin, etteivät tiistaiseuran alkuperäiset suunnitelmat aivan toteutuneet. Viikonloppu oli silti antoisa. Isä Andreas luennoi liturgian ja kirkkokahvin jälkeen aiheesta "Hoitava ortodoksinen kirkko". Puheessaan hän käsitteli yhteisöllisyyttä, johtajuutta ja vastuuta sekä oikeata ja väärää pelkoa, rohkeutta ja kirkon antamaa turvallisuutta. Luento antoi itse kullekin ajattelamisen aihetta.

Isä Andreas loi valoisan rauhallisella ole-

muksellaan ja lämpimällä huumorillaan tämän Pitsiviikon kohokohtan. Lisäksi ihmisillä oli mahdollisuus käydä hengellistä keskustelua hänen kanssaan. Miellyttävä **Nicu**-ponomariimme on innostunut opiskelemaan kreikan kieltä, ja sai isä Andreakselta neuvoja bysanttilaisten veisujen sanoissa. Vigilian jälkeen he illan hämärtyessä lauloivat hiljentyneellä pihalla duettona kauniita kreikkalaisia sävelmiä.

Vieraita oli myös lähempää. Loimaan tiistaiseura oli tutustumismatkalla Rauman Pitsiviikolle ja osallistui samalla liturgiaan ja isä Andreaksen luennoille.

Pitsiviikon palveluksia olivat lisäksi **Antti Narmalan** toimittamat maallikkopalvelukset tiistaina ja torstaina. Liturgiassa liitettiin kirkkoon ja seurakuntaan myös uusi jäsen. Todella historiallinen hetki koettiin lauantaina, kun **Jana** ja **Roman Dubenkon** kaksoset **Sofia** ja **Daniel** kastettiin. Se oli ensimmäinen kaksosten kastetilaisuus koko rukoushuoneen historiassa.

'Piha-ateljeen' näyttelytilassa oli tänä vuonna esillä raumalaisten ikonimaalarien iko-

■ Loimaan tiistaiseuran puheenjohtaja ojentamassa seuran kukkatervehdystä, jonka vastaanotti Rauman tiistaiseuran varapuheenjohtaja Kaija Voutilainen.

neja. Raumalla on ikonimaalausta harrastettu jo kauan, ja se myös näkyy töitten tasossa. Raumalaisten harrastajien joukossa on todellisia taitajia, jotka eivät hiukkaakaan jää jälkeensä maan tunnetuimmista ammattimaalareista.

Summa summarum

Pitsiviikolle osui tänä vuonna sekä aurinkoisia että sateisia päiviä, jolloin ihmiset eivät liiku. Kokonaisuutena kävijämäärä oli hyvää parin viime vuoden tasoa, vaikka ihan menneiden ruuhkavuosien määrään ei ylettykään.

Kautta Pihakahvilan historian toiminta on vaatinut talkoolaisilta todella pyyteetöntä sitoutumista ja uhrielta tiistaiseuran ja rukoushuoneen hyväksi. Niin nytkin. Vaikka välillä oli kiire ja hiki hatussa juostiin, niin kaikki ta-

▶ pahtui iloisella mielellä ja hyvässä hengessä. Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen on koko toiminnan tukipilari. Pihakahvilan tuotoilla tiistaiseura kustantaa erilaisia asioita rukoushuoneen kohennukseksi. Viimeisten vuosien hankintoja ovat olleet suurten juhlien ikonit, joita on tilattu tunnetuilta ikonimaalareilta.

Koska 'Tsasounan Pihakahvila' on tiistaiseuran pääasiallinen ja tärkein varojen hankintalähde, pitäisi tiistaiseuran voida ilman pilviä taivaalla toteuttaa Pitsiviikon ohjelmansa. Tarkoitus on tehdä viikosta mahdollisimman kiinnostava, ihmisiä houkutteleva. Kaikkihan loppujen lopuksi koituu kirkon ja Pyhän Nikolaoksen rukoushuoneen hyväksi.

Lämmin kiitos kaikille talkoolaisille, arpa-jaisvoittojen lahjoittajille ja isä Andreaxselle sekä tietysti yleisölle, joka pihallamme vieraili.

■ **Liisa Räsänen**

■ Harvemmin nähty ikoni on tämä näyttelyssä esillä ollut erittäin kaunis Pyhien Floroksen ja Lauroksen ilmestyminen. Ikoni on erityisesti kotieläinten ja maatalouden suojelija.

■ Piha-ateleen idyllisessä nurkkauksessa kirkkokahvilla isä Andreaxsen seurassa Ulla-Majja Lajunen ja Liisa Räsänen. Isä Andreaxsen takana piilottelee Liisa Nikula.

■ Historiallinen hetki rukoushuoneella, kun Jana ja Roman Dubenkon suloiset kaksoset Sofia ja Daniel kastettiin.

■ Piha-ateleen tummilla seinillä ikonien värit pääsevät oikeuksiinsa. Pihavarastosta kuoriutuu Pitsiviikolla tyylikäs ateljee.

■ Erikoisin näyttelyn ikoneista oli pyhä Nikolaos Ihmeidentekijä sähkönsinisessä viitassa kädessään Olkiluodon voimalaitos. Ikonin tarkoituksena on pyytää suojelusta ydinvoimalalle, niin että se toimisi turvallisesti eikä aiheuttaisi ympäristölleen ongelmia. Arkkipiispa Leo on hyväksynyt ikonin aiheen.

Sydämen kädellä

Rauman seudun kunnat viettävät vuosittain heinäkuussa kotiseutuviikkoa. Kotiseutuviikolla hieno, jugend-tyylinen suojelukohde, nuorisoseuratalo Euran Pirtti on avoinna yleisölle, ja eri yhdistykset järjestävät ohjelmaa ja näyttelyjä vuosittain vaihtuvien teemojen. Pirtin yläkerran näyttelytilassa oli tänä kesänä (19.–23.7.) euralaisten ystäväysten **Seija Virran** ja **Hilikka Mäkitalon** yhteisnäyttely, jonka he olivat otsikoineet 'Sydämen kädellä'.

Seija Virran ikonit

Rauman tiistaiseuran jäsen Seija Virta oli tuonut esille ikoneitaan. Seija Virta on kasvanut ortodoksisen suvun perinteitä vaalineissa perheessä ja on omien sanojensa mukaan jo teini-ikäisestä asti haaveillut ikonimaalauksesta. Haave toteutui sitten aikuisiässä, kun hän aloitti ikonimaalauksen opinnot **Harri Stefanuksen** ohjauksessa vuonna 1990.

Jo kohta kaksikymmentä vuotta jatkuneen harrastuksensa aikana Seija Virta on kouluttanut useiden opettajien johdolla, lähinnä lukuisilla Valamon kansanopiston kursseilla. Ikonimaalauksista ovat hänelle opettaneet muun

muussa ikonimaalari **Tuula Murtola**, ikoniteologiaa TK **Pekka Tuovinen**, tekstausta kalligrafia **Liisa Uusitalo**, ikonipiirustusta tohtori **Egon Sandler** Meudonin luostarista Pariisista, kultausta ikonimaalari **Margit Vainio** jne.

Itsekin Seija Virta on opettanut ikonimaalauksista pari vuotta Euran kansalaisopistossa. Haluttaessa hän antaa kotonaan yksityisesti opetusta.

Seija Virta on osallistunut lukuisiin yhteisnäyttelyihin ja pari yksityisnäyttelyäkin hänellä on ollut. Euran Pirtin näyttelyn hän oli omistanut tuonilmaisiiin menneen rakkaan veljensä muistolle. Seija Virta on kiitollinen Jumalan hä-

nelle antamasta ikonimaalauksen lahjasta, ja sanoo saaneensa siitä paljon voimia omassakin elämässään. Hän suhtautuu ikonimaalaukseen hyvin yvällisellä hartaudella ja pieteetillä.

Hilikka Mäkitalo ja lasten maailma

Toinen 'Sydämen kädellä' -näyttelyn taitelija Hilikka Mäkitalo on hankin maalannut jonkin verran myös ikoneja, joista esillä oli nyt muutama. Pääasiassa häneltä oli lapsiaiheisia sekä joitakin luontoaiheisia maalauksia eri tekniikoilla. Lapsiaiheet olivat ajan-kohtaisia, koska viikon teemana olivat lapset ja lasten maailma. Hilikka Mäkitalon herkkien ja puhuttelevien lapsikuvien malleina ovat olleet omat sekä lastenlapset. Hän on opiskellut kuvaa ja sen käyttötarkoituksia eri kouluissa ja kursseilla. Hän on pitänyt sekä omia näyttelyitä että osallistunut yhteisnäyttelyihin. Hänen "seikkailunsa kuvien maailmassa" jatkuu edelleen omien voimien ja elämän vaatimusten ehdoilla. Hilikka Mäkitalo sanoo haaveilevansa vielä ainakin yhdelle Uuden Valamon ikonimaalaukskurssille pääsemisestä.

Näyttelyssä kävi **Liisa Räsänen**

Ihmeitä odotellessani

"Seuraava matka onkin sitten Pyhtitsaan", totesi pienen ortodoksisen teatteriseurueemme jäsen, kun ihailimme saaristomaisemia Viking Linen kannelta. Mitä! Eikä. Ette voi olla lähdössä sinne! Mikä matka se on? Kuka järjestää, miksi minä en tiedä? Saan tietää: tiistaiseura järjestää, toukokuun keskivaiheilla, ilmoitettu julkisesti kaikille, ilmoittautumisaika juuri loppunut. Kiitos.

Haluan matkalle. Haluan Pyhtitsan ihmeitä tekeväälle lähteelle, olen kuullut siitä monelta! Soitan sihteerille. Ei mitään mahdollisuuksia, mutta hän panee minut jonoon. Ensimmäinen ihme: pääsen matkalle.

■ Tobias ja Jesse ottivat halkopinoista mallia kotiin-vietäväksi.

Toinen ihme

Toukokuisena perjantaiamuna nousemme sitten bussiin, isä **Ion Durac** on lempeä matkanjohtaja ja sihteeri napakka organisaattori, bussikuski on tottunut Viron-kävijä ja varsinaissuomalainen huuliveikko. Emme kadota laivalippuja emmekä toisiamme.

Merimatkan jälkeen ajamme Tallinnasta itään lähes rantaviivaa myöten, talojen katoilla on haikaroita, ympärillä mustia hiilikasoja ja keväistä luontoa, bussissa risteilee luostarista kertova esittelylehtinen.

Viimein kohde ilmestyy näkyviin, kirkko kupoleineen muuta maisemaa korkeammalla. Olemme perillä. Ihme numero kaksi: hanka-

■ Pyhiinvaeltajia luostarin pihalla.

luuksista huolimatta saamme vielä illalla ruokaa; se on maittavaa ja sitä riittää.

Lähdetään lähteelle

Lauantaina menemme lähteelle. On otettava vettä sekä itselleni että kotona odottajille ja ennen kaikkea on uitava itse lähteessä. Ilma tuntuu kylmältä. Rohkaisuksi otamme luostari-amaiaisen jälkeen kahvit paikallisessa Kohvikissa, ja kolmeen tyttöön astelemme topakasti majalle, joka on rakennettu lähteen ympärille. (Rohkein matkalaisistamme oli pulahtanut veteen jo ennen aamiaista ja käy siellä vielä sunnuntaiamuna ennen lähtöä. Onkohan uimakertojen määrä suhteessa ihmeisiin?) Suljemme majan oven, heitämme vaatteet pois ja laskeudumme portaat. Nyt. Nopea kastautuminen, pääkin veden alle ump'kuppiin. Kylmää. Viivytävä ylimääräinen hetki. Näin otamme vastaan ihmeiden mahdollisuuden? Jälkeenpäin on raikas ja viileä olo. Ihmetyttää. Päälle siemaisu lähteen vettä ja sitten retkeilemään.

Entä ihmeet

Nyt kun matkasta on kohta kolme kuukautta, mitä muuta muistan Pyhtitsasta? Tottakai kirkon kauneuden, luostarialueen hoidetut istutukset ja kiveystyömaat, igumenian siunauksen,

■ Pyhiinvaeltajat luostarin portilla.

■ Tuliaisikonin luovutus igumenia Varvaran talossa, vas. diakoni Jari Ananin, isä Ion Durac, nunna ja ikonin maalannut Margit Vainio.

palvelusten hartauden ja naiskuoron laulun. Muistan maistuvan ruoan: luostarissa tehtyä rahkaa, hilloa, leipää, puuroa, keittoja, vahvaa teetä; viiden hengen huoneen, luostarin ympäri kävelyn, luostarialueen pienen kaupan, josta saa oransseja tuohuksia; majapaikan rauhan, ihmisten hienovaraisen käyttäytymisen. Muistan kaupungin kirkon ja nuoren nunnakokelaan, joka selosti meille Pyhtitsan historiaa, Neitsyt Marian ilmestymistä silloin joskus. Ja matkamuistomyymälän, jonka omistaja puhui suomea ja lähetti mukanaamme terveisiä tutuille ortodokseille Turkuun.

Kaunis ja rauhaisa reissu. Entä ihme, ihme? Mitä Pyhtitsan ihmeitä tekevään lähteeseen pulahtaminen on kullekin kävijälleen tuottanut? Parantuiko nuha, hävisikö ihottuma, muuttuiko koko elämä? Hmm... Kyllä. Ihmeitä on tapahtunut. Tai sitten sillmät vain ovat avautuneet näkemään niitä. Ja kun oikein alkaa katsella... Kiitos matkasta järjestäjille ja mukanaolijoille. Ihmetelkää!

■ Marja-Leena Kuronen

Pekka Torhamo tuonilmaisiiin

Dir. cant. Pekka Torhamo siirtyi tuonilmaisiiin 8. elokuuta. Hän oli pidetty ja taitava kirkkomuusikko. Hänen johdollaan Turun kirkon kuorosta tuli eräs maamme korkeatasoisimmista ortodoksisista kuoroista. Pekka Torhamo johti useita eri kuoroja ja kokoonpanoja niin konserteissa kuin äänitteilläkin.

Apostoli ja evankelista Luukas (18.10.)

Kristuksella oli 12 opetuslasta, mutta hänellä oli lisäksi vielä 70 opetuslasta, jotka hän lähetti eri kaupunkeihin ja kyliin levittämään tietoa Jumalasta. Pyhä Luukas kuului näiden 70 opetuslapsen joukkoon. Hän oli alun alkaen pakana ja kääntyi kristinuskoon. Luukas oli syntyperältään Antiokian kreikkalainen ja yleissivistynyt historioitsija, kirjailija, lääkäri sekä lahjakas taiteilija.

Apostoli ja evankelista Luukas on kirjoittanut Jeesuksen elämästä evankeliumin, joka korostaa Kristuksen rakkautta ihmiskuntaa kohtaan. Evankeliumin jatkoksi hän kirjoitti Apostolien teot, jossa hän kertoo muun muassa oppi-isänsä apostoli Paavalin lähetystyöstä. Luukas oli Paavalin matkakumppanina Troaksesta Filippiin, Filippiästä Miletokseen, sieltä Kesareaan ja lopulta Roomaan. Perimätiedon mukaan Luukas oli innokas lähetystyöntekijä ja perusti monia seurakuntia Egyptiin. Luukasta on kutsuttu ensimmäiseksi kristityksi historioitsijaksi.

Luukas tuli tunnetuksi myös ikonimaalarina, ja hänen kerrotaan maalanneen ensimmäisen Jumalansynnyttäjän ikonin – Hodigitrian (= opas, taluttaja, tiennäyttävä) jo Marian eläessä. Hän on maalannut myös ikonin Pietarista ja Paavalista. Pyhää Luukasta pidetään lääkäreiden ja ikonimaalareiden sekä yleensä kaikkien taiteilijoiden suojelijana. Evankelistana ja näin ollen ilosanoman julistajana hänen symbolinsa on härkä. Johanneksen Ilmestyksessä (4/7) kuvataan neljä evankelistaa seuraavin sanoin: ”Yksi muistutti leijonaa, toinen nuorta härkää, kolmannella oli kuin ihmiskasvot, ja neljäs näytti lentävältä kotkalta.” Pyhän Hieronymoksen mukaan härkä kuvaa Luukasta, koska tämä kertoo uhrinpappi Sakariaasta.

Luukkaan kuolemasta on monia eri versioita, mutta todennäköisesti hän koki marttyrikuoleman. Erään perimätiedon mukaan hän kuoli 84-vuotiaana julistaessaan evankeliumia Italiassa, Dalmatiassa ja Makedoniassa. Pakanat vangitsivat hänet, kiduttivat ja naulasivat kiinni oliivipuuhun Boiotiassa. Hänen haudallaan tapahtui paljon ihmeitä. Konstantinus (Konstantinus Suuren poika v. 316–240) siirsi pyhän Luukkaan reliikit eli pyhänjäänökset Kons-

Lapset ja nuoret

Lastensivujen toimitus:
Leena Lomu, puh. 040 707 6715,
leena.lomu@hotmail.com

Väritä oma ikonisi, pienestä mallikuvasta näet, mitä värejä ikonisi tarvitsee.

tantinopoliin. Roomalaiskatoliset ristiretkeläiset varastivat ne vuonna 1204 ja veivät ne Roomaan.

Kirkko muistelee apostoli ja evankelista Luukasta lokakuun 18. päivänä.

Tropari, 3. säv.

Oi pyhä apostoli Luukas, rukoile armollista

Jumalaa, että hän antaisi synninpäästön meidän sieluillemme.

Kontakti, 4. säv.

Tultuasi Jumalan Sanan opetuslapsiksi sinä valaisit Paavalin kanssa koko maailman. Kirjoittamalla Kristuksen jumalallisen evankeliumin sinä karkotit pois synkän pimeyden.

RUOHOLA

1. Herran Edelläkävijä ja Kastaja Johannes

- H) ristiinnaulittiin
- P) hirtettiin
- K) mestattiin

2. Jumalansyntyttäjän Neitseen Maria syntymäjuhlaa vietetään

- I) 8.9., F) 14.9., K) 1.10.

3. Jeesuksen mummo ja pappa olivat

- S) Sakarias ja Elisabet
- R) Joakim ja Anna
- K) Aabraham ja Saara

4. Kuka maalasi ensimmäisen ikonin?

- H) Pyhä Johannes Damaskolainen
- J) Teofanes Kreikkalainen
- K) Apostoli ja evankelista Luukas

5. Ristin ylentämisen juhla sai alkunsa

- H) 200-luvulla, K) 300-luvulla, L) 400-luvulla

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.

6. Kenen toimesta Jeesuksen ristiä ryhdyttiin etsimään?

- O) Keisarinna Helenan
- K) Keisari Konstantinos Suuren
- J) Patriarkka Makarioksen

7. Ristin juhlaa vietetään

- V) 14.9., P) 8.9., K) 15.8.

8. Kenellä on lisänimi "Rakkauden apostoli"?

- S) Pyhä Johannes Krysostomoksella
- L) Pyhä Nikolaos Ihmeidentekijällä
- U) Pyhä apostoli ja evankelista Johannes Teologilla

9. Mitkä alla olevista nimistä eivät vastaa seuraavia: Pistis, Elpis ja Agape?

- F) Usko, Toivo ja Lempi
- A) Veera, Nadezda ja Ljubov
- O) Priska, Elisa ja Akyliina

10. Pyhittäjä Kosmas Hymnografi on säveltänyt veisun

- J) Oi Jeesus Kristus
- S) Totisesti on kohtuullista
- N) Monet himot minua ahdistavat

11. Pokrova tarkoittaa

- I) peitettä, suojaa, huntua tai turvaa
- K) talon harjakattoa
- L) hieman ruispuuroa muistuttavaa ruokalajia

Edellisen Enkelivisan 3/09 oikea vastaus on APOSTOLI.

Julian päiväkirjasta

Parasta tässä kesässä oli vanhempien yllätys Valamon luostariin. Ne oli sopineet Nonnan vanhempien kanssa, et tavataan siellä ja varattiin huoneet punaisesta vierasmajasta. Oli tosi kiva nähdä pitkästä ajasta Nonnaakin. Ihan hyvin se on Ouluun sopeutunut, mutta valitettavasti se oli muuttunut. Se mikä reissusta teki kohokohdan oli eräs näky, joka ilmestyi vain minulle. Niin ainakin luulen. Kerrompa siitä nyt sit tarkemmin:

Me oltiin Nonnan kans kierrety Valamon metsiä, hautausmaallakin käytiin katsomassa Uppiksen luojan, Elina Karjalaisen hautaa ja lopulta päädyttiin laivarantaan. Juteltiin kaikenlaista ja Nonna kertoi uusista kavereistaan ja mitä kaikkea kivaa Oulussa on. Siinä sitten laiturilla istuessa, minä lähinnä kuuntelijana, yhtäkkiä huomasin, etten kuullut mitään ympärillä, mutta näin jotain aivan uskomatonta. Neitsyt Maria seiso i hekkuvana veden yllä ja mulle tuli äärettömän hyvä olo. Se oli tunne, jota on vaikea selittää, mutta koskaan aiemmin näkyjeni yhteydessä hiljaisuus ja rauha ei ole ollut niin täydellistä. Jumalanäiti seiso i hymyili niin lämpimästi ja se oli vain pieni hetki, joka tuntui kestävän tosi kauan. Kysyin Nonnalta, että: "Näitkö?". Hän edelleen papatti jotain jostain Haaparanta reissustaan ja vastasi vaan tylästi, et: "Vieläkö sä jaksat niistä enkeleistä". Se vähän loukkaisi, joten sanoin valkean valheen tai oikeammin jätin vain kertomatta elämäni ehkä tärkeimmästä ja suurimmasta näystäni ja siirsin puheenaiheen sorsaperheeseen, joka saapui samaan aikaan siihen lähistölle.

Jostain syystä loppureissu meni mulla vä-

hän vetäytyen, koska mä halusin olla enemmän yksin ja mieltä iä tapahtumaa. Nasti piti seuraa Nonnalle. Mä en uskaltanut kertoa kenellekään näystä kun tuli taas se tunne, et mua katsois kieron. Meinasin monta kertaa mennä kysymään igumenilta, että miten tähän pitäisi suhtautua, mutta pelkäsin liikaa. Mun vanhemmat vaan ihmetteli, et mä oon varmaan väsynyt tai jotain, mut ei niillekään voinut kertoa. Niillä on täysi työ pikku Antonin kans, joka vaatii koko ajan enemmän. Tällä hetkellä se on riippuvainen aamubanaanista ja jos sitä ei saa niin se mököttää koko päivän. Jollekin mun täytyi kuitenkin kertoa ja se joku oli tietenkin Joonatan. Kotiin tultua tavattiin ja mä sain kerrottua ta-

pahtuneesta. Joonatan kuunteli ja ei sanonut pitkään aikaan yhtään mitään. Hetken mä jo pelkäsin, et se epäilee, mut sitten se sanoi, että: "Harmi kun en ollut mukana. Olis kiva joskus kokea jotain vastaavaa".

Kesä tuli ja meni taas niin nopeasti. Tänä vuonna ei ehditty käydä missään kotimaata kauempana, mikä vähän harmittaa, mutta toisaalta säästyipähän nekin eurot johonkin tärkeämpään. Koulukin alkoi, joten se siitä oleilusta ja haaveilusta. Tuohon haaveiluun ja muissa maailmoissa olemiseen liittyen, mikä ADHD mäkin olen? Kuulemma pojat ovat yleensä aina ylivilkkaita, mut tyttöillä se saattaa ilmetä myös muissa vetäytymisenä omiin maailmoihin, hitautena, oppimisvaikeutena ja keskittymishäiriönä. Mua ei vain ole diagnosoitu. No se siitä. Mä siirryin nyt yläasteelle ja siksi läksyjäkin tulee enemmän kuin koskaan. Alkuun se siirtymisen tuntui tosi mahtavalta, mut ehkä se tunne tässä pikku hiljaa taas haihtuu. Me ollaan valittu sattumoisin aika paljon samoja aineita Joonatanin kans, niin saadaan olla samoilla tunneillakin. Ehkä se tekee koulun käynnistämisen vähän mielekkäämpää. Vaikka eihän mikään tai mitkään intressit saisi henkilöityä.

Oon miettinyt, että ehkä se Marian ilmes-tyminen mun elämään oli joku merkki rauhoittumisesta. Ehkä mun täytyy pyytää nyt jotain erityistä suojelua tai sitten vain kiittää ja yrittää olla hyvä ihminen. Tosi vaikeaa. Joka tapauksessa se antoi mulle voimaa ja kestävyyttä.

Teksti: **Leena Lomu**
Piiros: **Klaudia Honkamäki**

Parikkalan juhlahetkiä...

JARMO HUTTU

Ristisaattoväki
palaamassa
vedenpyhityksestä
Likolammin
rannalta Parikka-
lassa.

Johannes Kastajan
muistolle omiste-
tun tsasounan
30-vuotisjuhlia
vietettiin 23.-24.
kesäkuuta.